

Projekt

z dnia 10 grudnia 2020 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY MIEJSKIEJ SKOCZOWA**

z dnia 2020 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skoczów na lata 2021-2027

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.), w zw. z art. 16b ustawy z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity: Dz. U. z 2020 r., poz. 1876)

***Rada Miejska Skoczowa
uchwała:***

§ 1. Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Skoczów na lata 2021-2027 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

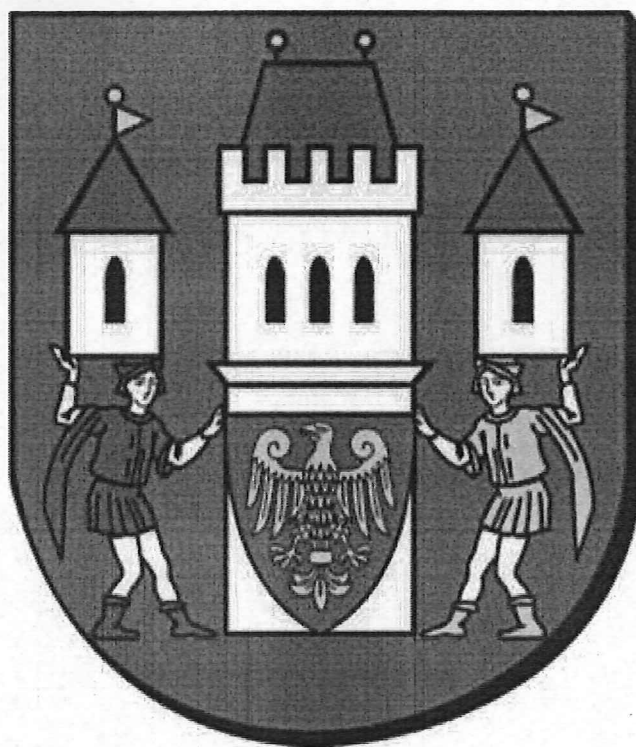
§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Skoczowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Podpis jest prawidłowy

Dokument podpisany przez
Radca Prawny: Izabela Górny
Data: 2020.12.10 12:12:38 CET

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2021 -2027

GMINA SKOCZÓW

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	6
CHARAKTERYSTYKA GMINY	17
Informacje ogólne	17
Struktura demograficzna mieszkańców	18
Infrastruktura społeczno- techniczna	20
Oświata	20
Opieka Zdrowotna	23
Bezpieczeństwo	25
Kultura	26
Sport i rekreacja	32
Turystyka	35
Rynek pracy	37
Gospodarka	38
DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SKOCZÓW	40
Problemy w obszarze pomocy społecznej	42
Bezrobocie	45
Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych	46
Alkoholizm	46
Narkomania	55
Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba	56
Ubóstwo i problem bezdomności	63
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	67
Przemoc w rodzinie	68
Problemy w środowisku szkolnym	75
Używanie substancji psychoaktywnych	75
Przemoc rówieśnicza	85
Cyberprzemoc	87

Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze.....	88
ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ	90
CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ	97
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	106
MONITORING I EWALUACJA STRATEGII.....	106
SPIS TABEL	108
SPIS RYSUNKÓW	109
SPIS WYKRESÓW	109
BIBLIOGRAFIA.....	111
Spis publikacji.....	111
Źródła internetowe	112

WSTĘP

Obowiązek opracowania Strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika bezpośrednio z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 z późn. zm.). Art. 17 ust. 1 pkt 1 tejże ustawy jednoznacznie wskazuje, iż do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy m.in.: „*opracowanie i realizacja gminnej Strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”. Ponadto art. 16b ust. 2 w/w ustawy wskazuje elementy, jakie powinna zawierać strategia, tj.:

- diagnozę sytuacji społecznej,
- prognozę zmian w zakresie objętym strategią,
- cele strategiczne projektowanych zmian,
- kierunki niezbędnych działań,
- sposób realizacji Strategii oraz jej ramy finansowe,
- wskaźniki realizacji działań.

Jak zostało wspomniane powyżej, na treść i realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma wpływ Ustawa o pomocy społecznej, ale także m.in.:

- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowywaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych;
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Celem poniższej Strategii Rozwiązania Problemów Społecznych na lata 2021-2027 jest zdiagnozowanie kwestii społecznej, wyznaczenie celów strategicznych, operacyjnych i działań, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować skutki negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy Skoczów. Dokument stanowi podstawę do realizacji działań rozwojowych w obszarze pomocy społecznej, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie Skoczów przeprowadzona na potrzeby opracowania strategii, została oparta na badaniu tzw. źródeł zastanych, danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Skoczów, pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy, nauczycieli oraz rodziców. Badania ankietowe zostały przeprowadzone w okresie październik-listopad 2020 roku.

Prezentowana Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Skoczów na lata 2021- 2027 składa się z trzech zasadniczych części:

Część diagnostyczna zawiera analizę sytuacji społeczno-gospodarczej na terenie gminy Skoczów wraz z rozpoznaniem negatywnych zjawisk występujących na terenie gminy. Część ta została oparta na analizie źródeł zastanych, danych pozyskanych z instytucji oraz danych pozyskanych w trakcie badania ankietowego przeprowadzonego w celu opracowania dokumentu Strategii. Ponadto w ramach analizy SWOT zidentyfikowano mocne i słabe strony, szanse i zagrożenia.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy Skoczów na najbliższe lata. Są one ujęte w formie celów strategicznych, celów operacyjnych oraz działań.

Część wdrożeniowa obejmuje kwestie finansowe oraz instytucjonalne związane z realizacją założeń strategicznych, a także monitoring i ewaluację działań realizowanych w ramach Strategii.

ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Skoczów na lata 2021-2027 zgodna jest z innymi dokumentami strategicznymi i programowymi opracowanymi na szczeblu europejskim, krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Są to między innymi dokumenty takie jak:

- **Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (*Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*)**

Agenda została przyjęta przez 193 państwa członkowskie Organizacji Narodów Zjednoczonych podczas Zgromadzenia Ogólnego ONZ w Nowym Jorku we wrześniu 2015 r. Dokument wskazuje 17 celów oraz powiązanych z nimi 169 zadań, które oddają trzy wymiary zrównoważonego rozwoju – gospodarczy, społeczny i środowiskowy. Jest to program działań o bezprecedensowym zakresie i znaczeniu, definiujący model zrównoważonego rozwoju na poziomie globalnym. Zgodnie z Agendą 2030 współczesny wysiłek modernizacyjny powinien koncentrować się na wyeliminowaniu ubóstwa we wszystkich jego przejawach, przy równoczesnej realizacji szeregu celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych.¹

- **Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju**

Dokument określający główne trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju oraz kierunki przestrzennego zagospodarowania kraju, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju. Strategia powstawała w latach 2011-2012. Uwzględnia uwarunkowania wynikające ze zdarzeń i zmian w otoczeniu społecznym, politycznym i gospodarczym Polski w tym okresie. Opiera się również na diagnozie sytuacji wewnętrznej, przedstawionej w raporcie Polska 2030. Wyzwania rozwojowe z 2009 roku, w stosunku do diagnozy z lat 2008 – 2009 uzupełnione zostały o elementy, które wiążą się z trwającym na świecie i w Europie kryzysem finansowym i spowolnieniem gospodarczym.

Głównym celem określonym w dokumencie jest poprawa jakości życia Polaków mierzona zarówno wskaźnikami jakościowymi, jak i wartością oraz tempem wzrostu PKB w Polsce. Z diagnozy przedstawionej w 2009 r. wynika, że rozwój Polski powinien odbywać się w trzech obszarach strategicznych równocześnie.

¹ <https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>

Do każdego z obszarów przedstawiono również kierunki interwencji, czyli działań do podjęcia w perspektywie do 2030 r. służących osiągnięciu celu głównego Strategii.

- I. Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki (modernizacja):
 - 1.1 Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna
 - 1.2 Polska Cyfrowa
 - 1.3 Kapitał ludzki
 - 1.4 Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko
- II. Równoważenie potencjału rozwojowego regionów Polski (dyfuzja):
 - 2.1 Rozwój regionalny
 - 2.2 Transport
- III. Efektywność i sprawność państwa (efektywność)
 - 3.1 Kapitał społeczny
 - 3.2 Sprawne państwo²

▪ **Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030)**

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju, przyjęta przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 roku, jest kluczowym dokumentem państwa polskiego w obszarze średnio- i długofalowej polityki gospodarczej.

Głównym celem Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

Oczekiwanym efektem realizacji Strategii w perspektywie długookresowej dla obywateli będzie wzrost ich dochodów oraz poprawa jakości życia, rozumiana jako stworzenie przyjaznych warunków bytowych, przede wszystkim dla rodzin; zapewnienie odpowiedniej jakości edukacji i szkoleń, podwyższających kwalifikacje i kompetencje obywateli; wzrost zatrudnienia i lepsze jakościowo miejsca pracy; poprawa dostępu do infrastruktury; zapewnienie odpowiedniej opieki medycznej, poprawiającej zdrowotność obywateli; satysfakcjonującego stanu środowiska oraz poczucia bezpieczeństwa.

² <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarzadzanie-rozwojem>

Najważniejsze efekty długookresowe dla gospodarki to przede wszystkim zmiana struktury PKB Polski w wyniku zwiększenia roli innowacji w jego tworzeniu. Przyczyni się to do szybszej konwergencji dochodów Polaków do poziomu średniej Unii Europejskiej. W sferze instytucjonalnej efektem realizacji Strategii będzie państwo bardziej przyjazne dla obywateli i przedsiębiorców, co będzie przejawiało się w poprawie jakości funkcjonowania jego organów i poszczególnych instytucji służących rozwojowi. W sferze społecznej efekty realizacji Strategii to ograniczenie wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz wszelkiego rodzaju nierówności społecznych, a także budowa silnego kapitału społecznego i zwiększenie jego roli w rozwoju.³

▪ Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030

Dokument stanowi odpowiedź na wyzwania, jakie stoją przed Polską, w zakresie lepszego wykorzystania potencjału ludzkiego i zapewnienia spójności społecznej. Do wyzwań tych należy uczynienie z Polski bardziej atrakcyjnego miejsca do życia, rozwijania wiedzy i podejmowania pracy, a w konsekwencji lokowania inwestycji oraz tworzenie większej liczby trwałych miejsc pracy. Rozwój kapitału ludzkiego i spójności społecznej przyczynia się do pełniejszego wykorzystania zasobów pracy oraz wsparcia wzrostu konkurencyjności gospodarki.

Celem głównym strategii jest wzrost kapitału ludzkiego i spójności społecznej w Polsce. Strategia wyznacza cztery cele szczegółowe do realizacji, których osiągnięcie powinno przyczynić się do rozwiązania najważniejszych problemów, których doświadcza polska gospodarka i polskie społeczeństwo, tj. niedostatecznych kompetencji, niewystarczającej opieki zdrowotnej, problemów demograficznych oraz ubóstwa.

Cel 1: Podniesienie poziomu kompetencji oraz kwalifikacji obywateli, w tym cyfrowych.

Cel 2: Poprawa zdrowia obywateli oraz systemu opieki zdrowotnej.

Cel 3: Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.

Cel 4: Redukcja ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz poprawa dostępu do usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne.⁴

³ <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>

⁴ <https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywa-do-2030-r>

▪ **Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”**

Dokument stanowi aktualizację dokumentu pn. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „ŚLĄSKIE 2020”, przyjętego przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr III/47/1/2010 na posiedzeniu w dniu 17 lutego 2010 roku. Celem procesu aktualizacji Strategii była także ponowna ocena zgodności polityki regionu ze światowymi trendami związanymi z rozwojem gospodarki opartej na wiedzy, dyfuzją rozwoju poprzez ośrodki metropolitalne, podnoszeniem jakości życia przy uwzględnieniu wymogów wynikających z zasad zrównoważonego rozwoju.

W dokumencie nakreślono wizję województwa śląskiego, które w perspektywie 2020+ ma być regionem zrównoważonego i trwałego rozwoju stwarzającym mieszkańcom korzystne warunki życia w oparciu o dostęp do usług publicznych o wysokim standardzie, o nowoczesnej i zaawansowanej technologicznie gospodarce oraz istotnym partnerem w procesie rozwoju Europy wykorzystującym zróżnicowane potencjały terytorialne i synergię pomiędzy partnerami procesu rozwoju. Osiągnięcie wizji wymaga skoncentrowania działań prowadzonych w regionie w czterech obszarach priorytetowych:

- Nowoczesna gospodarka;
- Szanse rozwojowe mieszkańców;
- Przestrzeń;
- Relacje z otoczeniem.

Oporając się na wartościach województwa śląskiego realizacja Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego będzie wymagała podejmowania i integracji działań skupiających się na:

- poprawie jakości – modernizacji i rewitalizacji istniejącej infrastruktury społecznej i technicznej, zasobów środowiska oraz istniejącego systemu prowadzenia polityki rozwoju,
- podnoszeniu efektywności – wykorzystaniu istniejących zasobów i potencjałów w regionie oraz szans rozwojowych, realizowanej w regionie i w relacji z otoczeniem współpracy oraz instrumentów polityki rozwoju,
- kreacji – tworzeniu nowej infrastruktury i nowych rozwiązań organizacyjnych, w tym w zakresie współpracy i realizacji wspólnych przedsięwzięć, stworzenia nowych możliwości rozwoju, specjalizacji i nowych kompetencji oraz umiejętności mieszkańców.⁵

⁵ https://slaskie.pl/content/1372921202_2013-07-04

▪ **Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Cieszyńskim na lata 2017-2025**

Misją Strategii jest pomoc mieszkańcom Powiatu Cieszyńskiego w rozwiązaniu problemów poprzez stworzenie spójnego i adekwatnego do potrzeb systemu.

Cel główny (misja): SPÓJNOŚĆ SPOŁECZNA

Dostosowanie form udzielanego wsparcia do rzeczywistych potrzeb mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego.

Cel operacyjny 1 - Efektywny system pomocy społecznej

- 1.1 Monitorowanie istniejącej sieci domów pomocy społecznej.
- 1.2 Rozwój i modernizacja bazy materialnej i organizacyjnej świadczącej usługi terapeutyczne, poradnictwa specjalistycznego i konsultacji.

Cel operacyjny 2 - Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców Powiatu Cieszyńskiego

- 2.1 Doskonalenie zawodowe kadr pomocowych jednostek organizacyjnych.
- 2.2 Współpraca z sektorem rządowym, samorządowym i pozarządowym działającym w zakresie pomocy społecznej, wsparcia rodziny i pieczy zastępczej oraz rehabilitacji społecznej.

Cel operacyjny 3 – Efektywny system pieczy zastępczej

- 3.1 Podejmowanie przedsięwzięć na rzecz rozwijania i wspierania systemu pieczy zastępczej.
- 3.2 Promowanie rodzinnych form opieki nad dzieckiem, w tym dalszy rozwój sieci zawodowych rodzin zastępczych.
- 3.3 Ewaluacja funkcjonujących placówek opiekuńczo wychowawczych typu socjalizacyjnego.
- 3.4 Wspieranie usamodzielnianych wychowanków rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Cel operacyjny 4 – Wzmocnienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

- 4.1 Kształtowanie postaw prospołecznych sprzyjających kreowaniu środowiska przyjaznego osobom niepełnosprawnym.
- 4.2 Integrowanie i inicjowanie działań różnych podmiotów w zakresie wzmacniania wsparcia i uczestnictwa społecznego osób niepełnosprawnych.
- 4.3 Likwidacja barier dająca możliwość równoprawnego uczestnictwa osobom niepełnosprawnym w życiu społecznym.

Cel operacyjny 5 – Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym

- 5.1. Dostosowanie systemu wsparcia do potrzeb starzejącego się społeczeństwa.
- 5.2. Aktywizacja i kształtowanie pozytywnego wizerunku osób starszych.

Cel operacyjny 6 - Profilaktyka i przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii.

Cel operacyjny 7 - Promocja zatrudnienia i aktywizacja lokalnego rynku pracy.⁶

▪ **Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na lata 2017-2025**

W dokumencie wyszczególniono osiem dziedzin/domen strategicznych ważnych dla zrównoważonego rozwoju, do każdej z nich sformułowane zostały cele strategiczne i operacyjne.

Edukacja

Cel strategiczny 1- Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia na wszystkich poziomach edukacji młodzieży powiatu cieszyńskiego oraz osób z innych regionów kraju i zagranicy.

Cele operacyjne:

- 1.1 Promowanie potencjału edukacyjnego powiatu cieszyńskiego.
- 1.2 Wyrównywanie szans edukacyjnych mieszkańców powiatu cieszyńskiego.
- 1.3 Rozwój kadry pedagogicznej i bazy materialnej placówek edukacyjnych powiatu cieszyńskiego.
- 1.4 Racjonalizacja sieci oraz kierunków kształcenia dostosowanego do potrzeb zrównoważonego rozwoju regionu.
- 1.5 Rozwój różnorodnych form samorządności wśród dzieci i młodzieży.
- 1.6 Integracja środowisk zainteresowanych rozwojem edukacji w powiecie cieszyńskim.
- 1.7 Rozwój edukacji i doksztalcania dorosłych w powiecie cieszyńskim.
- 1.8 Wspieranie działań organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny 2- Rozwój Ośrodków Akademickich w powiecie cieszyńskim dysponujących nowoczesnymi kierunkami kształcenia zbieżnymi z potrzebami zrównoważonego rozwoju regionu.

Cel operacyjny:

- 2.1 Wspieranie działalności szkół wyższych w powiecie cieszyńskim.

⁶ <http://www.pccrcieszyn.ox.pl/strategia>

Cel strategiczny 3- Powiat cieszyński, powiatem ludzi wykształconych i mobilnych na rynku pracy.

Cele operacyjne:

- 3.1 Wspieranie działań służących wzmocnieniu osób poszukujących pracy.
- 3.2 Współpraca trzech sektorów (przedsiębiorca, samorząd, organizacje pozarządowe) ukierunkowana na zmiany gospodarcze.

Turystyka, promocja, sport i organizacje pozarządowe

Cel strategiczny 1- Stworzenie z turystyki istotnej gałęzi rozwoju gospodarczego.

Cele operacyjne:

- 1.1 Wypracowanie i realizacja kompleksowej regionalnej koncepcji rozwoju turystyki.
- 1.2 Stworzenie całościowej, unikatowej i atrakcyjnej oferty turystycznej dla powiatu cieszyńskiego.
- 1.3 Opracowywanie systemów działań finansowych i ekonomicznych sprzyjających działaniom proturystycznym.
- 1.4 Przygotowanie i wprowadzenie systemu instytucji i ludzi do profesjonalnej obsługi ruchu turystycznego Śląska Cieszyńskiego.

Cel strategiczny 2- Wykorzystanie promocji jako ważnego narzędzia stymulującego rozwój turystyki.

Cele operacyjne:

- 2.1 Stworzenie zintegrowanego wizerunku regionu opierającego się na połączeniu głównych atrakcji regionu – budowanie marki Śląsk Cieszyński.
- 2.2 Współpraca między samorządami terytorialnymi, podmiotami gospodarczymi i organizacjami pozarządowymi w promocji regionu.

Cel strategiczny 3- Stworzenie optymalnych warunków do uprawiania sportu i rekreacji na terenie Śląska Cieszyńskiego.

Cele operacyjne:

- 3.1 Rozwój infrastruktury rekreacyjno-sportowej Śląska Cieszyńskiego.
- 3.2 Popularyzowanie sportu i rekreacji wśród mieszkańców Śląska Cieszyńskiego.

Cel strategiczny 4- Rozwój sektora obywatelskiego jako ważnego elementu harmonijnego rozwoju Śląska Cieszyńskiego.

Cel operacyjny:

- 4.1 Wspieranie organizacji pozarządowych.

Kultura

Cel strategiczny 1- Umożliwienia powszechnego dostępu do kultury mieszkańcom Śląska Cieszyńskiego oraz edukacji regionalnej, artystycznej i kulturalnej.

Cel operacyjny:

1.1 Wspieranie tworzenia i realizacji programów edukacji kulturalnej i artystycznej.

Cel strategiczny 2- Zachowanie i kultywowanie lokalnych tradycji oraz ochrona krajobrazu kulturowego Śląska Cieszyńskiego.

Cele operacyjne:

2.1 Przygotowanie oferty kulturalnej bazującej na działających w sferze kultury lokalnych artystach, twórcach, organizacjach i grupach nieformalnych.

2.2 Propagowanie idei ochrony dziedzictwa kulturowego.

2.3 Kompleksowa ochrona dóbr kultury.

Cel strategiczny 3- Identyfikacja i promocja charakterystycznych walorów Śląska Cieszyńskiego.

3.1 Identyfikacja charakterystycznych walorów kulturowych dla Śląska Cieszyńskiego.

3.2 Promocja walorów kulturowych Śląska Cieszyńskiego.

Ochrona środowiska

Cel strategiczny 1- Poprawa jakości życia mieszkańców powiatu cieszyńskiego. Zwiększanie atrakcyjności powiatu cieszyńskiego jako miejsca osiedlania się i lokowania inwestycji.

Cele operacyjne:

1.1 Rozbudowa infrastruktury technicznej

1.2 Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu cieszyńskiego - kształtowanie postaw proekologicznych.

1.3 Prowadzenie działań informacyjnych, promujących podejmowane w powiecie przedsięwzięcia ekologiczne.

1.4 Współdziałanie samorządów w dążeniu do osiągnięcia standardów jakości środowiska.

1.5 Promocja i wspieranie wdrażania niekonwencjonalnych źródeł energii.

1.6 Promocja i wykorzystywanie lokalnych surowców naturalnych.

1.7 Poprawa wizerunku i ładu przestrzennego powiatu.

Promocja i ochrona zdrowia

Cel strategiczny 1- Wydłużenie życia, poprawa zdrowia i jakości życia mieszkańców oraz ograniczanie społecznych nierówności w zdrowiu.

Cel operacyjny:

1.1 Realizowanie zadań publicznych w zakresie promocji i ochrony zdrowia.

Cel strategiczny 2- Zapewnienie wysokiego standardu świadczeń zdrowotnych.

Cele operacyjne:

2.1 Świadczenie usług medycznych na wysokim poziomie, w szerokim zakresie i z powszechną ich dostępnością.

2.2 Stworzenie warunków dla pozyskiwania wysoko kwalifikowanej kadry medycznej oraz podnoszenie jej kwalifikacji.

Spójność społeczna

Cel strategiczny 1- Dostosowanie form udzielanego wsparcia do rzeczywistych potrzeb mieszkańców powiatu cieszyńskiego.

Cele operacyjne:

1.1 Efektywny system pomocy społecznej.

1.2 Podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz mieszkańców powiatu cieszyńskiego.

1.3 Efektywny system pieczy zastępczej.

1.4 Wzmocnienie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym.

1.5 Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym.

Przedsiębiorczość

Cel strategiczny 1- Poprawa warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i tworzeniu nowych miejsc pracy.

Cele operacyjne:

1.1 Rozwój systemu szkoleniowo-edukacyjnego.

1.2 Opracowanie mechanizmów stałej wymiany informacji pomiędzy środowiskiem przedsiębiorców a samorządem.

1.3 Poprawa warunków inwestycyjnych dla rozwoju lokalnej przedsiębiorczości.

1.4 Opracowanie kompleksowego programu promocyjnego na rzecz kreowania powiatu cieszyńskiego, jako przyjaznego regionu dla rozwoju przedsiębiorczości.

1.5 Wspieranie działań organizacji pozarządowych.

Cel strategiczny 2- Utworzenie Rady Biznesu wspierającej inicjatywy gospodarcze.

Cel operacyjny:

2.1 Wzmocnienie działań stowarzyszeń gospodarczych na terenie powiatu.

Cel strategiczny 3- Poprawa dostępności komunikacyjnej regionu.

Cel operacyjny:

3.1 Poprawa infrastruktury drogowej powiatu cieszyńskiego.

Współpraca transgraniczna

Cel strategiczny 1- Optymalizacja układu komunikacyjnego oraz sprawnego systemu ruchu granicznego.

Cele operacyjne:

1.1 Realizacja zapisów polsko- czeskiego modelowego studium przekraczania granic „border crossing”.

1.2 Poprawa jakości dróg.

1.3 Stworzenie infrastruktury towarzyszącej dla towarowego i osobowego ruchu tranzytowego.

Cel strategiczny 2- Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w różnych dziedzinach życia gospodarczego, w tym polityki inwestycyjnej.

Cele operacyjne:

2.1 Stworzenie efektywnego systemu infrastruktury technicznej.

2.2 Koordynacja transportu zbiorowego.

2.3 Współpraca w zakresie planowania przestrzennego.

2.4 Rozwój polsko-czeskiego systemu współpracy i wymiany informacji gospodarczej.

Cel strategiczny 3- Stworzenie systemu koordynującego w obszarze ochrony środowiska i zarządzania kryzysowego.

Cele operacyjne:

3.1 Koordynacja działań w zakresie ochrony środowiska.

3.2 Opracowanie kompleksowego programu ochrony środowiska z wykorzystaniem współpracy transgranicznej.

3.3 Koordynacja działań służb zarządzania kryzysowego.

Cel strategiczny 4- Stworzenie systemu koordynującego wspólne działania w sferze społecznej.

Cele operacyjne:

- 4.1 Organizacja i koordynacja działań w zakresie kultury, sportu, turystyki, rekreacji i promocji.
- 4.2 Organizacja i koordynacja działań w zakresie współpracy młodzieżowej.
- 4.3 Wspieranie działań organizacji pozarządowych.
- 4.4 Organizacja i koordynacja działań w zakresie transgranicznego rynku pracy.
- 4.5 Wspieranie współpracy w obszarze ochrony zdrowia.⁷

▪ **Strategia Rozwoju Gminy Skoczów 2014-2020+**

Obszar priorytetowy 1 – Rozwój społeczny

Cel strategiczny: Podnoszenie dostępności i jakości usług publicznych oraz zapewnianie dogodnych warunków dla rozwoju kapitału ludzkiego.

Obszar priorytetowy 2 – Rozwój gospodarczy

Cel strategiczny: Wzrost konkurencyjności gospodarki lokalnej poprzez wspieranie aktywności i przedsiębiorczości mieszkańców oraz efektywne wykorzystywanie potencjału inwestycyjnego i turystycznego.

Obszar priorytetowy 3 – Zwiększenie atrakcyjności przestrzeni publicznej

Cel strategiczny: Stworzenie nowoczesnej infrastruktury technicznej oraz poprawa stanu środowiska naturalnego.⁸

⁷ <https://bip.powiat.cieszyn.pl/artukul/90/61/informacja-dotyczaca-strategii-rozwoju-powiatu-cieszynskiego-2017-2025>

⁸ <https://bip.skoczow.pl/strategia-rozwoju-gminy-skoczow#cnt>

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Informacje ogólne

Gmina Skoczów to gmina miejsko- wiejska, należąca do województwa śląskiego położona w centralnej części powiatu cieszyńskiego. Na terenie gminy krzyżują się dwie ważne trasy- droga z Katowic do Ustronia i dalej Wisły i Istebnej oraz droga S1 łącząca przygraniczny Cieszyn z Bielskiem-Białą. Gmina leży w bliskim sąsiedztwie Beskidu Śląskiego. Siedzibą gminy jest miasto Skoczów, a w jej skład wchodzi dziesięć sołectw: Bładnice, Harbutowice, Kiczycze, Kowale, Międzywieć, Ochaby, Pierściec, Pogórze, Wilamowice i Wiślica.

Rysunek 1. Gmina Skoczów- sołectwa

Struktura demograficzna mieszkańców

Zgodnie z danymi GUS na dzień 31 grudnia 2019 r. gmina Skoczów liczy 26 910 mieszkańców; z czego 51,97% stanowią kobiety (13 986), a 48,03% mężczyźni (12 924). Współczynnik feminizacji dla gminy Skoczów wynosi 108 (na 100 mężczyzn przypada 108 kobiet). Na przestrzeni lat 2015-2019 widoczny jest stopniowy wzrost liczby mieszkańców.

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2019

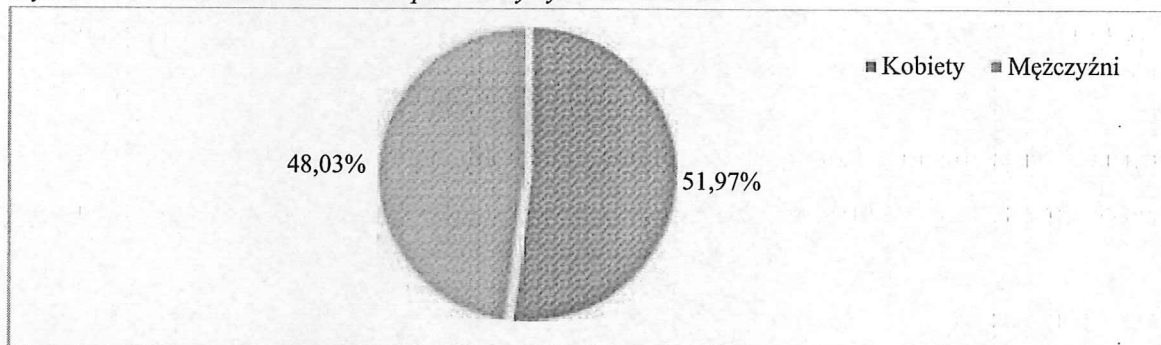

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Skoczów w latach 2015-2019

Liczba mieszkańców	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem; w tym:	26 770	26 787	26 897	26 970	26 910
- Kobiety	13 900	13 906	13 977	13 995	13 986
- Mężczyźni	12 870	12 881	12 920	12 975	12 924

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 roku w gminie Skoczów zarejestrowano 361 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 393 wymeldowania, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi -32.

W tym samym roku w gminie odnotowano 3 zameldowania z zagranicy oraz zarejestrowano 3 wymeldowania za granicę, w związku z czym saldo migracji zagranicznych wynosi 0.

Gminę Skoczów charakteryzuje dodatni przyrost naturalny, który na koniec roku 2019 wyniósł 5. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 0,19 na 1000 mieszkańców gminy. Uściślając, w 2019 roku w gminie odnotowano 283 urodzenia dzieci, w tym 51,24% dziewczynek i 48,76% chłopców. W tym samym czasie doszło do 278 zgonów, co odpowiada 10,32 zgonom na 1000 mieszkańców. Dodatni przyrost naturalny utrzymuje się na przestrzeni pięciu ostatnich lat, za wyjątkiem roku 2018, w którym odnotowano ujemny przyrost naturalny.

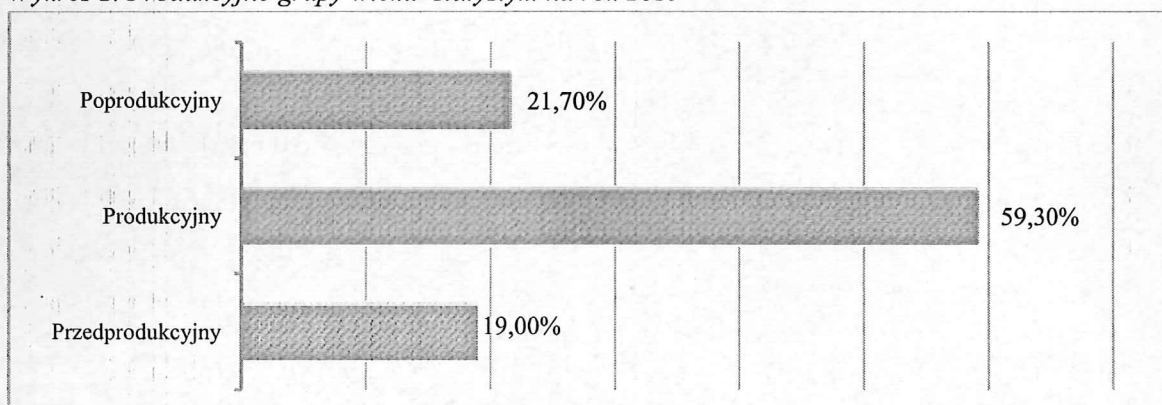
Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2015-2019

	2015	2016	2017	2018	2019
Przyrost naturalny, ogółem w tym:	36	20	18	-18	5
- Kobiety	8	-4	19	-11	17
- Mężczyźni	28	24	-1	-7	-12
Urodzenia żywe ogółem, w tym:	282	269	295	253	283
- Kobiety	131	133	135	122	145
- Mężczyźni	151	136	160	131	138
Zgony ogółem, w tym:	246	249	277	271	278
- Kobiety	123	137	116	133	128
- Mężczyźni	123	112	161	138	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dane statystyczne na koniec roku 2019 wskazują, że 59,30% mieszkańców gminy Skoczów jest w wieku produkcyjnym, 19,00% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,70% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.⁹

Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

⁹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica#>

Infrastruktura społeczno- techniczna

Oświata

Na terenie gminy działają następujące placówki wychowania przedszkolnego, których organem prowadzącym jest gmina Skoczów:

- Przedszkole Publiczne nr 1 w Skoczowie,
- Przedszkole Publiczne nr 2 w Skoczowie,
- Przedszkole Publiczne nr 3 w Skoczowie,
- Przedszkole Publiczne nr 4 w Skoczowie z oddziałami zamiejscowymi w Międzywiciu,
- Przedszkole Publiczne w Harbutowicach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny- Przedszkole Publiczne w Kiczycach,
- Przedszkole Publiczne w Ochabach z oddziałami zamiejscowymi w Wiślicy,
- Przedszkole Publiczne w Pierścęcu z oddziałami zamiejscowymi w Kowalach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny - Przedszkole Publiczne w Pogórze.

Na terenie gminy funkcjonują również: Przedszkole Niepubliczne Chichopotam w Międzywiciu, Niepubliczne Przedszkole Muzyczno-Językowe Bajlandia, Niepubliczne Przedszkole i Żłobek „U Karolci” oraz Terapeutyczny Punkt Przedszkolny „Słoneczna Kraina”.

Aktualnie na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 0,94 osób, można zatem stwierdzić, iż dostępność do infrastruktury przedszkolnej jest wystarczająca.

Tabela 3. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy

	2016/17	2017/18	2018/19
Placówki wychowania przedszkolnego;	13	13	13
w tym przedszkola:	12	12	12
Miejsca w przedszkolach	1 123	1 106	1 139
Dzieci w placówkach wychowania przedszkolnego	1 087	1 081	1 075

W Gminie Skoczów funkcjonuje Żłobek Publiczny w Skoczowie wraz z filią w Międzywiciu oraz dwa żłobki prywatne w Skoczowie- Żłobek Teddy Bear oraz „U Karolci”.

Na terenie gminy funkcjonuje siedem szkół podstawowych, których organem prowadzącym jest gmina Skoczów:

- Szkoła Podstawowa nr 1 im. Gustawa Morcinka w Skoczowie,
- Szkoła Podstawowa nr 3 im. Jana Pawła II w Skoczowie,
- Szkoła Podstawowa nr 8 im. Krystyny Bochenek w Skoczowie,
- Szkoła Podstawowa im. Karola Miarki w Ochabach Małych,
- Szkoła Podstawowa im. Zofii Kossak w Pierścucu,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Kiczycach,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny Szkoła Podstawowa w Pogórze,

Na terenie gminy funkcjonuje również Szkoła Podstawowa nr 9 przy Zespole Szkół Specjalnych w Skoczowie, prowadząca oddziały dla uczniów z niepełnosprawnościami. Organem prowadzącym jest Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach.

Na jeden oddział w szkole podstawowej przypada średnio 18 uczniów. W roku szkolnym 2018/19 w szkołach podstawowych na terenie gminy uczyło się 2 151 uczniów. Na przestrzeni lat 2016-2018 liczba uczniów szkół podstawowych wzrosła o blisko 36%. Wzrost liczby uczniów w szkołach podstawowych spowodowany był m.in. reformą oświaty, w wyniku której od 1 września 2017 r. gimnazja zostały włączone do szkół podstawowych. W rezultacie powstały szkoły podstawowe z oddziałami gimnazjalnymi, które funkcjonowały do czerwca 2019 roku.¹⁰

Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy

	2016/17	2017/18	2018/19
Szkoły podstawowe	8	8	8
Uczniowie szkół podstawowych	1 583	1 874	2 151

Na terenie gminy funkcjonują dwie szkoły średnie: Zespół Szkół Przyrodniczo-Technicznych w Międzywiciu oraz Zespół Szkół Technicznych i Ogólnokształcących w Skoczowie. Absolwenci szkół podstawowych mają również możliwość kontynuowania nauki w szkołach publicznych, znajdujących się na obszarze powiatu cieszyńskiego. Są to

¹⁰ https://katowice.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_slaskie/portrety_gmin/powiat_cieszynski/gmina_skoczow.pdf

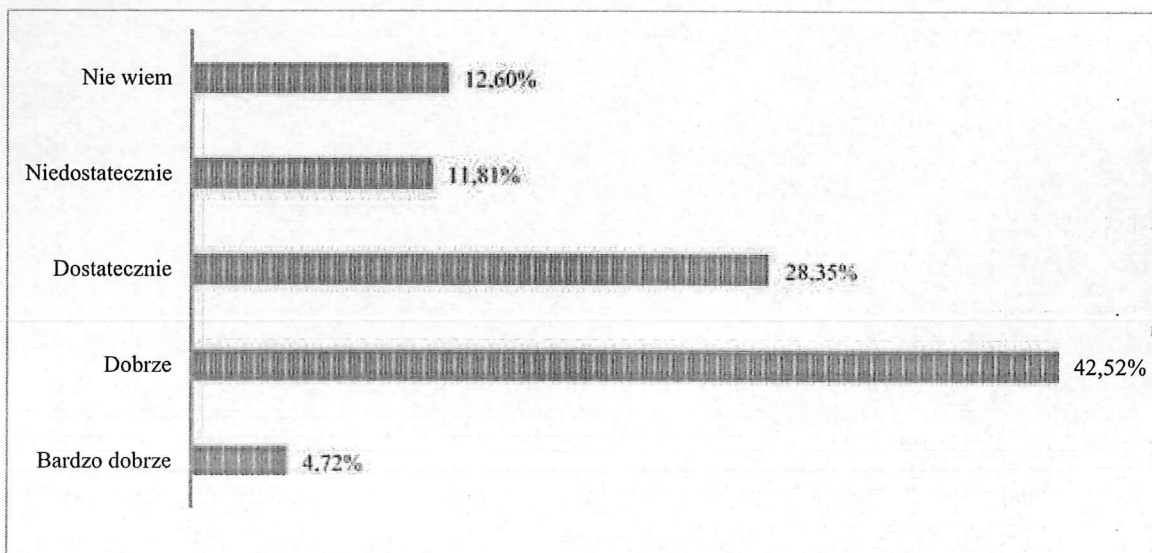
placówki o profilu ogólnokształcącym, technicznym oraz branżowym. Ponadto w Skoczowie znajdują się filia Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu.

W ramach przygotowania dokumentu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych przeprowadzono badanie ankietowe wśród 127 dorosłych mieszkańców gminy Skoczów. Gdy zapytano ich czy oferta opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie zaspokaja potrzeby mieszkańców, 17,32% badanych udzieliło odpowiedzi twierdzącej, natomiast 51,18% stwierdziło, że oferta gminy w tym zakresie nie jest wystarczająca. Pozostałe 31,50% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. W przypadku oferty opieki przedszkolnej, 41,73% ankietowanych przyznało, że zaspokaja ona potrzeby mieszkańców, natomiast 31,50% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 26,77% respondentów nie wyraziło swojej opinii. Ponadto, większość mieszkańców oceniła na poziomie dobrym ofertę edukacyjną szkół w gminie.

Tabela 5. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi

Czy oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi zaspokaja potrzeby mieszkańców?	Tak	Nie	Nie wiem
Opieka na dziećmi do lat 3	17,32%	51,18%	31,50%
Opieka przedszkolna	41,73%	31,50%	26,77%

Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Opieka Zdrowotna

Na terenie gminy funkcjonuje dobrze rozwinięta sieć placówek świadczących opiekę medyczną. Są to zarówno przychodnie POZ jak również poradnie i gabinety specjalistyczne:

- Poradnia Rodzinna w Skoczowie Sp. z o.o.,
- Przychodnia Akademicka NZOZ,
- Specjalistyczny Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Novum,
- Teksimed s.c. NZOZ,
- Medikool Centrum Zdrowia Przychodnia,
- Lekarska Praktyka Grupowa s.c. NZOZ,
- Omega- Dent NZOZ,
- Poradnia Laryngologiczna ZZOZ,
- Plus NZOZ Centrum Rehabilitacji Medikool Sp. zo.o.,
- Daja NZOZ Zakład Rehabilitacji i Profilaktyki Leczniczej,
- Centrum Stomatologii i Protetyki NZOZ Sigma s.c,
- Laboratorium Analityczne s.c. NZOZ.

Nocna i świąteczna opieka zdrowotna POZ dla mieszkańców gminy Skoczów realizowana jest przez Cieszyńskie Pogotowie Ratunkowe w Ambulatorium POZ – Skoczów.

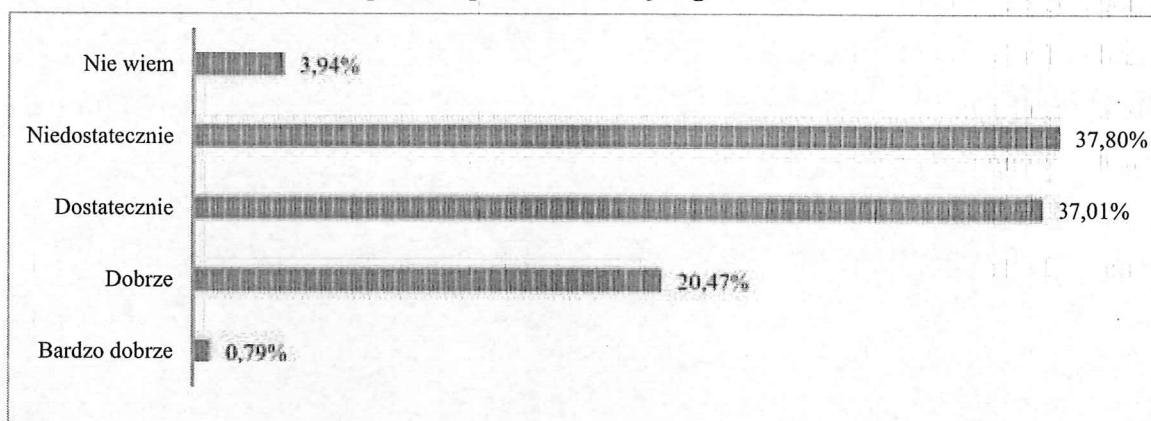
Zgodnie z danymi GUS, w roku 2019 udzielono 294 222 porad w ramach ambulatoryjnej opieki zdrowotnej oraz 180 369 w ramach opieki podstawowej.

Na terenie gminy działa 11 ogólnodostępnych aptek oraz 2 punkty apteczne, dzięki czemu mieszkańcy mają zapewniony dobry dostęp do leków.¹¹

Oceniając ofertę gminy Skoczów w zakresie ochrony zdrowia, większość mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym uznało, że jest ona niedostateczna. Taką odpowiedź wskazało 37,80% respondentów. Kolejno 37,01% przyznało, że gmina jest dostatecznie przygotowana w tym zakresie, a 20,47% oceniło ofertę gminy w zakresie ochrony zdrowia na poziomie dobrym. Jeden z badanych (0,79%) ocenił poziom opieki medycznej jako bardzo dobry, a pozostałe 3,94% nie wyraziło swojej opinii.

¹¹ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?

Jak wynika z odpowiedzi badanych problemem jest ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, mała dostępność lekarzy na kasę chorych, wciąż utrudniony dostęp do lekarzy POZ, brak bezpłatnych szczepień (np. na grypę), długi czas oczekiwania na rehabilitację z uwagi na małą liczbę punktów świadczących tego typu usługi. Respondenci jako zasadne wskazali także wsparcie dla otwarcia nowych przychodni POZ, dofinansowanie pogotowia, gdyż przy poważniejszych urazach pacjenci odsyłani są do innych placówek m.in. na terenie Cieszyna. Zdaniem mieszkańców, gmina powinna dopilnować, aby zostało otwarte Hospicjum, a także organizować programy profilaktyczne dla mieszkańców.

Bezpieczeństwo

Główne zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa mieszkańców oraz utrzymania porządku publicznego realizuje Komisariat Policji w Skoczowie, Komenda Powiatowa Policji w Cieszynie, Straż Miejska oraz Komenda Państwowej Straży Pożarnej w Cieszynie. Ponadto na terenie gminy działają ochotnicze straże pożarne: Miejsko-Gminny Związek OSP w Skoczowie, OSP Bładnice, OSP Kiczyce, OSP Kowale, OSP Międzywieć, OSP Ochaby, OSP Pierściec, OSP Pogórze, OSP Skoczów, OSP Wiślica, ZOSP w Teksid Iron Poland Sp. z o.o. w Skoczowie.¹²

W 2019 roku w gminie Skoczów stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 534 przestępstwa. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 19,86 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa śląskiego oraz nieznacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Skoczów wynosi 79,60% i jest nieznacznie większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa śląskiego oraz większy od wskaźnika dla całej Polski. W roku 2019 najwięcej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym, przeciwko mieniu oraz gospodarczych.¹³

Tabela 6. Przestępstwa stwierdzone na terenie gminy w latach 2014-2019

	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem	646	833	510	555	431	534
Kryminalne	349	314	290	257	276	259
Gospodarcze	212	435	136	229	99	204
Drogowe	70	63	63	52	39	52
Przeciwko życiu i zdrowiu	14	12	14	12	14	13
Przeciwko mieniu	210	569	222	326	182	240

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

¹² http://www.skoczow.pl/strona-394-ochotnicza_straz_pozarna.html

¹³ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Skoczow#poziom-przestepczosc

Kultura

Główną jednostką prowadzącą działalność kulturalną na terenie gminy jest Miejskie Centrum Kultury „Integrator”, w ramach którego funkcjonują trzy placówki. W głównej siedzibie znajduje się sala konferencyjna i pracownie tematyczne, w których realizowane są zajęcia twórcze: ceramika, rytmika i taniec, dziecięca kraina sztuki, plastyka, balet, igła z nitką – szycie ręczne, rysunek i malarstwo, współczesna makrama, robótki ręczne, dziecięcy klub książki, papier&nożyce&klej oraz zajęcia pozostałe: angielski Teddy Eddie, robotyka z klockami lego, ukulele – nauka gry. Centrum dysponuje salą widowiskową „Pod Pegazem”, w której organizowane są m.in.: koncerty, recitale, występy kabaretów, przedstawienia teatralne, prelekcje, spotkania. Z sali korzystają od wielu lat różne organizacje m.in. Koło Miejskie PTTK w Skoczowie, Kościół Wolnych Chrześcijan, organizatorzy ekumenicznych wydarzeń muzycznych „Escape” oraz Miejski Zarząd Oświaty. W ciągu tygodnia odbywają się w niej zajęcia twórcze: taniec nowoczesny, zajęcia teatralne oraz zajęcia pozostałe: motoryka na wesoło, gimnastyka dla pań, taniec towarzyski. Kameralne koncerty, spektakle teatralne, konferencje, wykłady i przede wszystkim seanse filmowe organizowane są w skoczowskim kinie – „Teatrze Elektrycznym”. Cykliczne spotkania związane ze sztukami wizualnymi mają miejsce natomiast w galerii ARTadres - siedzibie skoczowskiego Biura Promocji, Informacji i Turystyki, prowadzonej przez Urząd Miejski. Organizowane są tam wystawy czasowe różnych artystów, a także regionalnych twórców nieprofesjonalnych.¹⁴

Miejskie Centrum Kultury „Integrator” w roku 2019:

- zorganizowało i współorganizowało w stopniu znacznym 109 imprez,
- wyemitowało 666 seansów w Teatrze Elektrycznym,
- pomagało w organizacji różnego typu przedsięwzięć (łącznie 57) poprzez m.in. wynajem pomieszczeń, sprzętów, udostępnianie energii elektrycznej dla wydarzeń odbywających się na rynku miejskim, wyjazdowe nagłaśnianie i prowadzenie imprez.

Łącznie zrealizowano 832 działania.¹⁵

¹⁴ <http://mck.skoczow.pl/podstrona,1,o-nas.html>

¹⁵ Sprawozdanie z działalności Miejskiego Centrum Kultury „Integrator” w Skoczowie za rok 2019

Tabela 7. Działalność Miejskiego Centrum Kultury "Integrator" w 2019 roku

Główna siedziba MCK
<p>1. Wydarzenia:</p> <ul style="list-style-type: none">• prelekcje, wykłady- 1
<p>2. Warsztaty twórcze i zajęcia:</p> <p><u>styczeń- czerwiec 2019 łączna liczba uczestników: 167 osób</u></p> <ul style="list-style-type: none">• warsztaty ceramiczne- 23• warsztaty plastyczne- 30• dziecięca kraina sztuki- 17• robótki ręczne- 7• balet- 11• pracownia filmu animowanego- 5• rysunek i malarstwo dla młodzieży i dorosłych- 4• rytmika i taniec- 20• szybko czytam- 10• robotyka z klockami lego- 40 <p><u>październik- grudzień 2019 łączna liczba uczestników: 325 osób</u></p> <ul style="list-style-type: none">• warsztaty ceramiczne- 41• warsztaty plastyczne- 31• dziecięca kraina sztuki- 13• robótki ręczne- 10• balet- 32• pracownia filmu animowanego- 9• rysunek i malarstwo dla młodzieży i dorosłych- 20• rytmika i taniec- 42• igła z nitką- szycie ręczne- 25• współczesna makrama- 17• nauka gry na ukulele- 10• szachy- 15• robotyka z klockami lego- 40• angielski w programowaniu minecraft- 20
Sala widowiskowa „Pod Pegazem”
<p>1. Wydarzenia:</p> <ul style="list-style-type: none">• koncerty, recitale- 1• spektakle- 6• przeglądy i konkursy- 7• wieczorki taneczne- 1• prelekcje, spotkania, konferencje- 2• muzyczne wydarzenia ekumeniczne- 6

2. Warsztaty twórcze i zajęcia:

styczeń- czerwiec 2019 łączna liczba uczestników: 123 osoby

- warsztaty teatralne- 8
- taniec nowoczesny- 35
- taniec towarzyski- 50
- zumba- 30

październik- grudzień 2019 łączna liczba uczestników: 148 osób

- warsztaty teatralne- 16
- taniec nowoczesny- 52
- taniec towarzyski- 40
- zumba- 40

„Teatr Elektryczny”- skoczowskie kino

1. Wydarzenia:

Szacunkowa ilość widzów: nie mniej niż 4 100 osób

- koncerty, recitale- 4
- prelekcje, spotkania- 17
- przeglądy, festiwale- 4
- spektakle teatralne- 8
- gale przyznania nagród, imprezy okolicznościowe- 6

2. Seanse filmowe:

Łączna ilość widzów: 29 185 osób

- seanse repertuarowe dla dzieci- 276/ ilość widzów 11 183
- seanse repertuarowe dla dorosłych- 290/ ilość widzów 12 379
- seanse szkolne „na życzenie”- 57/ ilość widzów 3 476
- seanse DKF „Piekiełko”- 20/ ilość widzów 221
- pokazy bezpłatne (koncerty, filmy)- 6/ ilość widzów 221
- pokazy z audiodeskrypcją- 7/ ilość widzów 360
- retransmisje- 10/ ilość widzów 349

Działalność poza obiektami MCK „Integrator”- organizacja/współorganizacja imprez

- interdyscyplinarne imprezy plenerowe- 12
- akcje plenerowe- 6
- koncerty- 1
- wystawy- 8
- festyny, pikniki- 4
- pchle targi- 6
- wykłady, konferencje- 2
- kino plenerowe- 3
- konkursy- 4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MCK „Integrator”

Mieszkańcy i przyjezdni mogą skorzystać z bogatej oferty kulturalnej: wystaw, koncertów i wielu innych wydarzeń. Jedną z najważniejszych imprez cyklicznych są organizowane w czerwcu Dni Skoczowa. Co roku na scenie prezentują się znakomici artyści polskiej sceny muzycznej oraz regionalne zespoły. Ważną datą w corocznym kalendarzu wydarzeń są dożynki gminne. Święto poświęcone rolnikom oraz obrzędami dziękczynnymi za ukończenie żniw i prac polowych co roku zakończone jest koncertem i wspólną zabawą na skoczowskim rynku.¹⁶

Kolejną jednostką kulturalną jest Biblioteka Publiczna w Skoczowie, która w wyniku modernizacji stała się nowoczesnym, a zarazem najważniejszym ośrodkiem kształtowania kultury czytelniczej w gminie Skoczów. Obsługuje czytelników ze Skoczowa oraz dziesięciu okalających miasto sołectw. Oprócz podstawowych zadań, jakimi zgodnie ze statutem są m.in. upowszechnianie czytelnictwa wśród społeczności lokalnej oraz gromadzenie i wypożyczanie książek, biblioteka proponuje również szeroki wachlarz działań kulturalnych, takich jak: spotkania autorskie, warsztaty dla dzieci, młodzieży i dorosłych czy inne wydarzenia kulturalne- w tym spotkania podróżnicze oraz koncerty. Placówka organizuje też konkursy dla czytelników, gry miejskie, kiermasze używanych książek oraz z powodzeniem realizuje projekty kulturalno-edukacyjne z wykorzystaniem środków zewnętrznych, w tym również międzynarodowe, włączając się jednocześnie w życie kulturalne gminy Skoczów. Na bieżąco współpracuje także z innymi gminnymi instytucjami kultury oraz placówkami oświatowymi i stowarzyszeniami, w tym z: Towarzystwem Miłośników Skoczowa, Kołem Miejskim PTTK w Skoczowie, Skoczowskim Uniwersytetem III Wieku czy Stowarzyszeniem Rybackim „Żabi Kraj”, a także z innymi bibliotekami w kraju i za granicą – na przykład z Biblioteką Regionalną w Karwinie, z którą w 2018 r. zrealizowała wspólny, transgraniczny projekt.¹⁷

Zgodnie z danymi GUS na rok 2019 Biblioteka Publiczna z filiami w Skoczowie i w Pierścęcu dysponuje księgozbiorem w postaci 55 050 woluminów. W 2019 roku z biblioteki korzystało 3 480 czytelników, odnotowano 73 440 wypożyczenia księgozbiorów oraz 1 578 wypożyczenia zbiorów audiowizualnych na zewnątrz.¹⁸

¹⁶ <http://www.skoczow.pl/strona-171-kultura.html>

¹⁷ <https://bp.skoczow.pl/historia-biblioteki>

¹⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/tablica>

W Skoczowie funkcjonuje Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich Gminy Skoczów zrzeszające koła z terenu gminy: Koło Gospodyń Wiejskich Bładnice, Koło Gospodyń Wiejskich Harbutowice, Koło Gospodyń Wiejskich Kiczyce, Koło Gospodyń Wiejskich Kowale, Koło Gospodyń Wiejskich Międzywieć, Koło Gospodyń Wiejskich Ochaby, Koło Gospodyń Wiejskich Wilamowice oraz Koło Gospodyń Wiejskich Wiślica. Poza Stowarzyszeniem działa również Koło Gospodyń Wielkich Pogórze.¹⁹

Na terenie gminy Skoczów znajdują się również trzy muzea:

- Muzeum im. Gustawa Morcinka- oferuje zwiedzającym kilka ekspozycji: archeologiczną, przedstawiającą dzieje Skoczowa, poświęconą Morcinkowi, a także eksponującą tradycje skoczowskiego rzemiosła.
- Muzeum Parafialne im. św. Jana Sarkandra- podczas wizyty w muzeum można dowiedzieć się więcej na temat życia i kultu św. Jana Sarkandra, a także zobaczyć zdjęcia upamiętniające wizytę świętego Jana Pawła II w Skoczowie, która miała miejsce w 1995 r. Regularnie odbywają się tu artystyczne wystawy i spotkania z artystami.
- Tradycyjna Zagroda Rolna – Skansen Ochaby- największe na terenie Śląska Cieszyńskiego muzeum zabytków pochodzących z gospodarstw domowych, rolnych i rybackich.

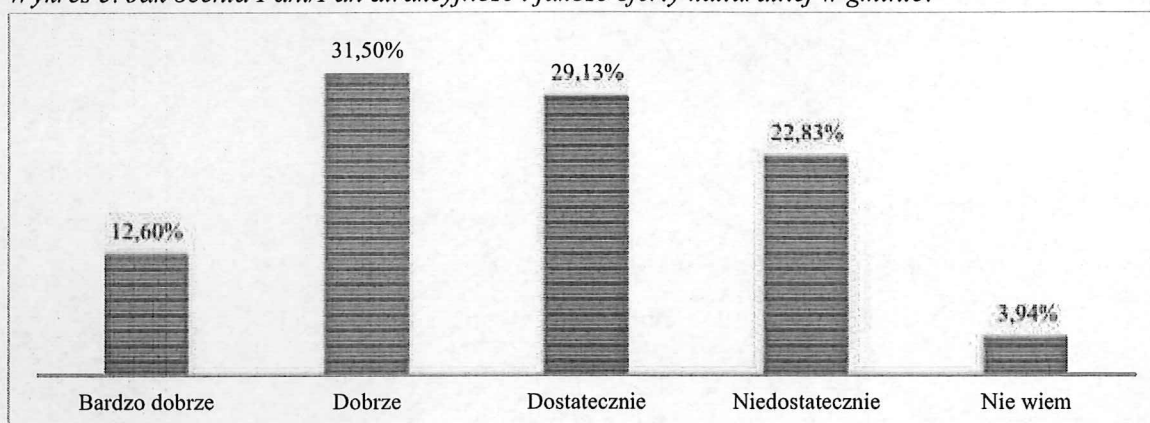
Znajduje się tam wiele eksponatów począwszy od zabytków związanych z życiem codziennym i pracą na roli, poprzez zabytki związane z rzadko spotykanymi zawodami, a na przedmiotach pochodzących z epoki PRL-u kończąc. W muzeum można również podziwiać wybrane modele zabytkowych samochodów.²⁰

Ocena w zakresie jakości i atrakcyjności oferty kulturalnej Gminy Skoczów jest dość rozbieżna. Większość mieszkańców tj. 31,50% oceniło ją na poziomie dobrym, a 29,13% uznało jakość oferty za dostateczną. Z kolei 22,83% przyznało, że zasoby gminy w tym zakresie są niedostateczne. 12,60% oceniło ofertę kulturalną na poziomie bardzo dobrym. Pozostałe 3,94% respondentów nie wyraziło swojej opinii.

¹⁹ http://www.skoczow.pl/strona-494-kola_gospodyn_w_gminie_skoczow.html

²⁰ <http://www.skoczow.pl/strona-967-muzea.html>

Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?

Gdy zapytano ankietowanych jakich placówek kulturalnych lub form zajęć artystycznych brakuje w gminie lub dostęp do nich jest ograniczony, najczęściej wymieniali zajęcia teatralne, kodowania i robotyki, nauki gry na instrumentach oraz sportowe. Ponadto zwrócono uwagę na brak teatru, świetlic środowiskowych, dziennych klubów seniora z możliwością spożywania obiadów za niewielką opłatą oraz księgarni (np. empiku). Pojawiły się także odpowiedzi wskazujące na małą ilość imprez kulturalnych, koncertów. Jeden z respondentów zwrócił również uwagę na słabe zagospodarowanie płyty rynku, który powinien być wizytówką miasta (m.in. brak zieleni, brudne ławki, brak wody w fontannie).

Sport i rekreacja

Gmina Skoczów dysponuje bogatą bazą sportowo- rekreacyjną obejmującą krytą pływalnię „Delfin”, wyciąg narciarski „Pod Dębem”, Skatepark, Stadion Beskid, a także boiska w Wiślicy oraz przy Zespole Szkół nr 1. Zarządzanie i utrzymanie bazy należy do zadań Skoczowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji. Ośrodek współpracuje z placówkami oświatowymi celem wykorzystania obiektów do prowadzenia zajęć z kultury fizycznej oraz zapewnienia możliwości korzystania z obiektów w celach sportowych, rekreacyjnych oraz odnowy biologicznej.²¹

Na terenie gminy Skoczów działają liczne stowarzyszenia zajmujące się promocją zdrowego i aktywnego trybu życia. Regularnie spotykają się skoczowscy Włóczykije- amatorzy nordic walking. W mieście działa kilka szkółek pływackich, gdzie swoją przygodę z tym sportem rozpoczynają dzieci z całego regionu. Wszystko dzięki prężnie działającej pływalni Delfin. Znajduje się tu zarówno basen sportowy, jak i rekreacyjny. Dodatkową atrakcją stanowi zjeżdżalnia, sauna fińska i rzymska. Ponadto na terenie pływalni znajduje się siłownia, kręgielnia, a także tężnia solankowa.²²

Kluby sportowe działające na terenie gminy:

- Skoczowskie Towarzystwo Sportowe,
- Skoczowskie Stowarzyszenie „Zobaczyć Marzenia”,
- UKS „Sportowa Jedyńka” w Skoczowie,
- LKS „Wiślica” w Wiślicy,
- LKS „Pogórze”,
- LKS „Ochaby 96”,
- LKS „Błękitni” Pierściec,
- KS „Siatkarz Beskid” Skoczów,
- KP „Beskid Skoczów”,
- Kobięcy Klub Sportowy „WISŁA” Skoczów,
- Klub Sportowy „AKADEMIA SPARTA” w Skoczowie,
- Klub Piłkarski LUKAM 2010 Sp. z o.o.,
- Klub Futbolu Amerykańskiego „Pretorians” Skoczów,

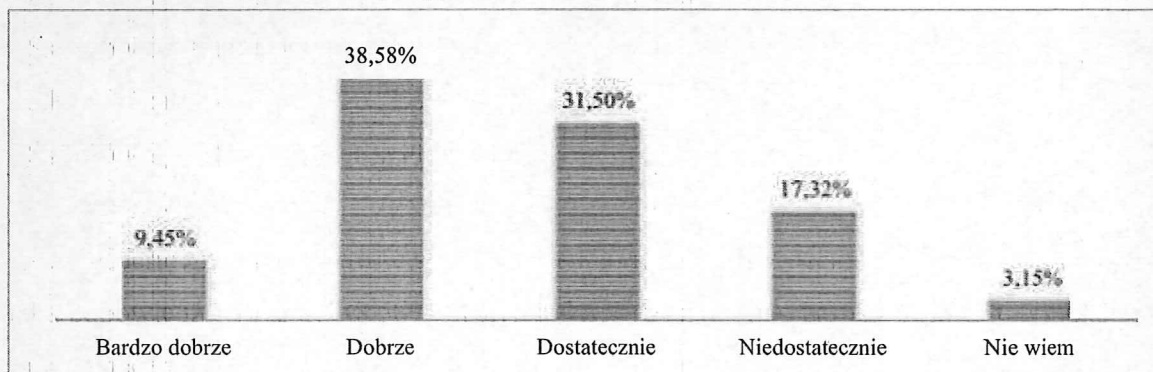
²¹ <http://www.skoczow-sosir.pl/sosir>

²² http://www.skoczow.pl/strona-174-o_skoczowie.html

- Klub Nordic Walking „Włóczykije” Skoczów,
- Ludowy Klub Jeździecki przy Stadninie Koni w Ochabach,
- Skoczowski Klub Karate Shotokan,
- Klub Tańca Towarzyskiego „Dance Step”,
- Skoczowskie Stowarzyszenie Pływackie.²³

Ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji mieszkańcy oceniali najczęściej jako dobrą, taką odpowiedź wskazało 38,58%. Kolejno 31,50% uznało, że zasoby gminy w tym zakresie są dostateczne, a 17,32% badanych oceniło ofertę jako niedostateczną. 9,45% przyznało, że jakość oferty w zakresie sportu i rekreacji jest bardzo dobra. Pozostałe 3,15% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?

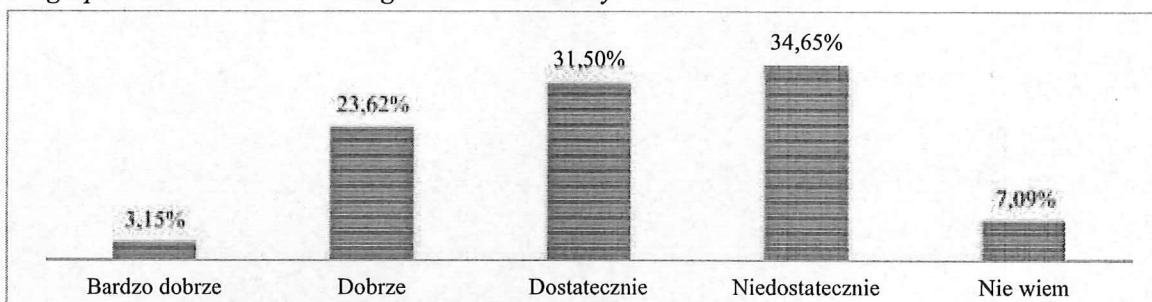

Wśród działań i inwestycji, które należałoby podjąć w gminie w celu pełniejszego dostosowania oferty w zakresie sportu i rekreacji mieszkańcy wskazywali najczęściej rozbudowę oraz lepsze wyposażenie placów zabaw, rozbudowę ścieżek rowerowych (np. wzdłuż ul. Bielskiej do Pogórza, Dolny Bór) oraz ścieżek spacerowych, a także zagospodarowanie wałów rzeki Wisły (np. plaże, ławki, huśtawki, place zabaw jak np. w Ustroniu, w Górkach i Brennej nad Brennicą). Zwrócono również uwagę na zwiększenie infrastruktury rekreacyjno- sportowej (np. lodowisko, całoroczna hala sportowa), powiększenie skateparku, poszerzenie oferty nieodpłatnych zajęć (np. na siłowni dla różnych grup wiekowych), wsparcie podmiotów prowadzących działalność sportową - dofinansowanie działalności np. poprzez wsparcie do każdego dziecka.

²³ http://www.skoczow.pl/strona-468-stowarzyszenia_sportowe.html

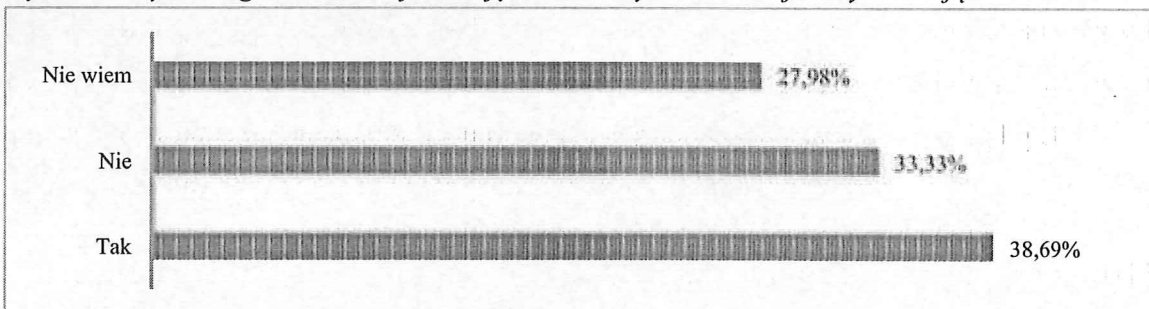
Większość ankietowanych mieszkańców oceniła działania gminy w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży jako niedostateczne. 31,50% badanych uznało starania gminy jako dostateczne, 23,62% oceniło podejmowane działania na poziomie dobrym, a 3,15% na bardzo dobrym. Pozostałe 7,09% nie wyraziło swojej opinii.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?

W przypadku oceny oferty zajęć dodatkowych organizowanych w szkołach, przeważały odpowiedzi rodziców uczniów, których zdaniem jest ona wystarczająca. Taką odpowiedź wskazało 38,69% ankietowanych. Z kolei 33,33% stwierdziło, że oferta szkół w tym zakresie nie zaspokaja potrzeb uczniów, a pozostałe 27,98% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 8. Czy według Pani/Pana oferta zajęć dodatkowych w szkole jest wystarczająca?

Opinie rodziców podzielają również nauczyciele ze szkół biorący udział w badaniu. Połowa respondentów uznała, że oferta zajęć pozalekcyjnych jest wystarczająca. Kolejno 22,00% przyznało, że w ofercie brakuje zajęć m.in. rozwijających zainteresowania (zajęcia przedmiotowe, koła zainteresowań, zajęcia kreatywne), zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, dydaktyczno-wyrównawczych, artystycznych, tanecznych, sportowych, językowych (np. z native speakerami) oraz zajęć z programowania. Większość nauczycieli zwróciło również uwagę na brak wystarczającej ilości miejsc w świetlicach szkolnych.

Turystyka

Gmina Skoczów znajduje się w centralnej części powiatu cieszyńskiego, położona jest w bliskim sąsiedztwie Beskidu Śląskiego. Bogata historia sięgająca średniowiecza czyni to miejsce atrakcyjnym zarówno dla miłośników przeszłości jak i doceniającym podgórski charakter tych terenów. Gmina obfituje w różnorodność oraz bogate walory przyrodnicze, kulturalne oraz turystyczne. Skoczów, podobnie jak większa część Śląska Cieszyńskiego, jest gminą wielowyznaniową, dominuje tu wyznanie katolickie i ewangelickie. W mieście uwagę przyciągają zabytkowe kościoły, a ściślej mówiąc, ich wieże – świątynie katolickie: pw. św. Apostołów Piotra i Pawła, pw. Znalezienia Krzyża Świętego, a także ewangelicko-augsburskie: kościół Świętej Trójcy. Budowle te wpisują się w sakralne dziedzictwo Śląska Cieszyńskiego.

Ze Skoczowem związany był pisarz Gustaw Morcinek. Tu też znajduje się muzeum jego imienia, które zlokalizowane jest w najstarszym budynku w mieście z 1793 roku. W muzeum można zapoznać się z dziejami Śląska Cieszyńskiego, a także z historią Skoczowa, ze szczególnym uwzględnieniem tradycji rzemieślniczych. W mieście wytyczono specjalny szlak morcinkowski, który prowadzi przez miejsca bezpośrednio związane z tą wybitną w historii miasta postacią.

Nad Skoczowem wznosi się Górka Wilamowicka ze wzgórzem Kaplicówka. Na szczycie znajduje się Sanktuarium św. Jana Sarkandra, a także wysoki na 21 metrów stalowy krzyż, który po zmroku stanowi znak rozpoznawczy Skoczowa ze względu na specjalne oświetlenie. Kaplicówka jest miejscem chętnie odwiedzanym przez mieszkańców gminy i regionu, a także przez turystów. Roztacza się stąd piękny widok na całą gminę i pobliski Beskid Śląski.

Skoczów zaliczany jest do miejscowości Żabięgo Kraju. Tradycje hodowli ryb ze szczególnym uwzględnieniem karpia są tutaj bardzo silne. Co roku na skoczowskim rynku odbywają się Dni Rybactwa, a ryby są jednym ze specjalów lokalnych restauracji. Specjałem związanym ze Skoczowem są pierniki. Wyszpecjalizowali się w ich wypiekaniu właściciele najstarszej w mieście, bo czynnej nieprzerwanie od 1906 roku, cukierni.

Położenie miasta jak również sołectw sprzyja turystyce pieszej i rowerowej. Nie brakuje również terenów leśnych, które chętnie odwiedzane są przez całe rodziny.

Na terenie gminy wytyczono trzy szlaki spacerowe:

- Szlak Morcinkowski- łączący miejsca bezpośrednio związane z postacią pisarza Gustawa Morcinka, związanego z historią miasta Skoczów.
- Szlak sarkandrowski- łączący miejsca związane z życiem i kultem św. Jana Sarkandra w Skoczowie.
- Szlak skoczowskich zabytków- łączący zabytkowe budowle oraz miejsca na terenie gminy m.in.: Rynek, ratusz oraz inne zabudowania w okolicy Rynku (np. czyszczarnia, kamieniczki secesyjne, ulica Zamkowa), budynek Szkoły z 1873 r., Zamek Piastowski, Plac Kościelny, Kaplicówka, Mały Rynek, różnego rodzaju pomniki oraz Kościoły.

Przez gminę przebiega ważna trasa rowerowa – szlak Greenways, łączący Kraków, Morawy i Wiedeń, a także trasy rowerowe obejmujące swoim zasięgiem część obszaru nadgranicznego zarówno po polskiej jak i czeskiej stronie. Trasy te wyznaczono w ramach Euroregionu Śląsk Cieszyński.

Na terenie gminy Skoczów przebiegają również dwa szlaki turystyczne: szlak zielony o długości ok. 15 km obejmujący trasę Skoczów- Górki Wielkie- Błotny oraz szlak żółty o długości ok. 11 km, obejmujący trasę Skoczów- Lipowiec- Równica.²⁴

²⁴ http://www.skoczow.pl/strona-164-dla_turystow.html

Rynek pracy

Zgodnie z danymi GUS na koniec roku 2019, w gminie Skoczów pracowało 7 894 osób. 48,05% wszystkich pracujących ogółem stanowiły kobiety, a 51,95% mężczyźni. Na przestrzeni lat 2016- 2019 liczba osób pracujących w gminie zmalała o 5,82%.

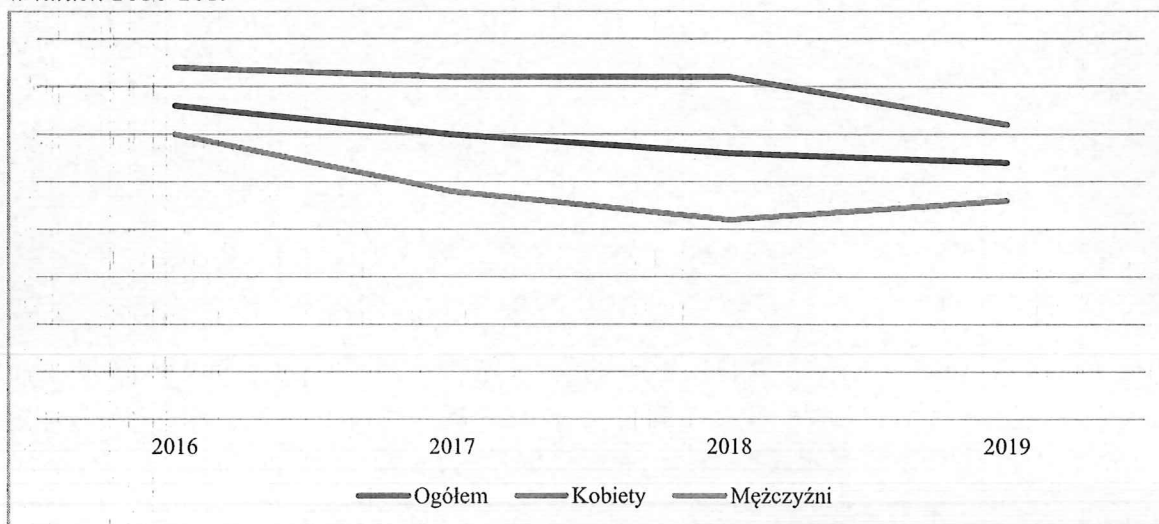
Tabela 8. Liczba osób pracujących w gminie Skoczów w latach 2016-2019

Liczba osób pracujących w gminie	2016	2017	2018	2019
Pracujący ogółem; w tym:	8 382	7 840	8 019	7 894
Kobiety	3 920	3 754	3 913	3 793
Mężczyźni	4 462	4 086	4 106	4 101

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W 2019 r. ogółem w gminie zarejestrowano 427 osób bezrobotnych, w tym 232 kobiety oraz 195 mężczyzn. Na przestrzeni lat 2016-2019 widoczny jest stały spadek udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Na koniec roku 2019 współczynnik ten wynosił 2,7% (3,1% wśród kobiet i 2,3% wśród mężczyzn).

Wykres 9. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka

Gmina Skoczów jest małą i prężnie rozwijającą się gminą. Zajmuje obszar 63 km², z czego obszar miejski to około 10 km². Rezerwa terenów w sołectwach, w bliskiej odległości od centrum miasta, sprzyja rozwojowi funkcji mieszkaniowej. Położenie Skoczowa przy drogach S1 i DK81, zaledwie 14 km od granicy polsko-czeskiej, gwarantuje łatwy dostęp do kluczowych miast Czech i Słowacji – co sprzyja możliwościom aktywnej współpracy transgranicznej. Skoczów jest miastem otwartym dla przedsiębiorców, posiada w swojej ofercie możliwość udzielenia pomocy publicznej w formie dokapitalizowania, dotacji w formie ulg podatkowych na okres nawet do 5 lat dla podmiotów prowadzących działalność na terenie gminy Skoczów. Ponadto wdrażane są inne formy wsparcia (przede wszystkim spotkania cykliczne), w szczególności dla potencjalnych przedsiębiorców i osób prowadzących działalność gospodarczą, z zakresu pozyskiwania funduszy europejskich. W celu zdynamizowania rozwoju gospodarczego gminy władze dokładają wszelkich starań mających na celu rozwój infrastruktury technicznej, stanowiących podstawę realizacji inwestycji. Atrakcyjność turystyczna gminy, jak i terenów ościennych sprzyja korzystnemu postrzeganiu lokalizacji zatrudnienia także przez pracowników. Jest to dodatkowa korzyść dla pracodawców.²⁵

Gmina Skoczów należy do obszarów rozwijających się pod względem liczby podmiotów gospodarczych. Na koniec roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 2817 podmiotów gospodarczych, z czego 2178 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Skoczów najwięcej stanowią spółki cywilne (187). Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0- 9 pracowników (2689 podmiotów).

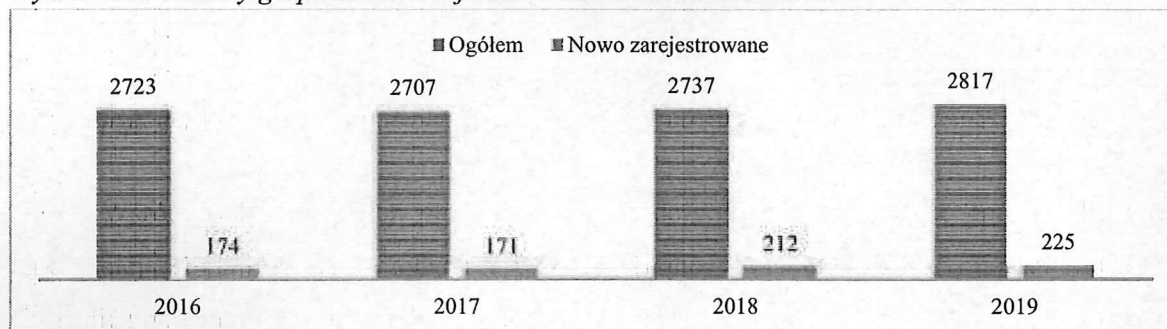
1,50% (42) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 25,10% (708) podmiotów, a 73,40% (2067) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

²⁵ http://www.skoczow.pl/strona-178-dla_biznesu.html

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Skoczów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są: handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (25,70%) oraz budownictwo (17,10%).²⁶

Na przestrzeni ostatnich lat obserwuje się stały wzrost ogólnej liczby zarejestrowanych podmiotów, w tym również podmiotów nowo zarejestrowanych.

Wykres 10. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2016-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Na podstawie powyższych danych można wnioskować, iż warunki do rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej są sprzyjające, a działania gminy w zakresie wspierania i rozwoju przedsiębiorczości przyczyniają się do poprawy stanu gospodarki lokalnej.

²⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Skoczow#rejestr-regon

DIAGNOZA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY SKOCZÓW

Z diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych wynika, że problemy związane z nadużywaniem substancji psychoaktywnych jak alkohol czy narkotyki są jednymi z wielu, które społeczeństwo postrzega jako zagrożenia. W hierarchii problemów społecznych wysoką pozycję uzyskały również problemy bezrobocia, spożywania alkoholu przez nieletnich oraz przemocy w rodzinie.

Tabela 9. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Skoczów

Które z problemów uważa Pan/i za najważniejsze?	
Zanieczyszczenie środowiska	23,00%
Bezrobocie	47,00%
Alkoholizm	51,00%
Kryzys rodziny	22,00%
Wzrost przestępczości	19,00%
Picie alkoholu przez młodzież	46,00%
AIDS	9,00%
Przemoc w rodzinie	45,00%
Zubożenie społeczeństwa	21,00%
Przemoc i agresja na ulicach	25,00%
Narkomania	47,00%
Problemy mieszkaniowe/bezdomność	8,00%

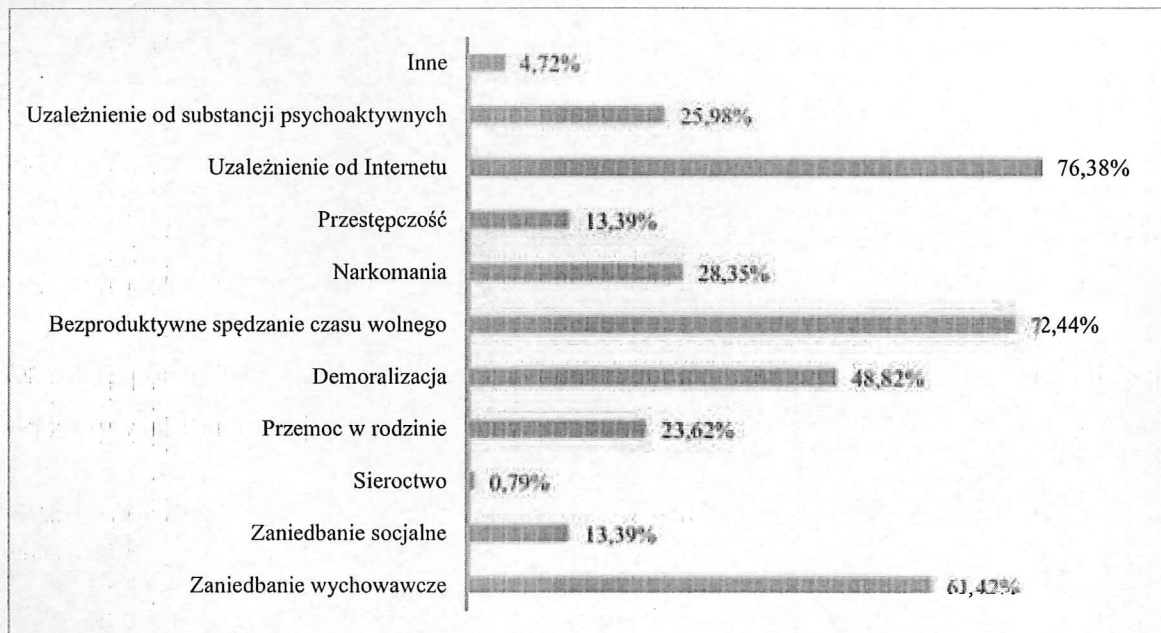
* Respondenci mieli możliwość zaznaczenia kilku odpowiedzi, stąd suma wartości procentowych jest większa niż 100%.

Stosunkowo wysoka pozycja zjawiska alkoholizmu oraz narkomanii jednoznacznie wskazuje priorytetowy kierunek działań, jakie powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Mieszkańcy zostali również zapytani jakie negatywne zjawiska dostrzegają na terenie gminy w odniesieniu do dzieci i młodzieży. Jak wynika z odpowiedzi najbardziej zauważalnym problemem jest uzależnienie od Internetu oraz bezproduktywne spędzanie czasu wolnego.

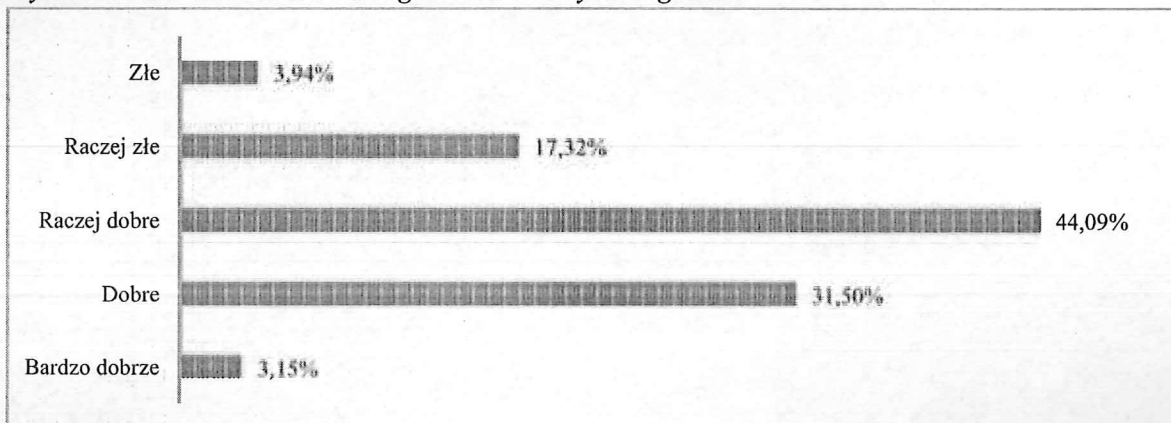
Wielu respondentów zwróciło również uwagę na zaniedbanie wychowawcze i demoralizację oraz używanie substancji psychoaktywnych.

Wykres 11. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?

Ogólne warunki życia w gminie Skoczów mieszkańcy najczęściej oceniali jako raczej dobre lub dobre. Niezadowolenie z warunków życia gminie wyraziło łącznie 21,26% respondentów.

Wykres 12. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?

Problemy w obszarze pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie na warunkach odpowiadających godności człowieka.

Pomoc społeczna polega w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- pracy socjalnej,
- prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Celem pomocy społecznej jest:

- wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie, w miarę możliwości do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- zapewnienie dochodu na poziomie interwencji socjalnej - dla osób nie posiadających dochodu lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym i osobom niepełnosprawnym, osobom i rodzinom o niskich dochodach, które wymagają okresowego wsparcia,
- zapewnienia profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym przemocą w rodzinie,
- integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- tworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb w tym zakresie.

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W SKOCZOWIE

Z danych przekazanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie wynika, iż ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy na przestrzeni lat 2017-2019 zmalała.

Tabela 10. Rodziny korzystające ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej

	2017	2018	2019
Rodziny korzystające ze świadczeń OPS	364	361	335

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Skoczowie

Zgodnie z danymi GUS w 2019 roku ze świadczeń rodzinnych korzystało 596 rodzin, w których pomocą objęto łącznie 1285 dzieci. Przeciętna miesięczna liczba rodzin w gminie pobierających świadczenie wychowawcze 500 plus w okresie od stycznia do czerwca 2019 roku wyniosła 1796, a liczba dzieci w rodzinach 2690. Na przestrzeni lat 2017-2019 liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych zmalała.

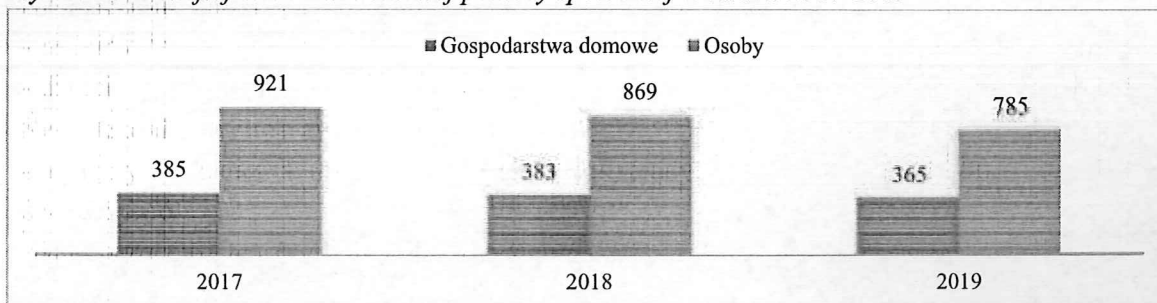
Tabela 11. Korzystający ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych w latach 2017-2019

Korzystający ze świadczeń	2017	2018	2019
Świadczenia rodzinne:			
- rodziny	674	692	596
- dzieci	1 375	1 439	1 285
Świadczenia wychowawcze 500 plus:			
- rodziny (przeciętna miesięczna liczba pobierających świadczenie)	1 918	1 790	1 796

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Według danych GUS beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej w 2019 roku było 365 gospodarstw domowych, w których pomocą objęto łącznie 785 osób. Na przestrzeni lat 2017-2019 zmalała zarówno liczba gospodarstw domowych jak i liczba osób korzystających z środowiskowej pomocy społecznej.

Wykres 13. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2017-2019

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

W ramach przygotowania dokumentu Strategii przeprowadzono badanie ankietowe wśród pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej w Skoczowie, w którym wzięło udział 28 osób. Jak wynika z pozyskanych danych, wśród najważniejszych problemów społecznych, które dotyczą rodziny z terenu gminy pracownicy OPS najczęściej wymieniali nieporadność życiową, a kolejno alkoholizm i bezradność opiekuńczo- wychowawczą. Stosunkowo wysokie odsetki stanowiły również odpowiedzi wskazujące na niski poziom pomocy pomiędzy rodzinami oraz przemoc w rodzinie.

Z odpowiedzi pracowników OPS wynika również, iż rodziny z dziećmi najczęściej zgłaszają trudności w sprawach opiekuńczo- wychowawczych, a kolejno alkoholizm, konflikty ze współmałżonkiem/partnerem oraz problemy finansowe.

Bezrobocie

Na przestrzeni lat 2016-2019 ogólna liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Skoczów zmalała o ponad 21,00%. Świadczy to o pozytywnych zmianach na rynku pracy oraz ogólnym ożywieniu gospodarczym będącymi wynikiem właściwej polityki gminy oraz działania krajowych instrumentów wsparcia bezrobotnych, w tym w szczególności do osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych po 50 roku życia.

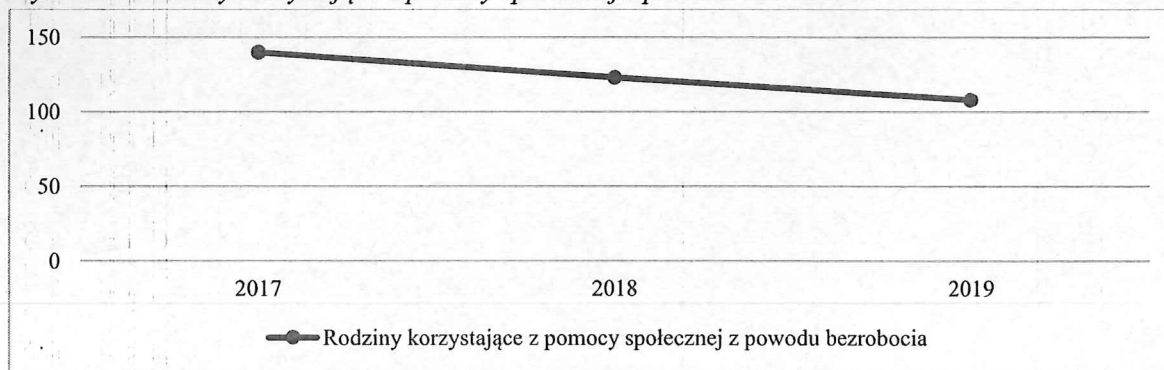
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Skoczów w latach 2016-2019

Stan bezrobocia	2016	2017	2018	2019
Bezrobotni zarejestrowani ogółem; w tym:	543	480	457	427
Kobiety	288	279	281	232
Mężczyźni	255	201	176	195
Osoby do 30 roku życia	118	134	109	114
Osoby po 50 roku życia	184	136	125	106
Długotrwale bezrobotne	278	240	216	197

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zgodnie z danymi OPS w Skoczowie, na przestrzeni lat 2017-2019 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia.

Wykres 14. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Skoczowie

Bezrobocie zostało ocenione przez badanych mieszkańców gminy Skoczów jako ważny problem społeczny. W badaniach ankietowych problem bezrobocia otrzymał 47,00% wskazań wśród osób dorosłych i 27,00% wskazań wśród uczniów.

Problem uzależnień od substancji psychoaktywnych

Alkoholizm

Według szacunków Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych co ósmy dorosły Polak nie pije w ogóle alkoholu. Ponadto większość osób pijących alkohol spożywa go w sposób, który nie powoduje negatywnych konsekwencji dla nich i dla osób z ich otoczenia. Jednak kilkanaście procent dorosłych Polaków spożywa alkohol problemowo. Szacuje się, że w grupie tej znajduje się ok. 900 tys. osób uzależnionych oraz ponad 2 mln osób pijących alkohol ryzykownie lub szkodliwie. Należy podkreślić, że grupa osób najczęściej pijących, stanowiąca 9% ogólnej liczby osób konsumujących alkohol, spożywa aż 43% całego wypijanego alkoholu.²⁷

Konkretna liczba osób uzależnionych od alkoholu jest trudna do ustalenia. Posługując się danymi szacunkowymi Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można natomiast określić przybliżoną liczbę osób wśród danej populacji, u których mogą występować różne kategorie problemów alkoholowych.

Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych (dane szacunkowe)	Polska 38,6 mln	Gmina Skoczów
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	500-750 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	1000-1250 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	1000-1250 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	1250-1750 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	1350-1650 osób

Źródło: PARPA

²⁷ <http://www.parpa.pl/index.php/szkody-zdrowotne-i-uzaleznienie/picie-ryzykowne-i-szkodliwe>

Dostępność napojów alkoholowych w gminie Skoczów

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych - ogółem: 95; w tym:

➤ do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy):

ogółem: 51

w tym powyżej 18%: 43

➤ do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne):

ogółem: 44

w tym powyżej 18%: 26

Przy uwzględnieniu liczby mieszkańców gminy Skoczów w roku 2019 (26 910), jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada na 283 osoby.

Alkoholizm w środowisku lokalnym

Dane pozyskane w trakcie diagnozy problemów społecznych wśród mieszkańców gminy Skoczów wskazują, iż problem alkoholizmu jest jednym, który postrzegany jest jako istotny na terenie gminy. Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika, iż:

- 51% badanych jest przekonanych, że spożycie alkoholu wśród osób dorosłych w ostatnich latach zwiększyło się.
- 86% badanych jest przekonanych, że spożycie alkoholu wśród młodzieży w ostatnich latach zwiększyło się.
- Wielu badanych dostrzega pozytywną tendencję w obszarze spożywania alkoholu w pracy przyznając, że zjawisko to jest coraz rzadsze.
- 34% ankietowanych uważa, że osoby pijące alkohol stanowią szczególne zagrożenie dla bezpieczeństwa, a 28% osobiście doświadczyło nieprzyjemnych skutków nadużywania przez innych alkoholu.
- 7% badanych zadeklarowało abstynencję.
- 56% ankietowanych przyznało się do spożywania alkoholu w okresie nie dłuższym niż miesiąc czasu przed badaniem.
- Mieszkańcy gminy Skoczów częściej spożywają napoje z niższą zawartością alkoholu (piwo i wino), niż wódkę.

- Zdecydowana większość respondentów wiedziałaby gdzie szukać pomocy, gdyby ktoś z bliskich miał problemy z alkoholem. Świadczy to o dobrej orientacji mieszkańców gminy Skoczów w zakresie funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Zdecydowana większość badanych osób wierzy w skuteczność oddziaływań terapeutycznych ukierunkowanych na pomoc ludziom uzależnionym od alkoholu.
- 92% badanych oczekuje od władz lokalnych działań służących ograniczeniu problemów alkoholowych.
- Zdaniem 82% ankietowanych, dostęp do alkoholu musi być ograniczony, a jego sprzedaż powinna odbywać się w sposób kontrolowany.
- Zdaniem mieszkańców gminy Skoczów działania lokalne mają bardzo istotny wpływ na pozytywne zmiany w obyczaju i zachowaniach alkoholowych na przestrzeni ostatnich lat (docenia to niemal czterech na dziesięciu badanych).

Akcentowany przez respondentów problem alkoholizmu wskazuje zatem jednoznacznie na priorytetowy kierunek działań, jaki powinien podejmować samorząd w ramach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Wobec powyższego, zasadne jest podejmowanie działań w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń związanych z nadużywaniem alkoholu na terenie gminy. Konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym, szkoleniowym, informacyjnym, a także promującym różne formy zdrowego stylu życia.

GMINNE ZASOBY INSTYTUCJONALNE UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE
DZIAŁALNOŚCI INTERWENCYJNEJ I PROFILAKTYCZNEJ

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizowane są w oparciu o corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnienia oraz zapobiegania szkód społecznych i indywidualnych wynikających z nadużywania alkoholu.

Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- kontrole dotyczące przestrzegania zasad i warunków sprzedaży i podawania napojów alkoholowych,
- opiniowanie lokalizacji punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych zgodnie z zasadami usytuowania miejsc sprzedaży napojów alkoholowych określonymi w uchwale Rady Miejskiej w sprawie zasad usytuowania na terenie gminy Skoczów miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.

W roku 2019 Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła 28 rozmów interwencyjno- motywujących z osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 3 rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych.

Tabela 14. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2019

Działalność GKRPA	Rok 2019
Rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu:	
- z osobami uzależnionymi od alkoholu	28
- z członkami ich rodzin	3
Liczba osób, w stosunku do których podjęto czynności zmierzające do zobowiązania do leczenia odwykowego	37
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Skoczowie

Na przestrzeni trzech ostatnich lat zdecydowanie zmalała liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe.

Tabela 15. Wnioski skierowane do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe w latach 2017-2019

Działalność GKRPA	2017	2018	2019
Liczba wniosków skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie	21	17	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Skoczowie

Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Skoczowie

Do zadań Punktu Konsultacyjnego należy:

- motywowanie osób uzależnionych i ich rodzin do podjęcia terapii odwykowej a także udzielanie wsparcia po ukończonym leczeniu,
- rozpoznawanie przemocy w rodzinie i udzielanie stosownego wsparcia w zakresie powstrzymywania przemocy.

W roku 2019 z pomocy Punktu Konsultacyjnego korzystało 8 osób uzależnionych od alkoholu, którym udzielono łącznie 14 porad. Jak wynika z przedstawionych danych z pomocy korzystają najczęściej dorośli członkowie rodzin z problemami alkoholowymi oraz osoby doznające przemocy w rodzinie.

Tabela 16. Działalność Punktu Konsultacyjnego w roku 2019

Działalność Punktu Konsultacyjnego w roku 2019	Osoby/ Porady
Osoby z problemem alkoholowym	8/ 14
Dorośli członkowie rodziny z problemem alkoholowym	21/ 35
Osoby doznające przemocy w rodzinie	24/ 38
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	2/ 6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Skoczowie

Na terenie gminy Skoczów realizowany jest szereg działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. programów profilaktycznych, zajęć pozalekcyjnych, spektakli, festynów, imprez plenerowych, kolonii i obozów.

Tabela 17. Działalność profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży w roku 2019

Rodzaj działań	Ilość uczestników
Programy profilaktyki uniwersalnej w szkołach (rekomendowane przez PARPA):	
- uczniowie	131
- nauczyciele i wychowawcy	49
- rodzice	99
Programy profilaktyki uniwersalnej dla uczniów (inne)	760
Kolonie i obozy dla dzieci z programem zajęć profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych	530
Pozalekcyjne zajęcia sportowe dla dzieci realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych	580
Festyny i inne imprezy plenerowe (nie sportowe)	30
Imprezy sportowe (turnieje, wyścigi, olimpiady itp.)	34

Organizacje pozarządowe oraz grupy samopomocowe

Organizacje pozarządowe stanowią istotne wsparcie dla osób uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin. Realizują one działania będące bardzo ważnym uzupełnieniem działań terapeutycznych realizowanych w placówkach leczenia uzależnień. Są także pomocne w reintegracji społecznej i zawodowej osób uzależnionych, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu. Uczestnicy grup samopomocowych w oparciu o własne doświadczenia wspólnie starają się radzić sobie z trudnościami dotyczącymi ich samych oraz ich bliskich.

W gminie Skoczów działa Skoczowskie Stowarzyszenie Abstynentów – Klub Jonasz, którego celem jest upowszechnianie w życiu mieszkańców gminy Skoczów trzeźwości, jako moralnego dobra i niezbędnego warunku zapewnienia zdrowej pomysłności społeczeństwa, a także krzewienie abstynencji w szczególności wśród młodzieży. Działania stowarzyszenia ukierunkowane są na rozwiązywanie problemów związanych z piciem alkoholu i używaniem innych substancji zmieniających nastrój oraz łagodzenie społecznych skutków ich nadużywania. W siedzibie Klubu odbywają się mityngi AA oraz Al-Anon. Można również skorzystać z pomocy terapeuty.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Skoczowie

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego należy między innymi:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Komisariat Policji w Skoczowie

W zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie Policja realizuje m.in. takie zadania jak:

- wywiady środowiskowe, kontrole trzeźwości wśród kierowców, działania profilaktyczne, kontrole zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych
- prowadzenie interwencji w przypadku występowania przemocy w rodzinie, zapewnianie ofiarom doraźnego bezpieczeństwa, informowanie ofiar i świadków o przysługujących prawach, możliwościach i miejscach uzyskania pomocy, prowadzenie działań prewencyjnych wobec sprawców.

Nieco niepokojącym jest, że na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba nietrzeźwych kierowców zatrzymanych przez policję wzrosła o 70%.

Tabela 18. Nietrzeźwi kierowcy w latach 2017-2019

Nietrzeźwi kierowcy	2017	2018	2019
Liczba zatrzymanych nietrzeźwych kierowców	44	19	75

Straż Miejska w Skoczowie

Do zadań Straży Miejskiej należy m.in. kontrola zakazu spożywania alkoholu w miejscach publicznych i przeciwdziałanie innym wykroczeniom związanym z nadużywaniem alkoholu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie

Do zadań Ośrodka Pomocy Społecznej w obszarze profilaktyki należy:

- praca socjalna z rodzinami, w których występuje alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie (m.in. możliwość zakładania Niebieskich Kart) i inne problemy społeczne,
- motywacja do podjęcia leczenia i udziału w programach korekcyjnych.

Jak wynika z danych Ośrodka Pomocy Społecznej, na przestrzeni trzech ostatnich lat liczba rodzin korzystających ze świadczeń w związku z problemami alkoholowymi zmalała o blisko 23,00%.

Tabela 19. Rodziny korzystające ze świadczeń OPS z powodu problemów alkoholowych w latach 2017-2019

Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów alkoholowych	2017	2018	2019
Liczba rodzin	44	58	34

POZOSTAŁE ZASOBY INSTYTUCJONALNE UMOŻLIWIAJĄCE PROWADZENIE DZIAŁALNOŚCI INTERWENCYJNEJ I PROFILAKTYCZNEJ

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Skoczowie

Poradnia udziela pomocy psychologiczno- pedagogicznej dzieciom, młodzieży oraz rodzicom. Pomoc ta ma charakter wszechstronny, ukierunkowana jest m.in. na dzieci i młodzież z grup ryzyka. Istotne są także oddziaływania na rzecz wspomagania wychowawczej funkcji rodzin. Wśród zadań realizowanych przez Poradnię znajduje się także diagnoza i terapia członków rodzin uwikłanych w przemoc domową.

Sąd Rejonowy w Cieszynie

Do zadań Sądu należy m.in.:

- orzekanie o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
- ustanawianie nadzoru kuratora sądowego,
- możliwość stosowania kar wobec sprawców przemocy oraz przymusu poddawania się terapii dla sprawców przemocy.

Prokuratura Rejonowa w Cieszynie

Zadania prokuratury to m.in.:

- czuwanie nad ściganiem przestępstw związanych ze spożyciem lub handlem alkoholem i narkotykami,
- prowadzenie lub nadzorowanie postępowań przygotowawczych w sprawach karnych - art. 207 k.k. (znęcanie się), oraz sprawowanie funkcji oskarżyciela publicznego przed sądem w tej kategorii spraw,
- wnioskowanie do sądu o zobowiązanie do leczenia odwykowego.

Placówki leczenia odwykowego

Placówki te realizują działania w zakresie terapii osób uzależnionych oraz osób współuzależnionych. Mieszkańcy gminy Skoczów korzystają najczęściej z Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Skoczowie oraz Oddziału Terapii Uzależnienia od Alkoholu w Skoczowie.

Narkomania

„Narkomania staje się coraz bardziej powszechnym zjawiskiem w Polsce. Aż co piąty nastolatek spróbował marihuany, co dziesiąty – amfetaminy, natomiast co piętnasty próbował heroiny. Zjawisko narkomanii jest coraz bardziej wszechobecne. Obowiązujące w Rzeczypospolitej normy prawne nakładają wiele sankcji karnych na osoby powiązane ze środowiskiem narkomanii: na dealerów narkotyków, osoby, które je przetwarzają, wytwarzają, czerpią zyski ze sprzedaży lub są ich posiadaczami. Normy te są często interpretowane jako jedne z najbardziej restrykcyjnych w porównaniu z innymi państwami Europy. Zjawisko narkomanii to jeden z najpoważniejszych problemów społecznych, a także chorób XXI wieku. Osób zarażonych wciąż przybywa i są to w głównej mierze osoby młode.”²⁸

Dane pozyskane w trakcie diagnozy problemów społecznych wśród mieszkańców gminy Skoczów wskazują, iż narkomania jest kolejnym problemem obok alkoholizmu, który postrzegany jest jako istotny na terenie gminy. Z przeprowadzonej ankietyzacji wynika, iż:

- 93% badanych jest zdania, że skala problemów narkomanii w ostatnich latach nasila się.
- Większość badanych jest zdania, że dostęp do narkotyków jest łatwy.
- Zdecydowana większość mieszkańców (81%) spotyka narkomanów na terenie gminy Skoczów.
- Osobistą znajomość z narkomanami potwierdza 56% badanych.
- Większość badanych osób dorosłych (72%) uznaje, że narkomanów powinno się leczyć, opcję karania wskazało natomiast 28%.

²⁸ Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska, Lublin 2017, http://www.neurocentrum.pl/dcten/wp-content/uploads/novak-starz_g3p1.pdf

Problemy osób starszych, niepełnosprawność i długotrwała choroba

Dane demograficzne wskazują wyraźnie na problem starzenia się społeczeństwa na terenie gminy Skoczów. Jak wiadomo osoby starsze są bardziej narażone na choroby, co często prowadzi także do niepełnosprawności. Starość wiąże się z niższą aktywnością i sprawnością fizyczną, a w konsekwencji często z marginalizacją osób starszych jako zbiorowości. W związku z migracją ludzi młodych wzrasta ilość osób starszych, samotnie mieszkających, które często wymagają opieki. Na terenie gminy zauważalny jest problem zapewnienia opieki, który z biegiem lat może narastać.

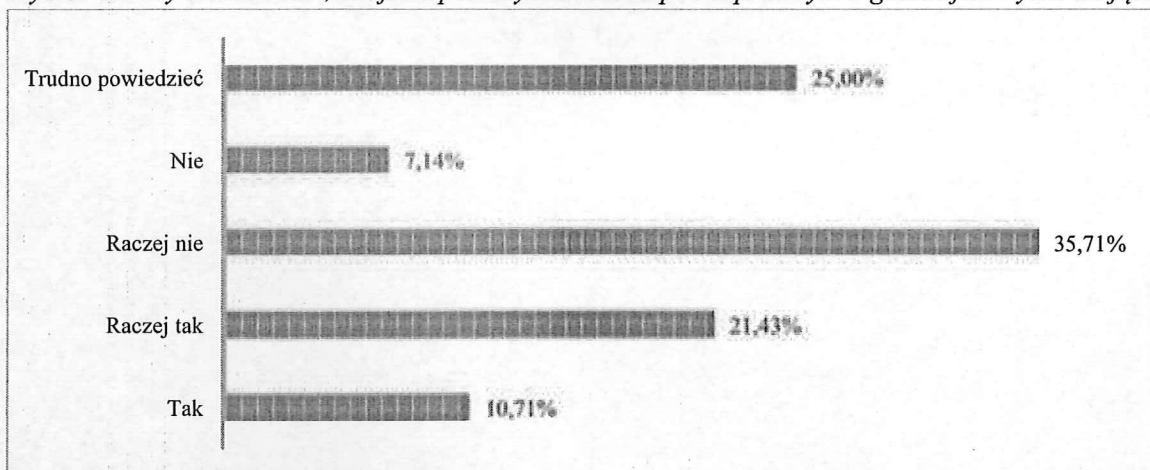
Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek

Liczba mieszkańców	2015	2016	2017	2018	2019
Ogółem, w tym:	26 770	26 787	26 897	26 970	26 910
Osoby w wieku 0-17 lat	5 411	5 376	5 399	5 378	5 400
Osoby w wieku 18-59 lat	15 318	15 204	15 178	15 098	14 893
Osoby w wieku 60 lat i więcej	6 041	6 207	6 320	6 494	6 617

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

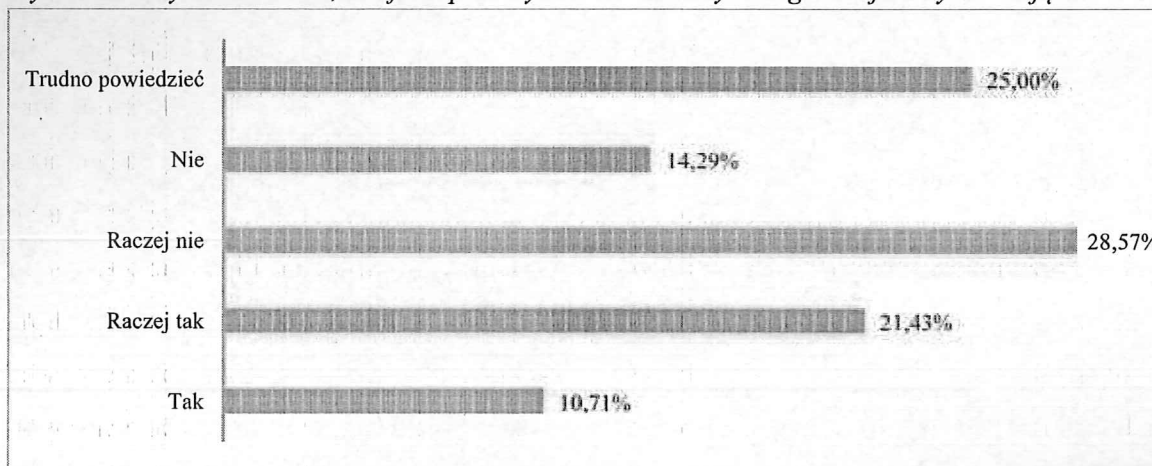
Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej uczestniczący w badaniu ankietowym wymienili kilka problemów odnoszących się do osób niepełnosprawnych, które dostrzegają w trakcie swojej pracy. Najczęściej wskazywano na bariery architektoniczne, problemy z komunikacją miejską, izolację domową, brak akceptacji ze strony społeczeństwa, samotność, brak dostępu do kultury, zajęć dodatkowych czy też innych form spędzania czasu wolnego. Zauważalnym problemem jest również brak wsparcia ze strony rodziny oraz brak asystentów dla osób niepełnosprawnych. Pracownicy OPS zwrócili także uwagę na niską aktywizację zawodową problem z zatrudnieniem oraz deficyt zakładów pracy chronionej. Osoby niepełnosprawne często borykają się z problemami finansowymi, mają ograniczony dostęp do rehabilitacji czy też odpowiedniej opieki medycznej. Ponadto większość pracowników socjalnych uczestniczących w badaniu uznało, że oferta gminy w zakresie pomocy dla osób niepełnosprawnych (tj. opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) raczej nie jest wystarczająca.

Wykres 15. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom niepełnosprawnym w gminie jest wystarczająca?

Wśród problemów dotyczących osób starszych pracownicy OPS najczęściej wymieniali samotność, brak opieki i pomocy ze strony rodziny, słabą aktywizację społeczną (mało promowane aktywności dla seniorów, brak miejsc do spotkań np. klubu seniora, dziennego domu pobytu). Zwrócono również uwagę na brak dostępu do opieki zdrowotnej, niewystarczającą ilość usług opiekuńczych, niewystarczająca liczba opiekunek i lekarzy środowiskowych, całkowity brak innych usług niż pielęgniarstwo np. pomoc w sprzątaniu, zawiezieniu do lekarza itp., niskie świadczenia oraz problemy finansowe. Opinie respondentów dotyczące oceny oferty gminy skierowanej do osób starszych były zróżnicowane, jednak większość skłaniała się ku stwierdzeniu, że nie zaspokaja ona potrzeb seniorów.

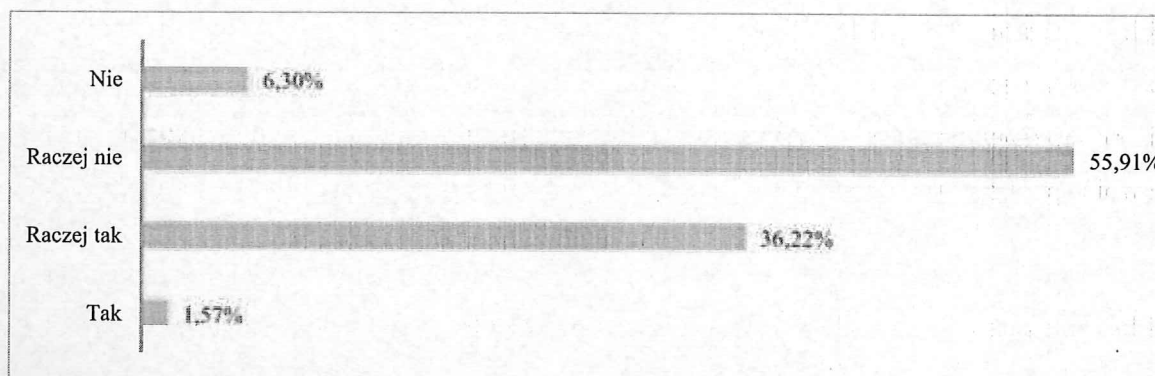
Wykres 16. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy dla osób starszych w gminie jest wystarczająca?

W trakcie badania ankietowego przeprowadzonego wśród dorosłych mieszkańców gminy Skoczów wskazano kilka problemów, które ich zdaniem najbardziej dotyczą osoby z niepełnosprawnościami. Większość badanych wskazała na bariery architektoniczne, a kolejno na izolację oraz utrudniony dostęp do świadczeń medycznych (np. rehabilitacji). Zwrócono również uwagę na problemy psychologiczne, bezrobocie, utrudniony dostęp do usług opiekuńczych i brak akceptacji w środowisku lokalnym.

Ponadto zdecydowana większość respondentów przyznała, że działania podejmowane na terenie gminy Skoczów raczej nie uwzględniają potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Z kolei blisko 38,00% było przeciwnego zdania.

Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?

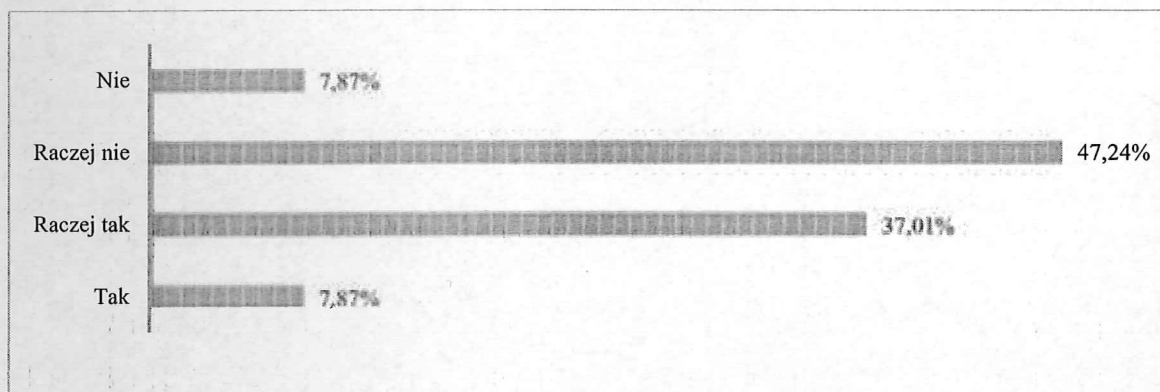

Wśród działań mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie ankietowani mieszkańcy wymieniali najczęściej likwidację barier architektonicznych (dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb niepełnosprawnych), zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych, pomoc rodzinom w opiece, a także załatwieniu różnych spraw związanych z opieką nad niepełnosprawnymi osobami. Jako zasadne wskazano również organizowanie spotkań informacyjnych, szkoleniowych dla rodzin osób niepełnosprawnych, pomoc w prowadzeniu punktów wsparcia i terapii zajęciowej, otwarcie dziennego domu seniora, wsparcie finansowe.

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród mieszkańców poruszono także problematykę dotyczącą osób starszych. Wśród kluczowych problemów dotyczących seniorów respondenci wskazywali najczęściej samotność, choroby lub inwalidztwo, poczucie odrzucenia i nieprzydatności innym, a także brak zajęć wypełniających czas wolny.

Większość ankietowanych przyznało, że działania podejmowane na terenie gminy Skoczów raczej nie uwzględniają potrzeb osób starszych. Blisko 45,00% badanych było natomiast przeciwnego zdania.

Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?

Respondenci wymienili szereg działań, które ich zdaniem poprawiłyby sytuację osób starszych. Większość wskazała na zasadność utworzenia klubu seniora, uruchomienia dziennego domu pobytu, organizację warsztatów terapii zajęciowej, intensyfikację działań informacyjnych na temat dostępnej oferty skierowanej do seniorów, wsparcie finansowe, prowadzenie wolontariatu w zakresie pomocy osobom starszym (np. zakupy, spacer), zwiększenie dostępności do opieki medycznej oraz lekarzy specjalistów na miejscu.

Instytucje wspomagające osoby niepełnosprawne oraz starsze na terenie gminy Skoczów:

▪ **Ośrodek Pomocy Społecznej**

Niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba to przesłanki do udzielania pomocy przez Ośrodek Pomocy Społecznej, uprawniające między innymi do zasiłku okresowego, usług opiekuńczych, zasiłku pielęgnacyjnego czy świadczenia pielęgnacyjnego.

W ramach wsparcia seniorów, w gminie Skoczów realizowany jest program Ogólnopolska Karta Seniora. Kartę można wyrobić w Ośrodku Pomocy Społecznej. Upoważnia ona osoby, które ukończyły 60 rok życia do korzystania z usług po preferencyjnej cenie. Skoczowska edycja karty seniora spotkała się z pozytywnym odzewem miejscowego biznesu, już w momencie inauguracji w programie było zarejestrowanych 55 podmiotów z gminy Skoczów.

Gmina Skoczów przyjęła program wsparcia seniorów w latach 2018-2020, w ramach którego wprowadzono również:

- kopertę życia – dostępną w Ośrodku Pomocy Społecznej; zawiera wszelkie potrzebne informacje o stanie zdrowia osoby starszej; znajduje się w jej miejscu zamieszkania.
- akcję książka z dostawą do domu – inicjatywa prowadzona przez Bibliotekę Publiczną w Skoczowie, skierowana do osób, które z uwagi na stan zdrowia nie są w stanie udać się do biblioteki.

W gminie działa również Teleopieka, która jest systemem wsparcia dla osób starszych, schorowanych, mieszkających samotnie. Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie dysponuje 20 urządzeniami przeznaczonymi do świadczenia kompleksowej usługi elektronicznego całodobowego monitoringu i przywołania natychmiastowej pomocy w przypadku zagrożenia życia, zdrowia lub bezpieczeństwa danej osoby. System Teleopieki ma na celu zapewnienie lepszej pomocy osobom samotnym stanowiąc uzupełnienie opieki fizycznej.²⁹

²⁹ <http://ops.skoczow.pl/wsparcie-dla-seniorow/teleopieka>

▪ **Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie**

Osoba niepełnosprawna może być zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy jako:

- bezrobotny – to osoba, która posiada ustaloną niepełnosprawność, jednak nie jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.
- poszukujący pracy – to osoba, która oprócz ustalonej niepełnosprawności jest uprawniona m.in. do renty z tytułu niezdolności do pracy, renty socjalnej, zasiłku stałego.

Osoba z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności, która jest zdolna do podjęcia zatrudnienia w co najmniej połowie wymiaru czasu pracy, posiadająca status „bezrobotnego” może skorzystać ze wszystkich usług urzędu pracy i instrumentów przewidzianych dla osoby bezrobotnej.

Ponadto, osoba niepełnosprawna zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy jako poszukująca pracy niepozostająca w zatrudnieniu może również korzystać na zasadach takich jak bezrobotni z następujących usług lub instrumentów określonych w ustawie o promocji:

- szkoleń,
- stażu,
- prac interwencyjnych,
- przygotowania zawodowego dorosłych,
- bonów szkoleniowych lub stażowych.

Dla osób niepełnosprawnych posiadających status „poszukujących pracy”, a nie pozostających w zatrudnieniu, przewidziane są usługi urzędu pracy i instrumenty finansowane ze środków PFRON. Instrumenty te są adresowane bezpośrednio do osób niepełnosprawnych, jak też do ich pracodawców.³⁰

Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON

Uprawnienia pracodawcy zatrudniającego osobę z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none">• Miesięczne dofinansowanie do wynagrodzenia pracownika.• Zwrot kosztów przystosowania stanowiska pracy.• Zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy.
---	---

³⁰ <https://cieszyn.praca.gov.pl/dla-bezrobotnych-i-poszukujacych-pracy/dla-niepelnosprawnych>

	<ul style="list-style-type: none"> • Zwrot kosztów szkolenia pracownika. • Zwrot kosztów zatrudnienia pracownika pomagającego pracownikowi niepełnosprawnemu w pracy. • Zwolnienie z wpłat na PFRON. • Refundacja części wynagrodzenia lub składek na ubezpieczenia społeczne.
Uprawnienia osoby z orzeczonym stopniem o niepełnosprawności zdolnej do pracy, posiadające status „bezrobotnego” lub poszukującego pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Pomoc w znalezieniu zatrudnienia (pośrednictwo pracy). • Możliwość nabycia, uzupełnienia, podniesienia kwalifikacji zawodowych oraz zdobycia doświadczenia zawodowego (szkolenia, studia podyplomowe, staż). • Pomoc w wyborze odpowiedniego miejsca pracy przy uwzględnieniu predyspozycji zawodowych i możliwości zdrowotnych oraz wymagań w danym środowisku pracy (doradcy zawodowego).
Osoby niepełnosprawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą lub rolniczą	<ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie finansowe na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej. • Dofinansowanie do oprocentowania kredytu bankowego. • Refundacja składek ZUS.

▪ Stowarzyszenia i Fundacje

Na terenie gminy Skoczów działa wiele organizacji pozarządowych, działających na rzecz osób niepełnosprawnych. Są to m.in. takie organizacje jak:

- Skoczowskie Stowarzyszenie „Zobaczyć Marzenia”
- Stowarzyszenie Dzieci Specjalnej Troski „Iskierka” w Skoczowie,
- Stowarzyszenie Sprawni Inaczej „TĘCZA” w Skoczowie,
- Fundacja Hipoterapii Sportów Konnych Osób Niepełnosprawnych.

Ubóstwo i problem bezdomności

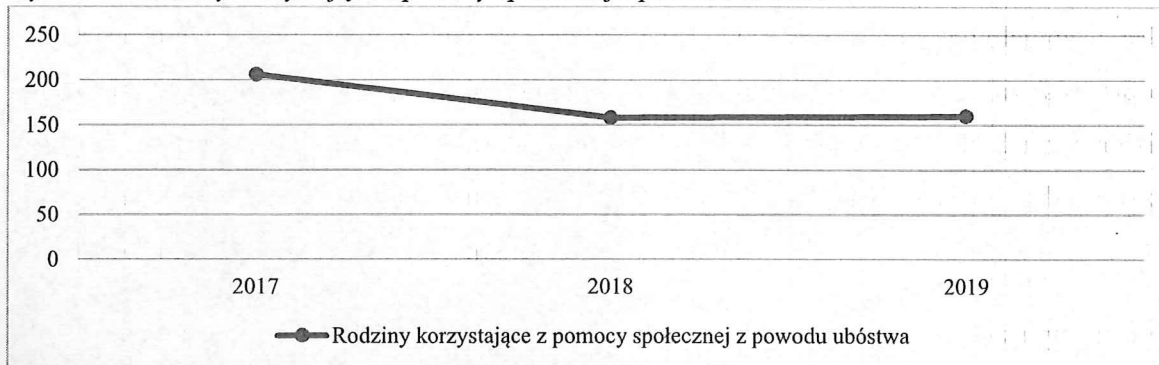
Ubóstwo jest jednym z najważniejszych i najbardziej złożonych problemów społecznych. Jest też ściśle powiązany z zagadnieniami marginalizacji i wykluczenia społecznego. Ubóstwo gospodarstw domowych w sposób szczególny uderza w wychowujące się w nich dzieci, ponieważ ogranicza i zagraża ich prawidłowemu rozwojowi i socjalizacji. Ubóstwo staje się poważnym problemem społecznym wtedy, gdy dotyczy znacznej części społeczeństwa. Skutki biedy nie rozciągają się jedynie na jednostki nią doświadczone, ale również - zwłaszcza w sytuacji jej trwałości i pokaźnego zasięgu - na resztę społeczeństwa, w tym również na tę dobrze sytuowaną pod względem materialnym. Rodzi ona bowiem wiele niekorzystnych zjawisk, począwszy od degradacji biologicznej i społecznej ubogich oraz ich rodzin, a skończywszy na zachowaniach patologicznych takich jak np. alkoholizm, narkomania oraz przestępczość.

Ustawa o pomocy społecznej nie zawiera w swojej treści wyjaśnienia pojęcia ubóstwa. Wywnioskować można z niej, że ubóstwem jest posiadanie dochodu uprawniającego do otrzymania pomocy społecznej, a zatem każda rodzina, w której dochód na osobę nie przekracza określonego kryterium dochodowego oraz każda osoba samotnie gospodarująca, której dochód nie przekracza określonego kryterium dochodowego, żyją w ubóstwie.

Aby jednak uzyskać pomoc społeczną, oprócz ubóstwa w sytuacji życiowej wnioskodawcy musi wystąpić również co najmniej jedna z następujących okoliczności: sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, trudność w integracji cudzoziemców, trudność w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, alkoholizm lub narkomania, zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa, klęska żywiołowa lub ekologiczna lub inne okoliczności.

Zgodnie z danymi OPS w Skoczowie, na przestrzeni lat 2017-2019 zmalała liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa.

Wykres 19. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa

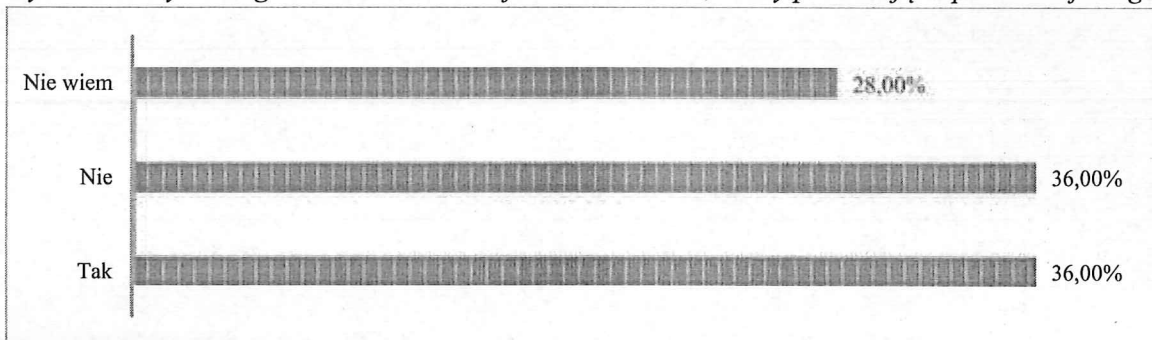

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Skoczowie

Problem zubożenia społeczeństwa przez mieszkańców gminy Skoczów nie jest klasyfikowany na czele problemów społecznych. Wymieniło go 21,00% badanych dorosłych i 6,00% uczniów. Oceniając swoją sytuację materialną, 85,00% dorosłych respondentów uznało ją jako przeciętną. 7,00% badanych określiło poziom zamożności swojej rodziny jako raczej biedny, a 2,00% jako bardzo biedny. Pozostałe 4,00% ankietowanych pochodziło z rodzin o bogatym statusie. W przypadku uczniów, 78,00% określiło status swojej rodziny jako przeciętny, a pozostałe 22,00% pochodziło z rodzin bogatych.

Uczestniczący w badaniu nauczyciele szkół z terenu gminy zostali zapytani, czy w szkole jest wielu uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego (np. w formie dopłat do posiłków lub dopłat wycieczek szkolnych). 36,00% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej i tyle samo zaprzeczyło. Pozostałe 28,00% przyznało, że nie posiada wiedzy na ten temat.

Wykres 20. Czy według Pani/Pana w szkole jest dużo uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego?

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej za bezdomną uważa się „osobę niezamieszkujejącą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o najmie lokali mieszkalnych i nigdzie nie zameldowaną na pobyt stały w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach osobistych”.

Jednakże te kategorie prawno-administracyjne nie oddają istoty zjawiska, które ma charakter społeczny. Ani formalne prawo do zamieszkania w danym lokalu, ani też brak takiego prawa nie przesądzały niczego w kwestii bezdomności.

W sytuacjach kryzysowych związanych z bezdomnością, gmina zapewnia pomoc w formie schronienia i pomocy mieszkaniowej. Tymczasowe miejsce w schronisku dla osób bezdomnych oraz dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi może być przyznane osobom bezdomnym ostatnio zameldowanym na pobyt stały w gminie Skoczów: kobietom, mężczyznom oraz w sytuacjach szczególnych rodzinom (matkom z dziećmi), zdolnym do samoobsługi, których stan zdrowia nie zagraża zdrowiu i życiu innych osób. W wyjątkowych sytuacjach osobistych i w sprawach niecierpiących zwłoki udziela się schronienia osobom spoza gminy Skoczów. Placówka udzielająca schronienia jest ośrodkiem wsparcia, który zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny całodobowe tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, uzyskanie samodzielności życiowej i wyjście z bezdomności.

W 2020 roku realizację zadania publicznego w postaci wsparcia osób bezdomnych zlecono organizacji pozarządowej- Stowarzyszenie Pomocy Wzajemnej „Być Razem” z Cieszyna.

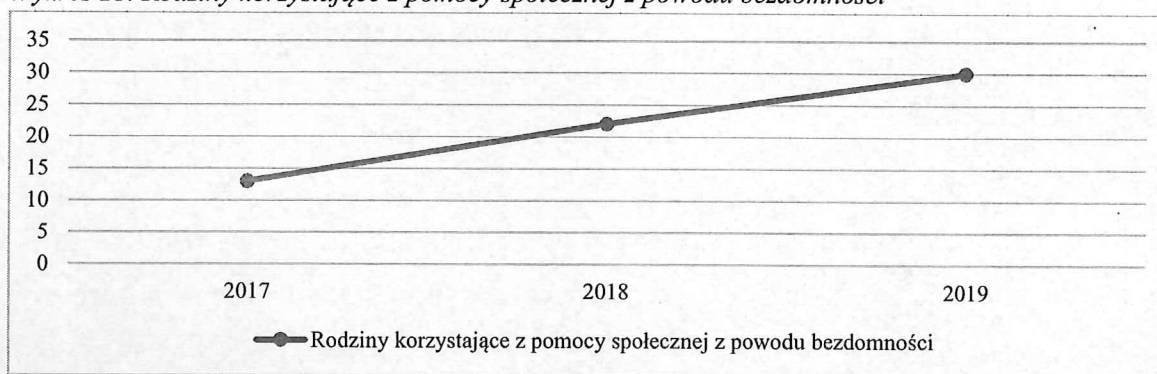
- Siedziba schroniska i noclegowni dla osób bezdomnych: Centrum Edukacji Socjalnej, Cieszyn.
- Siedziba schronienia dla bezdomnych matek z dziećmi: Dom Matki i Dziecka "Słonecznik" Cieszyn.

Osoby w sytuacji kryzysowej mają również możliwość skorzystania z noclegowni, która zapewnia schronienie osobom bezdomnym, świadcząc tymczasową pomoc w postaci miejsca noclegowego, w ramach której umożliwia spędzenie nocy w warunkach gwarantujących ochronę życia i zdrowia. Udzielenie schronienia w noclegowni nie wymaga wydania decyzji administracyjnej, przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i spisania kontraktu socjalnego, a wydatki poniesione za udzieloną pomoc nie podlegają zwrotowi. Udzielenie schronienia w noclegowni następuje na wniosek strony złożony do OPS w Skoczowie.

W noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych oraz schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi nie mogą przebywać osoby będące pod wpływem alkoholu lub pod wpływem substancji psychoaktywnych. Tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach dopuszcza się przebywanie w ww. ośrodkach wsparcia osób pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych.³¹

Zgodnie z danymi OPS w Skoczowie, na przestrzeni lat 2017-2019 wzrosła liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezdomności, co świadczy o stopniowym nasilaniu się problemu.

Wykres 21. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Skoczowie

Problemy mieszkaniowe/bezdomność nie są przez mieszkańców gminy Skoczów klasyfikowane jako szczególnie istotne. Zajmują jedno z ostatnich miejsc w hierarchii ważności, wskazało je tylko 8,00% badanych dorosłych i 13,00% uczniów.

³¹ <http://ops.skoczow.pl/sytuacje-kryzysowe/schronienie>

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o Wspieraniu Rodziny i Systemie Pieczy Zastępczej (Dz.U. z 2011 roku, Nr 149 poz.887 z późn. zm.) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych mogą otrzymać wsparcie w postaci Asystenta Rodziny.

Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej:

- wieloprotymowych (doświadczających minimum dwu spośród wymienionych w Ustawie o Pomocy Społecznej trudnych sytuacji życiowych), w których wychowują się małoletnie dzieci,
- zagrożonych wykluczeniem społecznym (znajdujących się w sytuacji uniemożliwiającej lub znacznie utrudniającej funkcjonowanie rodziny i pełnienie przez jej członków ról społecznych, uczestnictwo w życiu społecznym, prowadzące lub stwarzające zagrożenie dziedziczenia statusu osoby wykluczonej na następne pokolenia), w których wychowują się małoletnie dzieci, lub których dzieci zostały okresowo umieszczone w pieczy zastępczej.

Asystent rodziny realizuje swoje zadania w miejscu zamieszkania oraz innych miejscach aktywności społecznej rodziny.

Celem pracy asystenta rodziny jest:

- pomoc we wzmacnianiu rodziny i wzbudzenie motywacji członków rodziny do rozwiązywania problemów i realizacji nałożonych celów,
- pomoc w rozwiązywaniu podstawowych problemów socjalnych i zdrowotnych rodziny,
- wsparcie w rozwiązywaniu dominujących problemów psychologicznych u członków rodziny,
- tworzenie warunków do wzrostu umiejętności wychowawczych rodziców i rozwiązanie podstawowych problemów opiekuńczo-wychowawczych,
- tworzenie warunków do wzrostu umiejętności społecznych i aktywności społecznej rodziny,
- motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych dorosłych członków rodziny oraz ich aktywności zawodowej.

Odpowiedzi pozyskane w trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej wskazują, iż przyczyną bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych są najczęściej niski poziom umiejętności wychowawczych, a kolejno uzależnienia i niepełna rodzina.

Przemoc w rodzinie

Pojęcie przemocy w rodzinie jest bardzo obszerne i obejmuje wiele płaszczyzn. Jedną z definicji przemocy podaje Ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, gdzie przemoc w rodzinie należy rozumieć jako: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny [*], w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.³²

Ponadto, przemoc w rodzinie występuje w różnych formach i przybiera różną postać. Najczęściej, kiedy mówimy o przemocy w rodzinie wyróżniamy jej dwa rodzaje jak:

- przemoc czynną - kiedy to gniew, złość agresora skierowana jest wprost na ofiarę i podejmuje on przy tym działania krzywdzące fizycznie, psychicznie czy seksualnie.
- przemoc bierną - gdzie dochodzi do różnego rodzaju zaniedbań (psychicznych, ekonomicznych, fizycznych czy seksualnych).

Do najczęstszych form przemocy w rodzinie zalicza się:

- przemoc fizyczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zadanie bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawianie życia ofiary.
- przemoc seksualną, czyli każde zachowanie mające na celu zmuszenie ofiary do podjęcia współżycia lub niechcianych zachowań seksualnych bądź zdeprecjonowanie jej seksualności.
- przemoc psychiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest zmniejszenie poczucia własnej wartości, wzbudzenie w ofierze strachu oraz pozbawianie jej poczucia bezpieczeństwa i kontroli nad własnym życiem.
- przemoc ekonomiczną, czyli każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy.³³

³² <http://www.niebieskalinia.pl/edukacja/podstawowe-informacje-o-przemocy/definicje/4114-przemoc-w-rodzinie-definicja-ustawowa> * Ustawa jako członka rodziny definiuje "osobę najbliższą w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.), a także inną osobę wspólnie zamieszkującą lub gospodarującą"

³³ Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005

Zasoby instytucjonalne działające na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy:

Na terenie gminy Skoczów osoby dotknięte przemocą, szukające wsparcia i pomocy zawsze mogą zgłosić się do Zespołu Interdyscyplinarnego d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – to zespół osób delegowanych ze środowisk profesjonalnych do koordynacji, standaryzacji, analiz i rozwiązywania lokalnych problemów przemocy w rodzinie. Zespół tworzy wójt, burmistrz albo prezydent miasta, powołując do niego przedstawicieli: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych.

Zespół Interdyscyplinarny ma możliwość tworzenia grup roboczych. W skład grupy roboczej wchodzi pracownik socjalny, dzielnicowy, jeżeli w rodzinie są dzieci w wieku szkolnym - pedagog szkolny, jeśli dziecko jest w przedszkolu - wychowawca przedszkolny, a także psycholog, jeśli zachodzi potrzeba – pracownik ochrony zdrowia, kurator sądowy, lub inny specjalista. Przedstawiciele grupy roboczej spotykają się zarówno z osobami doświadczającymi przemocy jak i stosującymi przemoc i we współpracy z rodziną pracują nad zaplanowaniem i realizacją stosownej pomocy oraz jej monitoringiem.³⁴

Tabela 22. Procedura „Niebieskie Karty” w roku 2019

„Niebieskie Karty”	Rok 2019
Ogółem, w tym:	53
Z Policji	26
Z Ośrodka Pomocy Społecznej	25
Z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	0
Z placówek służby zdrowia	0
Z placówek oświatowych	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OPS w Skoczowie

³⁴ <http://ops.skoczow.pl/sytuacje-kryzysowe/zespol-interdyscyplinary>

W roku 2019, w ramach działalności Punktu Konsultacyjnego udzielono łącznie 38 porad dla 24 osób doznających przemocy w rodzinie. Ponadto z pomocy korzystały 2 osoby stosujące przemoc w rodzinie, które skorzystały łącznie z 6 porad.

Tabela 23. Osoby korzystające z pomocy Punktu Konsultacyjnego w roku 2019 z powodu przemocy w rodzinie

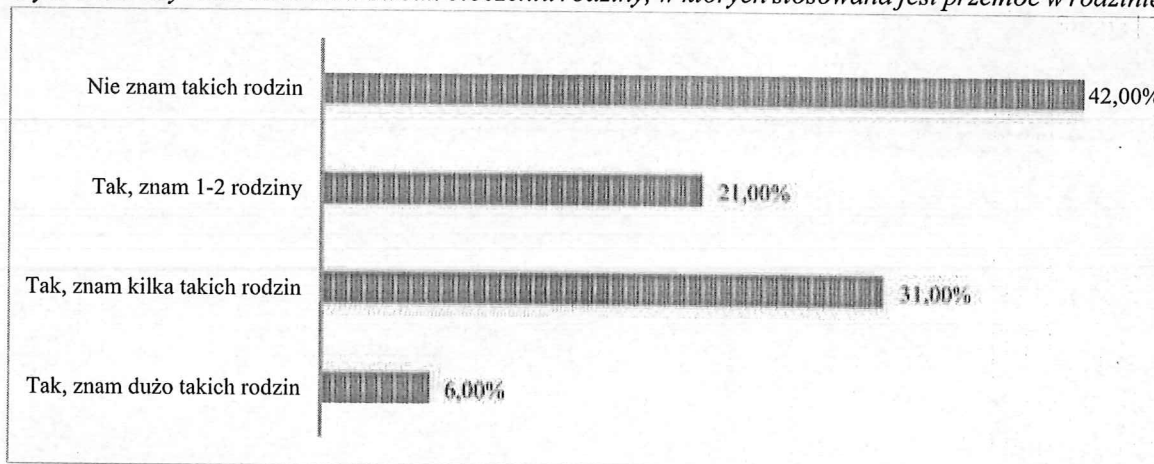
Działalność Punktu Konsultacyjnego w roku 2019	Osoby/ Porady
Osoby doznające przemocy w rodzinie	24/ 38
Osoby stosujące przemoc w rodzinie	2/ 6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GKRPA w Skoczowie

Jak wynika z diagnozy zagrożeń społecznych, 64,00% dorosłych mieszkańców uczestniczących w badaniu jest przekonanych o tym, że w ostatnich latach skala przemocy domowej w polskich rodzinach zwiększyła się. Ponadto, z przeprowadzonej ankietyzacji wynika, iż:

- 41,00% ankietowanych jest zdania, że zjawisko przemocy dotyczy szacunkowo od 21 do 50% polskich rodzin.
- Łącznie 58% badanych zna rodziny, w których występuje przemoc domowa.
- Co piąty badany (18,00%) był ofiarą przemocy ze strony współmałżonka. W większości przypadków była to przemoc psychiczna.
- Co dziewiąty badany (11,00%) przyznał się do stosowania jakiejś formy przemocy w stosunku do współmałżonka.

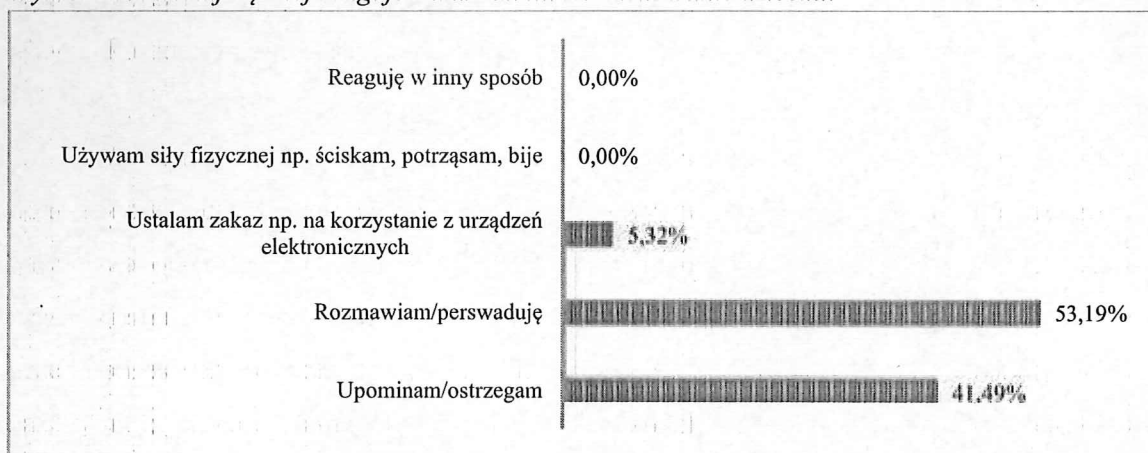
Wykres 22. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?

Poważnym problemem pozostaje także, wciąż obecne w życiu Polaków, zjawisko agresji osób dorosłych wobec dzieci i młodzieży. W dalszym ciągu kary fizyczne stanowią często stosowaną przez rodziców metodę wychowywania dzieci. Dla niektórych osób są one formą „ostatecznego rozwiązania”, po które sięga się w chwili utraty kontroli nad swoimi emocjami. Inni rodzice z kolei stosują kary fizyczne w sposób zaplanowany, wierząc w ich wychowawczą i rozwojową efektywność. Stosowanie kar fizycznych motywowane jest w tym przypadku dobrem dziecka.³⁵

W związku z powyższym, w trakcie ankietyzacji skierowano część pytań bezpośrednio do rodziców i dotyczyły one stosowanych metod wychowawczych oraz sposobów reagowania na złe zachowanie dziecka. 53,19% spośród 94 badanych rodziców przyznało, że rozmawia z dzieckiem na ten temat. Kolejno 41,49% odpowiedziało, że najczęściej upomina lub ostrzega przed konsekwencjami złego zachowania. Pozostałe 5,32% rodziców stosuje różnego rodzaju zakazy m.in. na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Żaden z ankietowanych nie przyznał się do używania siły fizycznej wobec dziecka.

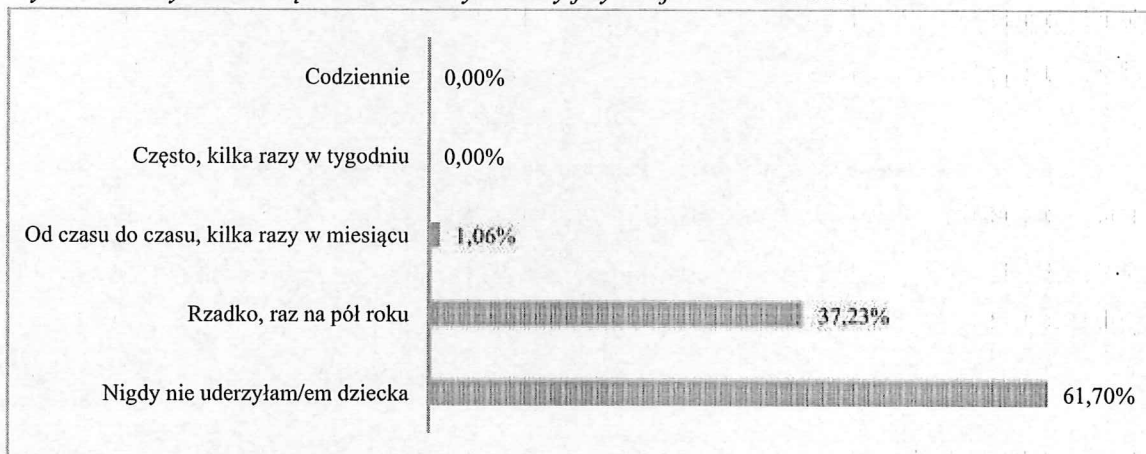
Wykres 23. Jak najczęściej reaguje Pani/Pan na złe zachowanie dziecka?

³⁵ Halemba. K, Izdebska. A, *Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje*, Dziecko krzywdzone nr 3(28), 2009

Następnie zapytano bezpośrednio rodziców czy zdarza im się stosować wobec dzieci kary cielesne. 61,70% stanowili respondenci, którzy nigdy nie użyli przemocy fizycznej wobec dzieci. Należy jednak zwrócić uwagę, że 37,23% ankietowanych zadeklarowało, że raz na pół roku zdarzyło im się stosować takie kary, a jeden z badanych (1,06%) przyznał, że zdarzało się to kilka razy w miesiącu.

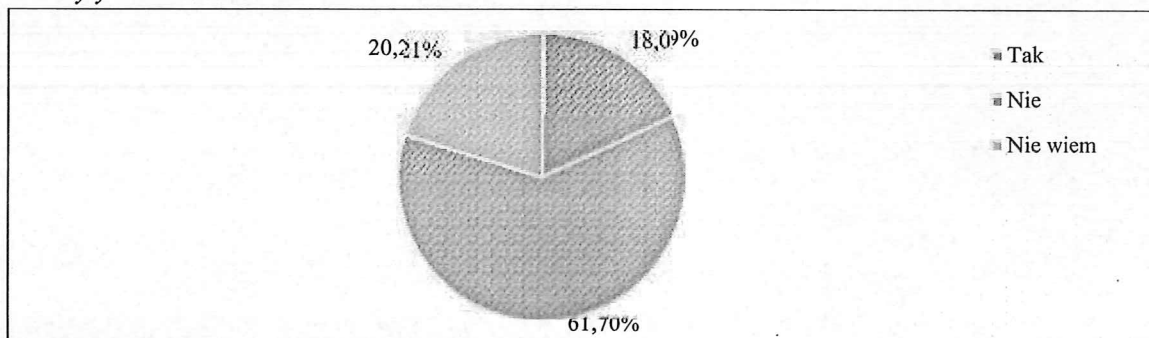
Wykres 24. Czy zdarza się Pani/Panu używać siły fizycznej wobec dziecka?

Zdecydowana większość rodziców uczniów z terenu gminy Skoczów jest zdania, że dziecko nie powinno się bać rodziców. Taką odpowiedź zaznaczyło 79,79% respondentów. Kolejno 11,70% stwierdziło, iż dziecko powinno czuć respekt przed rodzicem. Pozostałe 8,51% nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi na tak zadane pytanie.

Następnie zapytano rodziców o to czy stosowanie kar cielesnych wobec dzieci jest dopuszczalne w sytuacji kiedy na to zasłużyły. 18,09% respondentów udzieliło odpowiedzi twierdzącej. Kolejno 61,70% było przeciwnego zdania, a pozostałe 20,21% nie wiedziało jak ustosunkować się do danego tematu.

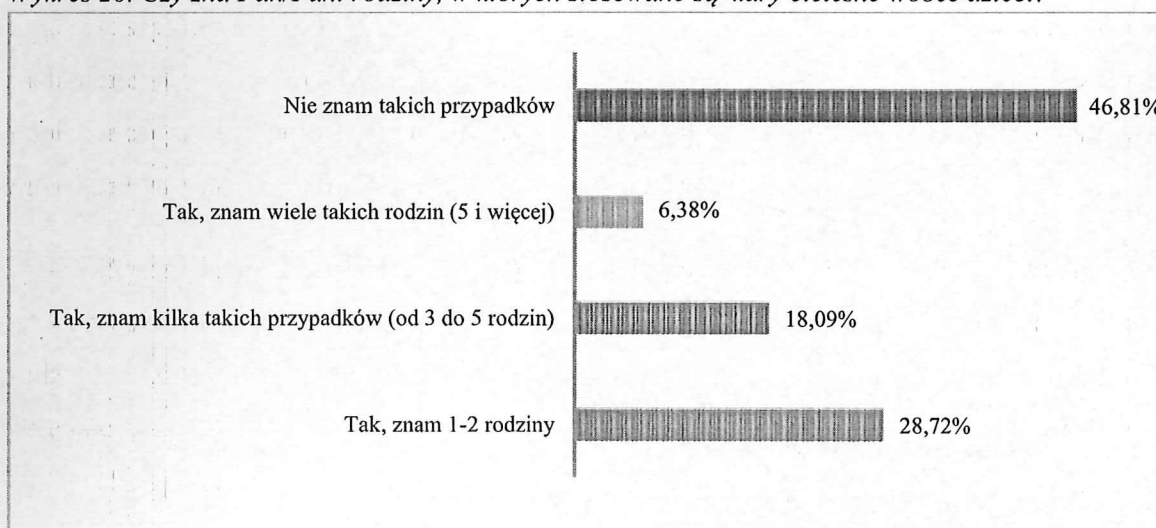
Wykres 25. Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci, jeśli w ich przekonaniu zasłużyły sobie na to?

W drodze badania okazało się również, że 42,55% badanych rodziców jest za ustawowym zakazem stosowania kar cielesnych, natomiast 29,79% wyraziło zdanie przeciwne. Pozostałe 27,66% respondentów nie umiało się określić w tym temacie. W związku z powyższym, warto przypomnieć, iż w Polsce obowiązuje zakaz stosowania wobec małoletniego kar cielesnych. Zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Art. 96¹ „Osobom wykonującym władzę rodzicielską oraz sprawującym opiekę lub pieczę nad małoletnim zakazuje się stosowania kar cielesnych.”³⁶

Z pozyskanych danych wynika również, że łącznie, aż 53,19% badanych zna rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci. 28,72% przyznało, że zna 1-2 takie rodziny; 18,09% zadeklarowało, że w swoim otoczeniu zna 3-5 rodzin dotkniętych problemem przemocy, a 6,38% ankietowanych wskazało na przedział 5 i więcej rodzin. Pozostałe 46,81% badanych zaprzeczyło posiadaniu takich znajomości.

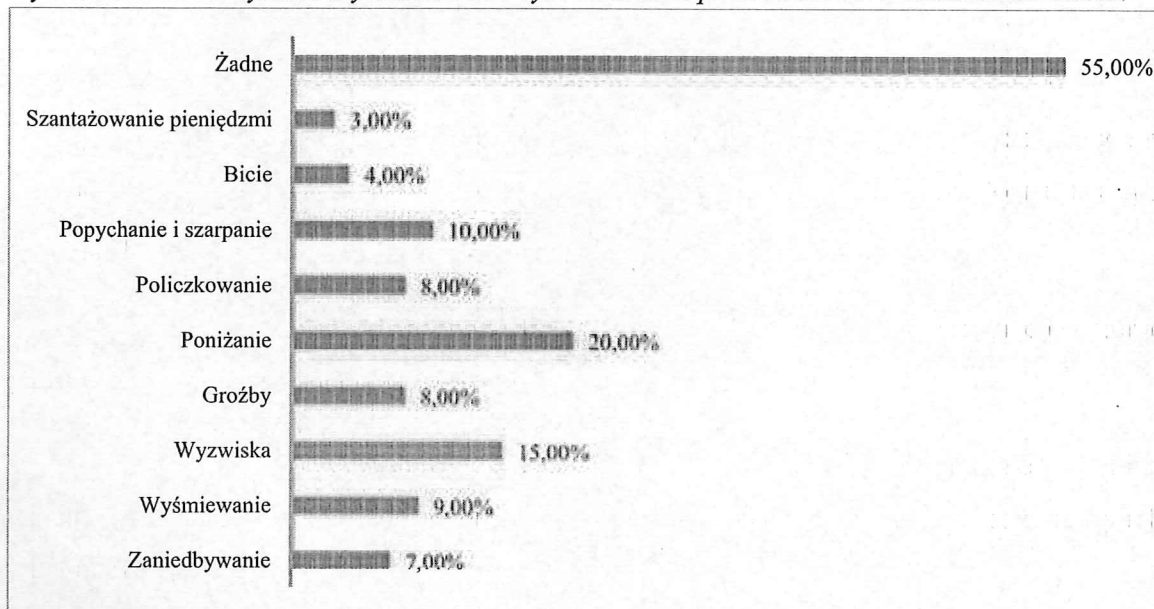
Wykres 26. Czy zna Pan/Pani rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci?

³⁶ <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19640090059/U/D19640059Lj.pdf>

Badania ankietowe przeprowadzone wśród uczniów wskazują, że dzieci w domach narażone są ze strony rodziców na różnego rodzaju akty przemocy, głównie przemocy psychicznej: poniżanie, wyzwiska. Zdarza się także przemoc fizyczna: popychanie, szarpanie, bicie.

Wykres 27. Które z wymienionych zachowań było stosowane przez rodziców w stosunku do Ciebie?

Co jedenasty z badanych uczniów (9,00%) przyznał, że był karany przez rodziców w sposób niebezpieczny tzn. w formie przemocy fizycznej, w wyniku której doznał jakiegoś urazu (siniak, zadrapanie itp.).

21,00% ankietowanych uczniów przyznało, że zna w swoim otoczeniu co najmniej jedną osobę, którą rodzice karzą fizycznie z nieistotnych powodów.

Ponadto 54,00% uczestniczących w badaniu nauczycieli przyznało, że zna kilku uczniów, którzy mogą doświadczać przemocy w rodzinie, a 12,00% stwierdziło, że jest wielu takich uczniów.

Problemy w środowisku szkolnym

Używanie substancji psychoaktywnych

Problem uzależnień wśród młodzieży jest niezwykle trudny. Spożywanie środków psychoaktywnych związane jest z ryzykiem występowania szkód zdrowotnych, a także przyczynia się do nasilania zachowań antyspołecznych, osłabia hamulce społeczne, nasila agresję, powoduje najczęściej absencję szkolną, nieprawidłową realizację obowiązku szkolnego oraz konflikty z rówieśnikami, rodzicami i nauczycielami.

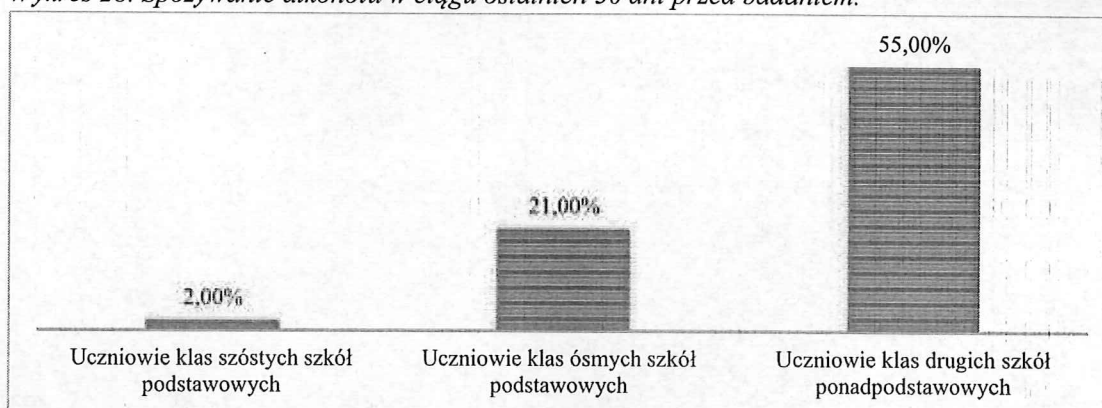
Diagnoza przeprowadzona wśród uczniów szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych z terenu gminy Skoczów, wskazuje, iż jest to problem występujący również w środowisku badanych. Jak wynika z deklaracji ankietowanych, odsetek osób, które używały spożywają napoje alkoholowe dynamicznie wzrasta wraz z ich wiekiem. Co więcej, w szybkim tempie obniża się również wiek inicjacji alkoholowej, który w najmłodszej grupie badanych wynosi 12 lat.

Tabela 24. W jakim wieku po raz pierwszy spróbował/aś alkoholu?

Wiek inicjacji alkoholowej	Uczniowie klas szóstych szkół podstawowych	Uczniowie klas ósmych szkół podstawowych	Uczniowie klas drugich szkół ponadpodstawowych
Nie piłam/em jeszcze alkoholu	79,00%	37,00%	14,00%
Mniej niż 9 lat	5,00%	7,00%	3,00%
10- 12 lat	12,00%	13,00%	5,00%
13- 15 lat	2,00%	33,00%	42,00%
16- 18 lat	Nie dotyczy	Nie dotyczy	23,00%
Nie pamiętam	2,00%	10,00%	13,00%

Okres 30 dni przed badaniem przyjmuje się za wskaźnik względnie częstego używania napojów alkoholowych. Do spożywania alkoholu w miesiącu poprzedzającym badanie przyznało się 55,00% uczniów klas drugich szkół ponadpodstawowych, 21,00% uczniów klas ósmych szkół podstawowych oraz 2,00% uczniów klas szóstych.

Wykres 28. Spożywanie alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.

Trzem na dziesięciu uczniów klasy ósmej oraz niemal połowa uczniów klas drugich szkół ponadpodstawowych zdarzyło się upicie alkoholowe.

Tabela 25. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym?

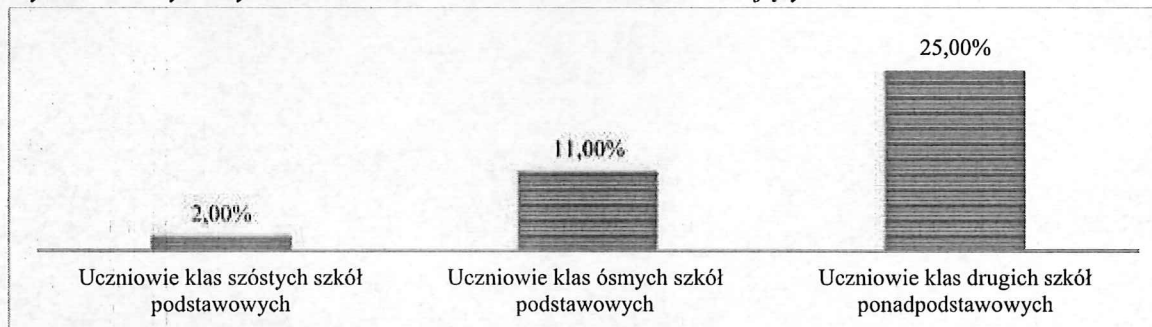
Upicie alkoholowe	Uczniowie klas szóstych szkół podstawowych	Uczniowie klas ósmych szkół podstawowych	Uczniowie klas drugich szkół ponadpodstawowych
Ani razu	98,00%	79,00%	50,00%
1-2 razy	2,00%	16,00%	19,00%
3-5 razy	0%	3,00%	12,00%
6-10 razy	0%	2,00%	1,00%
Ponad 10 razy	0%	0%	18,00%
Łącznie upiło się:	2,00%	31,00%	50,00%

Niepokojącym zjawiskiem jest fakt, iż alkohol coraz częściej służy jako antidotum na smutki i problemy życiowe. Aż 52,00% uczniów wskazało ucieczkę od problemów jako powód sięgania po napoje alkoholowe. W dalszej kolejności, jako motywy spożywania alkoholu badani wymieniali smutek i nudę. Ponadto jak wynika z odpowiedzi, uczniowie często nie potrafią również poradzić sobie z namowami i naciskami otoczenia.

Spożywanie alkoholu przez młodzież przyczynia się do nasilenia zachowań aspołecznych, osłabia hamulce moralne, pobudza agresję. Dane pozyskane w trakcie diagnozy zagrożeń społecznych wskazują, że 11,00% szóstoklasistów, 25,00% ośmioklasistów i 35,00% uczniów szkół ponadpodstawowych potwierdziło, że uczestniczyło w kłótni, sprzeczce lub bójce z powodu alkoholu.

W trakcie badania, co dziewiąty ósmioklasista i co czwarty uczeń drugich klas szkół ponadpodstawowych potwierdził kontakt ze środkami odurzającymi. W grupie uczniów klas szóstych szkół podstawowych do używania tego rodzaju substancji przyznało się 2,00% badanych.

Wykres 29. Czy kiedykolwiek miałas/eś kontakt z środkami odurzającymi?

Najczęściej używanym środkiem odurzającym jest marihuana. Towarzyszy często temu powszechne przekonanie młodych ludzi o małej szkodliwości tej substancji. Nie jest to prawdą, a większość osób biorących groźniejsze środki odurzające zaczynała właśnie od tzw. „miękkich narkotyków” (haszyszu i marihuany). Warto zwrócić uwagę także na zażywanie środków wziewnych (kleje, rozpuszczalniki). One także często mają wśród uczniów opinię środków bezpiecznych, co jest bardzo dużym nieporozumieniem.

Tabela 26. Z jakimi środkami odurzającymi miałas/eś kontakt?

Używanie środków odurzających	Uczniowie klas szóstych szkół podstawowych	Uczniowie klas ósmych szkół podstawowych	Uczniowie klas drugich szkół ponadpodstawowych
Środki nasenne bez wiedzy lekarza	1,00%	3,00%	7,00%
Środki wziewne	0%	2,00%	4,00%
Marihuana lub haszysz	1,00%	6,00%	21,00%
Amfetamina	0%	2,00%	1,00%
Ecstasy	0%	0%	2,00%
Heroina	0%	0%	0%
Kokaina	0%	0%	0%
Relevin*	0%	0%	0%
LSD lub inne halucynogeny	0%	0%	0%
Inne	0%	0%	0%

* W ankietach szkolnych umieszczono nazwę nieistniejącego narkotyku o nazwie relewin. Traktowano to jako test prawdziwości. Ankiety osób, które przyznawały się do przyjmowania tego „narkotyku” traktowane są jako niewiarygodne i nie są uwzględniane w opracowywaniu wyników badań.

Wielu uczniów potwierdziło używanie środków odurzających w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Do stosowania tego typu substancji psychoaktywnych w czasie 30 dni poprzedzających badanie przyznało się 3,00% uczniów klas ósmych szkół podstawowych oraz 6,00% uczniów klas drugich szkół ponadpodstawowych.

Tabela 27. Kontakt uczniów z środkami odurzającymi.

Kontakt z środkami odurzającymi	Uczniowie klas szóstych szkół podstawowych	Uczniowie klas ósmych szkół podstawowych	Uczniowie klas drugich szkół ponadpodstawowych
Kiedykolwiek w życiu	2,00%	11,00%	25,00%
W ciągu ostatnich 12 miesięcy	1,00%	6,00%	14,00%
W ciągu ostatnich 30 dni	0%	3,00%	6,00%

Pozytywnym jest, że większość ankietowanych nie zna miejsc, w których można zakupić narkotyki co może świadczyć o tym, iż ta część uczniów nie jest prawdopodobnie zainteresowana dostępem do substancji psychoaktywnych. Należy jednak zwrócić uwagę, iż wśród uczniów, którzy dokonali oceny dostępności tego rodzaju środków przeważały odpowiedzi wskazujące na raczej łatwy dostęp.

Jak wynika z przeprowadzonych badań, młodzież ma pewną orientację odnośnie rynku dopalaczy, natomiast kontakty z tymi substancjami mają charakter raczej sporadyczny. Ponadto, większość uczniów jest przekonana o szkodliwości zażywania dopalaczy.

Tabela 28. Postawy uczniów wobec dopalaczy

Odsetek uczniów, którzy udzieli odpowiedzi twierdzącej	Uczniowie klas szóstych szkół podstawowych	Uczniowie klas ósmych szkół podstawowych	Uczniowie klas drugich szkół ponadpodstawowych
Czy wiesz gdzie można kupić dopalacze?	11,00%	18,00%	15,00%
Czy uważasz, że dostęp do dopalaczy jest łatwy?	8,00%	8,00%	44,00%
Czy kiedykolwiek zażywałeś/eś dopalacze?	0%	2,00%	8,00%
Czy zażywałeś/eś dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni?	0%	2,00%	4,00%

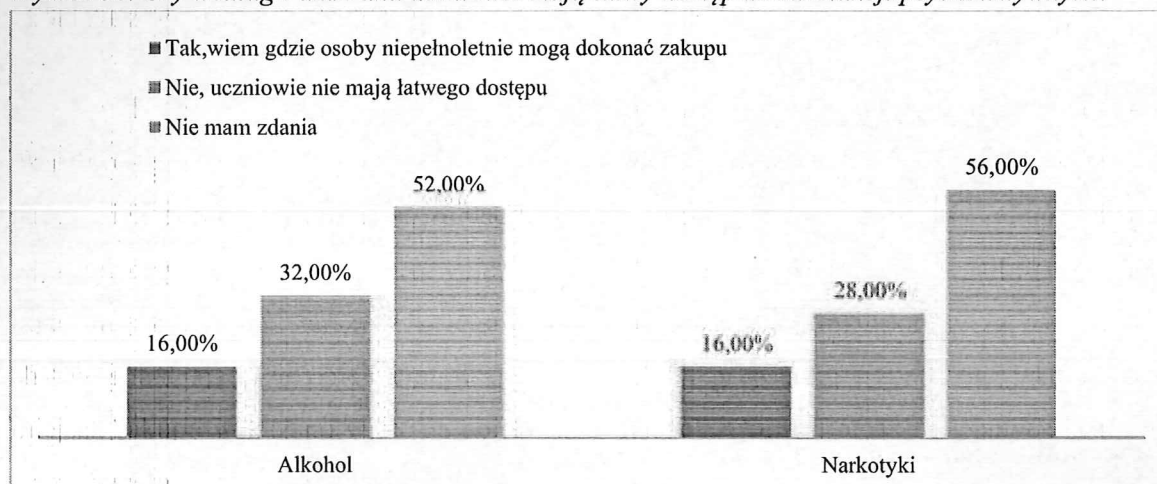
Problem używania środków psychoaktywnych przez uczniów został także poruszony w badaniu ankietowym skierowanym do nauczycieli ze szkół z terenu gminy Skoczów. Z odpowiedzi badanych wynika, iż problem jest dość mocno rozpowszechniony, szczególnie w przypadku spożywania przez uczniów alkoholu oraz palenia papierosów.

Tabela 29. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?

Rodzaj substancji	Alkohol	Papierosy	Narkotyki
Według mnie wielu uczniów miało kontakt z tym rodzajem substancji	42,00%	32,00%	8,00%
W szkole jest kilku uczniów, którzy według mnie mieli kontakt z tym rodzajem substancji	54,00%	60,00%	60,00%
W naszej szkole nie ma uczniów, którzy mieli kontakt z tym rodzajem substancji	4,00%	8,00%	32,00%

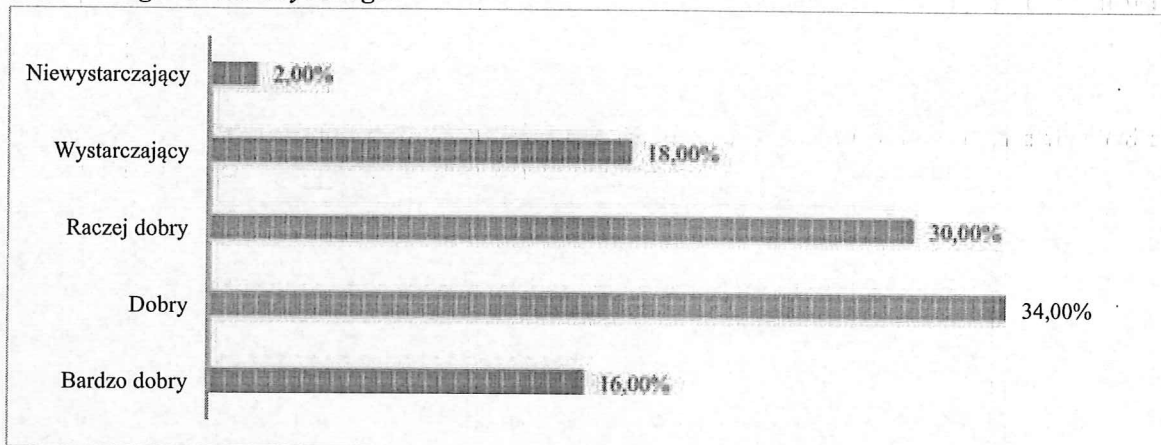
Gdy zapytano nauczycieli o dostępność środków psychoaktywnych, większość określiło ją jaką trudną lub nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi. 16,00% nauczycieli przyznało natomiast, że wiedzą gdzie osoby niepełnoletnie mogą zakupić alkohol bądź narkotyki. Zaznaczono również, że młode osoby w celu zakupu alkoholu często korzystają z pomocy starszych kolegów lub „drobnych pijaczków”, którzy za parę złotych chętnie pomagają w zakupie napojów alkoholowych. W przypadku narkotyków, jako możliwe miejsca zakupu wskazano wiatę na boisku w Ochabach, Górny Bór, młodocianych dealerów oraz prywatne samochody dealerów, które można spotkać na osiedlu.

Wykres 30. Czy według Pani/Pana uczniowie mają łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych?

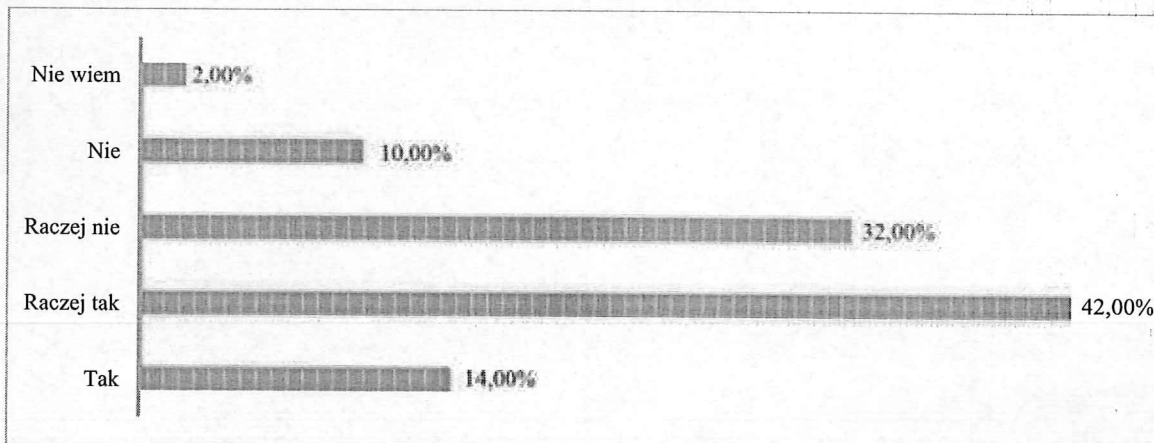
Pozytywnym jest, iż większość nauczycieli uczestniczących w badaniu, dobrze ocenia swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego.

Wykres 31. Jak ocenia Pani/Pan swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego?

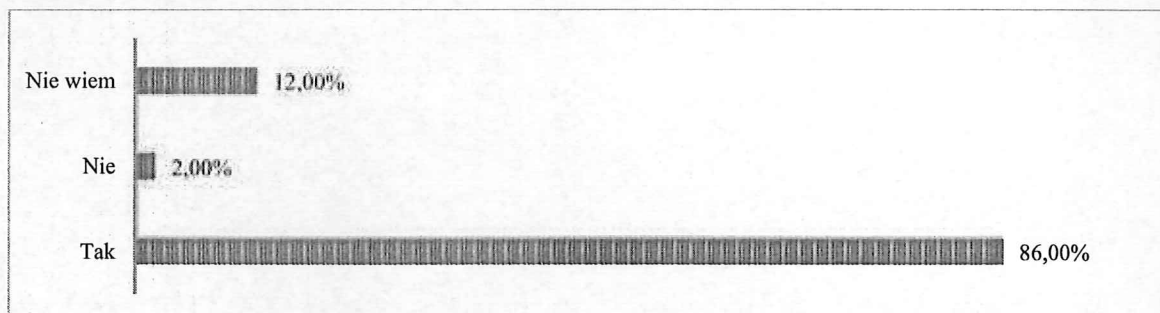
Ponadto większość nauczycieli jest zdania, że są odpowiednio przygotowani do udzielenia pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych.

Wykres 32. Czy według Pani/Pana nauczyciele są przygotowani do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych?

Niepokojącym jest, iż 86,00% nauczycieli przyznało, że wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą świadczyć np. o problemach depresyjnych czy też problemach z uzależnieniem.

Wykres 33. Czy według Pani/Pana wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem?

Większość nauczycieli tj. 52,00% przyznało również, że szkoła zapewnia odpowiedni poziom wsparcia psychologicznego dla uczniów. Odmienne zdanie w tym zakresie wyraziło 24,00% respondentów. Pozostałe 24,00% badanych nie potrafiło udzielić jednoznacznej odpowiedzi.

Istnieją teorie wyjaśniające powstawanie uzależnień od substancji psychoaktywnych, które wskazują na znaczącą (kierunkową) rolę uwarunkowań rodzinnych. Opierają się one na założeniu wskazującym, że nieprawidłowo funkcjonująca rodzina jest istotnym prekursorem zachowań patologicznych wychowującej się w niej młodzieży. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji.³⁷

W trakcie ankietyzacji przeprowadzonej wśród rodziców uczniów z terenu gminy Skoczów, oprócz pytań bezpośrednio związanych z używaniem substancji przez młodzież pojawiły się również pytania dotyczące relacji rodzinnych.

Zdecydowana większość badanych tj. 68,09% zadeklarowała, że ma bardzo dobry kontakt z dzieckiem. Kolejno 26,60% stwierdziło, iż w zasadzie rozumie się dobrze ze swoim dzieckiem. Pozostałe 5,32% ankietowanych przyznało, że nie ma stałego kontaktu z dzieckiem ze względu na inne obowiązki.

³⁷ Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, *Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży*, 2011

Większość rodziców przyznała, że ich dzieci chętnie z nimi rozmawiają na temat swoich problemów. 45,74% z nich odpowiedziało, że ich dzieci dzielą się z nimi wszystkimi swoimi problemami, a 52,13% badanych stwierdziło, iż dzieci z nimi rozmawiają, ale nie zawsze mówią o wszystkim. Dwóch rodziców (2,13%) przyznało natomiast, że dziecko nigdy nie podejmuje z nimi takich rozmów.

W drodze badania okazało się również, że zdecydowana większość rodziców tj. 84,04% ma świadomość tego jak ich dziecko spędza swój wolny czas. Pozostałe 15,96% przyznało natomiast, iż nie ma pojęcia czym zajmuje się ich dziecko w wolnym czasie.

Ponadto 92,55% respondentów, zadeklarowało, że zna osoby (znajomych, przyjaciół) z otoczenia swojego dziecka. Pozostałe 7,45% przyznało, że nie posiada takiej wiedzy.

Następne pytanie dotyczyło znajomości problemów występujących w środowisku szkolnym. I tak, 79,79% respondentów stwierdziło, że ich dzieci nie mają żadnych problemów w szkole. Pozostałe 20,21% przyznało, iż wie o kłopotach swojego dziecka, a najczęściej wymienianymi problemami były słabe wyniki w nauce, problemy z koncentracją na nauce zdalnej, problemy wychowawcze, konflikty z rówieśnikami, wykluczenie i rywalizację szkolną.

Zapytano również rodziców, czy zdarza się, że ich dzieci zachowują się agresywnie. Jak się okazało, 52,13% respondentów stwierdziło, iż zdarza się to rzadko. Kolejno 15,96%, odpowiedziało, iż takie sytuacje występują od czasu do czasu, natomiast 2,13% przyznało, że często spotyka się z takim zachowaniem. Pozostałe 29,79% zadeklarowało, że ich dziecko nigdy nie zachowuje się agresywnie.

Problem stosowania substancji psychoaktywnych jest aktualny wśród młodzieży. Często zdarza się, że w okresie dojrzewania rodzice przestają być autorytetami dla młodych ludzi, a rolę tę przejmują rówieśnicy. Niekiedy nastolatek trafia w negatywne środowisko rówieśnicze. Chce zaimponować znajomym, sięgając po środki odurzające, nie chce odstawać od innych. Myśli, że rezygnując i asertywnie wypowiadając swoje przeciwne zdanie, będzie odrzucony przez grupę, na której mu tak bardzo zależy. Niektóre osoby poddawane są presji rówieśniczej lub traktują używanie substancji psychoaktywnych jako ucieczkę od problemów w środowisku szkolnym czy też w domu. Rolą rodziców jest ukazanie młodzieży, jakie zagrożenia niesie za sobą stosowanie substancji psychoaktywnych, a jednocześnie wskazywanie konstruktywnej drogi do radzenia sobie z problemami, zyskania akceptacji rówieśniczej, zdrowego i szczęśliwego życia pozbawionego nałogów.

Mając na uwadze powyższe, dalsza część ankietyzacji dotyczyła bezpośrednio wiedzy rodziców na temat używania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież.

Gdy zapytano rodziców czy ich dziecko pali papierosy, zdecydowana większość tj. 82,98% zdecydowanie zaprzeczyła. 9,57% przyznało, że ma takie podejrzenia, natomiast pozostałe 7,45% stwierdziło, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

W przypadku pytania o upojenie alkoholowe, 82,98% respondentów udzieliło odpowiedzi przeczącej, twierdząc, że ich dzieciom nigdy nie zdarzyło się upić alkoholem. 8,51% potwierdziło tego typu jednorazowe zdarzenie, a jeden z rodziców (1,06%) przyznał, że jego dziecku zdarzyło się upić kilka razy. Pozostałe 7,45% przyznało, że nie posiada wiedzy o takiej sytuacji.

Ponadto 87,23% ankietowanych rodziców zadeklarowało, iż ich dzieci nigdy nie używały środków odurzających- narkotyków lub dopalaczy. Trzech rodziców potwierdziło użycie tego typu substancji przez swoje dzieci z różną częstotliwością, natomiast pozostałe 9,57% przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

W dalszej części zapytano rodziców uczniów z terenu gminy Skoczów, o to czy potrafiliby rozpoznać osobę pod wpływem narkotyków. 86,17% respondentów stwierdziło, iż bez problemu rozpoznałaby taką osobę. Pozostałe 13,83% przyznało, że nie potrafiliby rozpoznać czy osoba jest pod wpływem środków odurzających.

Kolejne pytanie dotyczyło wiedzy w zakresie narkotyków, ich rodzajów i skutków zażywania. Pozyskane wyniki są zadowalające, gdyż 67,02% stanowili respondenci, którzy zadeklarowali, że wiedzą dokładnie wszystko na temat tego rodzaju substancji psychoaktywnych. Pozostałe 32,98% stwierdziło, iż orientuje się w tym zakresie ale tylko częściowo.

Następnie zapytano rodziców, czy w ich opinii na terenie szkoły istnieje zagrożenie narkotykami. 39,36% odpowiedziało, że taki problem występuje na terenie szkoły, natomiast 13,83% stanowczo zaprzeczyło. Pozostałe 46,81% przyznało, że nie posiada wiedzy w tym zakresie.

W drodze badania okazało się również, że większość rodziców podejmuje rozmowy z dziećmi na temat substancji psychoaktywnych. 46,81% zadeklarowało, że robi to bardzo często, a 45,74% odpowiedziało, że rozmawia, ale rzadko. Pozostałe 7,45% przyznało, iż nigdy nie podejmuje takich rozmów z dziećmi.

Nieco niepokojącym jest wynik, iż ponad 51,00% badanych rodziców nie zna w swoim środowisku instytucji pomagającym osobom uzależnionym i ich rodzinom. Pozostałe 48,94% badanych rodziców przyznało, że posiada wiedzę na temat takich instytucji.

Ostatnie pytanie tej części dotyczyło działań jakie zdaniem rodziców należy podejmować w celu przeciwdziałania uzależnieniom od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży. Na pierwszym miejscu respondenci wskazali organizowanie dla dzieci różnych form czasu wolnego tj. kółek zainteresowań, wycieczek, zawodów sportowych, festynów. Na kolejnej pozycji znalazło się organizowanie dla dzieci i rodziców spotkań z pedagogiem, psychologiem, lekarzem. Następnie zdaniem rodziców należałoby organizować pogadanki na wywiadówkach, podczas spotkań rodziców z dyrektorem. Kilku rodziców wskazało również inne działania m. in. organizowanie spotkań z ludźmi, którzy mieli do czynienia z danym problemem (np. z osobami, które wyszły z uzależnień), z Policjantami; kształtowanie postaw moralnych, właściwych wzorców osobowych poprzez podejmowanie takich tematów na zajęciach szkolnych i pozaszkolnych, zwiększenie ilości tego typu zajęć w szkole, na rzecz innych mniej potrzebnych przedmiotów. Istotnym jest dokładne zbadanie środowiska dzieci i znalezienie przyczyny (diagnoza problemów), większe zaangażowanie nauczycieli, współpraca z rodzicami, reagowanie gdy się coś złego dzieje, dialog. Wielu rodziców przyznało również, iż młode osoby często sięgają po środki psychoaktywne z uwagi na brak rozrywek, miejsc spotkań, słabą ofertę spędzania czasu wolnego.

Udzielając odpowiedzi na powyższe pytanie, jeden z rodziców na podstawie własnych doświadczeń związanych z uzależnieniem swojego dziecka od środków odurzających zwrócił uwagę na długi czas oczekiwania na przyjęcie do ośrodka leczenia uzależnień.

Przemoc rówieśnicza

Z diagnozy społecznej przeprowadzonej wśród uczniów szkół z terenu gminy wynika, iż co piąty z badanych prowokował bójki z rówieśnikami, zaś co trzeci z badanych młodych ludzi był przez rówieśników atakowany i zmuszany do obrony.

Tabela 30. Uczestnictwo w bójkach z rówieśnikami

Uczestnictwo w bójkach	Tak	Nie
Jako osoba prowokująca awanturę	20,00%	80,00%
Jako osoba atakowana zmuszona do obrony	35,00%	65,00%

Ponadto, 20,00% uczniów doznało przemocy ze strony rówieśników w szkole lub na podwórku, zaś 8,00% przyznało, że było sprawcą przemocy rówieśniczej.

Tabela 31. Zachowania przemocowe

Przemoc rówieśnicza	Tak	Nie
Osobiste doświadczenie przemocy ze strony rówieśników	20,00%	80,00%
Bycie sprawcą przemocy rówieśniczej	8,00%	92,00%

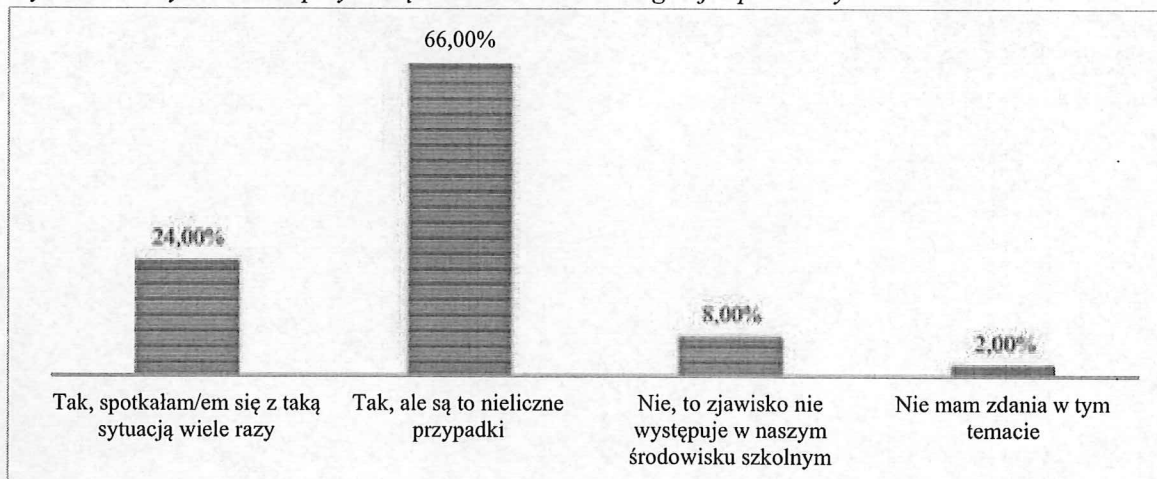
Z pozyskanych danych wynika, iż co czwarty uczeń był zmuszany do robienia rzeczy niechcianych, natomiast co dziesiąty przyznał, że doświadczył napaści i kradzieży.

Tabela 32. Doświadczenie konkretnych zachowań przemocowych

Doświadczenie zachowań przemocowych	Tak	Nie
Zmuszanie do robienia czegoś wbrew własnej woli	20,00%	80,00%
Napaść lub kradzież	8,00%	92,00%

Występowanie aktów agresji i przemocy wśród uczniów potwierdzają również uczestniczący w ankietyzacji nauczyciele, jednak jak twierdzi zdecydowana większość z nich są to nieliczne przypadki. Ponadto 98,00% ankietowanych przyznało, iż wie jak reagować w sytuacji wystąpienia przemocy pomiędzy uczniami.

Wykres 34. Czy w szkole spotyka się Pani/Pan z aktami agresji i przemocy wśród uczniów?

Cyberprzemoc

Cyberprzemoc jest jednym z najszybciej rozwijających się zagrożeń we współczesnym świecie. Nowoczesna technologia to nie tylko zabawa, ale także ryzyko uzależnienia, przemocy czy łatwego dostępu do nieodpowiednich treści. Internet i urządzenia mobilne zmieniły trwale nasz świat. Akty cyberprzemocy, czyli przemocy z użyciem mediów elektronicznych- choć dokonywane są w wirtualnym świecie, potrafią realnie wyrządzić bardzo dużą krzywdę.

Jak wynika z przeprowadzonej diagnozy problem cyberprzemocy jest znany w środowisku szkolnym uczniów z terenu gminy Skoczów. 40,00% uczniów potwierdziło, że osobiście doświadczyło cyberprzemocy, a sprawcą przemocy był najczęściej kolega/koleżanka.

W drodze badania przeprowadzonego wśród rodziców uczniów okazało się, że zdecydowana większość z nich tj. 93,62% ma świadomość czym jest zjawisko cyberprzemocy. Ponadto 30,85% badanych rodziców słyszało o przypadkach stosowania cyberprzemocy w otoczeniu swojego dziecka, a jeden z nich (1,06%) przyznał, że jego dziecko osobiście doświadczyło tego rodzaju przemocy.

Z uwagi na występowanie zjawiska cyberprzemocy w środowisku szkolnym ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych zwiększających świadomość uczniów na temat tego rodzaju przemocy, sposobów reagowania w przypadku zetknięcia się z cyberprzemocą. Jak wskazują wyniki badania niewielu uczniów w obydwu grupach wiekowych posiada wiedzę na temat instytucji udzielających pomocy w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.

Wpływ pandemii COVID-19 na życie społeczno- gospodarcze

SARS-CoV-2 (*severe acute respiratory syndrome coronavirus 2*) to wirus wywołujący zespół ciężkiej ostrej niewydolności oddechowej- jednostkę chorobową nazwaną COVID-19 (*coronavirus disease-19*). Pierwsze zachorowania na COVID-19 odnotowano w grudniu 2019 roku w Chinach. W styczniu 2020 roku choroba zaczęła się szybko rozprzestrzeniać na całym obszarze Chin kontynentalnych, z epicentrum w mieście Wuhan. Wirus SARS-CoV-2 okazał się wysoce zakaźny, a przenoszony z człowieka na człowieka drogą kropelkową bardzo szybko dotarł do najbardziej odległych części świata. Już po dwóch miesiącach od wybuchu epidemii w Wuhan, COVID-19 osiągnął rozmiary pandemii, co ogłosiła Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) dnia 11 marca 2020 r.

Pierwszy przypadek zakażenia wirusem w Polsce stwierdzono 4 marca 2020 w szpitalu w Zielonej Górze, gdzie zdiagnozowano zachorowanie 66-letniego mężczyzny, który przyjechał autokarem z Niemiec. Od 14 marca obowiązywał w Polsce stan zagrożenia epidemicznego, a od 15 marca wprowadzono na granicach Polski kordon sanitarny, znacząco ograniczający ruch graniczny. Z kolei od 20 marca, zgodnie z rozporządzeniem ministra zdrowia Łukasza Szumowskiego, obowiązuje w Polsce stan epidemii.

W związku z ogłoszeniem stanu epidemii wprowadzono szereg ograniczeń i obostrzeń dotyczących życia społecznego m.in. funkcjonowania placówek oświatowych, instytucji publicznych, zakładów pracy, sklepów, lokali usługowych, mających na celu ograniczenie rozprzestrzeniania się wirusa. Decyzją rządu zamknięte zostały wszystkie placówki oświatowe, szkoły, przedszkola, żłobki. Wprowadzone zostały ograniczenia w funkcjonowaniu galerii handlowych, sklepów branżowych. Zamknięto wszystkie zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, salony tatuażu i piercingu. Zawieszono również wykonywanie zabiegów rehabilitacyjnych i masaży. Zamknięte zostały hotele i inne miejsca noclegowe, kina, teatry, instytucje kultury, obiekty sportowe, sale zabaw, restauracje, puby. Wprowadzono zakaz przebywania na plażach i terenach zielonych, pełniących funkcje publiczne. Zakaz dotyczył m.in. parków, zieleńców, promenad, bulwarów, ogrodów botanicznych i zoologicznych. Wprowadzono także ograniczenia w przemieszczaniu się oraz zakaz gromadzenia się czyli m.in. organizacje imprez masowych, wesel itp. Pandemia z dnia na dzień unieruchomiła niemal jedną trzecią mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw. Ograniczenia podjęte wskutek epidemii najbardziej dotknęły branżę turystyczną, transport, przewoźników lotniczych, gastronomię, organizatorów imprez masowych, teatry, kina, branżę fashion, galerie handlowe oraz przemysł farmaceutyczny.

Według wyliczeń Centrum Analiz Ekonomicznych ponad 780 tys. pracowników w Polsce jest szczególnie narażonych na negatywne gospodarcze konsekwencje pandemii koronawirusa SARS-CoV-2, a 57% z nich stanowią kobiety. Przewiduje się ogólne pogorszenie sytuacji na rynku pracy, należy zatem skupić się na efektywnej informacji przedsiębiorców oraz sprawnej realizacji działań pomocowych w ramach dostępnych programów tarczy antykryzysowej.

W czerwcu na terenie województwa śląskiego sytuacja epidemiologiczna była bardzo poważna, liczba osób nowo zakażonych długo utrzymywała się na bardzo wysokim poziomie. Od początku pandemii w województwie śląskim potwierdzono zdecydowanie najwięcej przypadków zakażenia koronawirusem, a jednocześnie przypadków śmiertelnych. Zgodnie z danymi Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Cieszynie z dnia 18 listopada 2020 r., na terenie powiatu cieszyńskiego potwierdzono dotychczas 5 693 przypadki zakażenia koronawirusem. Według stanu na dzień 9 października 2020 r., 169 przypadków, w tym 9 śmiertelnych dotyczyło gminy Skoczów.³⁸

Aktualnie największym problemem jest utrudniony dostęp do lekarzy POZ, gdyż większość Ośrodków Zdrowia nadal pozostaje zamknięta lub funkcjonuje z dużymi ograniczeniami.

³⁸ https://pssecieszyn.pis.gov.pl/plikijednostki/wssekatorowice/pssecieszyn/userfiles/Raport_gminy_Cieszyn_20201118.pdf

ANALIZA MOCNYCH ORAZ SŁABYCH STRON, SZANS I ZAGROŻEŃ

Analiza SWOT jest efektywną metodą pozwalającą na identyfikację słabych i silnych stron sfery społecznej gminy Skoczów oraz szans i zagrożeń, jakie przed nią stoją.

Analiza SWOT składa się z czterech grup czynników:

- mocnych stron (z ang. strenghts) -uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony sfery społecznej i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi;
- słabych stron (z ang. weaknesses) -uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony sfery społecznej i które nie wyeliminowane stanowią będą barierę jej rozwoju;
- szans (z ang. opportunities) -uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, mogą sprzyjać rozwojowi sfery społecznej w gminie Skoczów;
- zagrożeń (z ang. threats) -uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności gminy, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju.

Analiza SWOT jest użytecznym instrumentem pozwalającym na wielowymiarową ocenę aktualnego stanu sfery społecznej w gminie Skoczów oraz stanowi adekwatny punkt wyjścia do definiowania pożądanych kierunków rozwoju. W ten sposób przedmiotowa analiza ujawnia również obszary wymagające poprawy w funkcjonowaniu gminy, a także wskazuje na niezbędne działania, których podjęcie pomoże osiągnąć ustalone cele.

W analizie SWOT dla gminy Skoczów uwzględniono takie obszary jak:

- 1) ochrona zdrowia;
- 2) pomoc społeczna;
- 3) rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii;
- 4) rynek pracy;
- 5) edukacja,
- 6) problemy osób starszych i niepełnosprawność.

OCHRONA ZDROWIA

Mocne strony

- Dobrze rozwinięta sieć placówek świadczących opiekę medyczną.
- Działalność poradni POZ oraz poradni specjalistycznych.
- Nocna i świąteczna opieka zdrowotna POZ realizowana przez Cieszyńskie Pogotowie Ratunkowe w Ambulatorium POZ – Skoczów.
- Funkcjonowanie 11 ogólnodostępnych aptek oraz 2 punktów aptecznych.

Słabe strony

- Nisko oceniana przez mieszkańców oferta gminy w zakresie opieki zdrowotnej.
- Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów.
- Utrudniony dostęp do lekarzy POZ z uwagi na sytuację epidemiologiczną.
- Brak bezpłatnych szczepień (np. na grypę).
- Ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych.

Szanse

- Wdrażanie unijnych standardów opieki zdrowotnej
- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności opieki medycznej dla mieszkańców.
- Dofinansowanie zakupu sprzętu medycznego ze środków Unii Europejskiej.
- Prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia.
- Otwarcie Hospicjum.

Zagrożenia

- Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.
- Brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców.

POMOC SPOŁECZNA

Mocne strony

- Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej
- Współpraca podmiotów realizujących zadania wspomagające pracę OPS.
- Sprawny system udzielania świadczeń socjalnych (m.in. praca socjalna, świadczenia pieniężne).
- Wsparcie asystenta rodziny.
- Funkcjonowanie ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny.
- Zaangażowanie pracowników OPS w działalność na rzecz problematyki społecznej.
- Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego.
- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Słabe strony

- Często zmieniające się przepisy prawne, dużo dokumentacji a za mało czasu na pracę socjalną.
- Brak specjalistów kompleksowo zajmujących się rodziną problemową.
- Bierność klientów pomocy społecznej.
- Zwiększająca się liczba osób korzystających z pomocy OPS z powodu bezdomności.

Szanse

- Malejąca ogólna liczba rodzin i osób korzystających z pomocy OPS.
- Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie pomocy społecznej poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.
- Prowadzenie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin.
- Efektywna praca socjalna.

Zagrożenia

- Powiększanie się dysfunkcji rodzinnych.
- Zubożenie społeczeństwa.
- Niewystarczające finansowanie pomocy społecznej.
- Problem przemocy w rodzinie.
- Problem alkoholizmu i uzależnień.
- Niewystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie.

ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

Mocne strony

- Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Dostęp do stałych środków finansowych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych.
- Zapewnienie dostępu do pomocy psychologicznej rodzinom dotkniętym problemami uzależnień- działalność Punktu Konsultacyjnego dla Osób Uzależnionych i ich Rodzin w Skoczowie.
- Działalność Skoczowskiego Stowarzyszenia Abstynentów – Klub Jonasz.
- Prowadzenie kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych
- Malejąca liczba rodzin i osób korzystających z pomocy GKRPA w związku z wystąpieniem problemu uzależnienia od alkoholu.
- Prowadzenie działań w obszarze profilaktyki uzależnień, ze szczególnym uwzględnieniem działalności profilaktycznej wśród dzieci szkolnych i młodzieży poprzez organizację m.in. programów profilaktycznych, zajęć pozalekcyjnych, spektakli, festynów, imprez plenerowych, kolonii i obozów.
- Zaangażowanie placówek oświatowych w działania profilaktyczne, informacyjne i edukacyjne w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży.
- Dobra orientacja mieszkańców gminy Skoczów w zakresie funkcjonowania instytucji zajmujących się rozwiązywaniem problemów alkoholowych.
- Dobrze oceniane przez mieszkańców działania lokalne mające wpływ na pozytywne zmiany w obyczaju i zachowaniach alkoholowych na przestrzeni ostatnich lat.

Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Wczesna inicjacja alkoholowa wśród dzieci i młodzieży (deklarowany w badaniu ankietowym wiek 12 lat)• Zwiększające się zjawisko spożywania alkoholu wśród młodzieży.• Brak atrakcyjnych ofert spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży, co często sprzyja kontaktom z substancjami psychoaktywnymi.
Szanse
<ul style="list-style-type: none">• Zwiększanie kompetencji osób zaangażowanych w realizację zadań w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom poprzez uczestnictwo w kursach, szkoleniach.• Wzmoczony monitoring sprzedaży alkoholu i papierosów.• Zwiększanie świadomości rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych na temat uzależnień poprzez uczestnictwo w prelekcjach, szkoleniach, spotkaniach profilaktycznych.• Zwiększanie świadomości wśród dzieci i młodzieży na temat zagrożeń uzależnieniami poprzez realizację programów, warsztatów profilaktycznych w szkołach.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Brak organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień.• Wzrost liczby osób, w stosunku do których istnieje potrzeba podjęcia działań interdyscyplinarnych.• Nasilenie skali zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych.

RYNEK PRACY
Mocne strony
<ul style="list-style-type: none">• Potencjał demograficzny- znaczna liczba osób w wieku produkcyjnym.• Spadek bezrobocia na lokalnym rynku pracy.• Dostępność programów aktywizujących dla osób bezrobotnych.• Warunki sprzyjające rozwojowi przedsiębiorczości, a tym samym tworzeniu nowych miejsc pracy.• Efektywna współpraca pomiędzy władzami lokalnymi a organizacjami pozarządowymi, w zakresie przeciwdziałania bezrobociu oraz aktywizacji zawodowej.• Wsparcie gminy na rzecz potencjalnych przedsiębiorców oraz osób prowadzących działalność gospodarczą.
Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych.• Zjawisko dziedziczenia bezrobocia.• Ograniczona ilość miejsc w żłobku, wpływająca na wolniejszą aktywizację zawodową kobiet.
Szanse
<ul style="list-style-type: none">• Możliwość ograniczania bezrobocia dzięki środkom finansowym z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej)

- Upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach.
- Rozwój nowych przedsiębiorstw na terenie gminy.
- Realizacja programów pomocowych w ramach tarczy antykryzysowej w związku z COVID-19.

Zagrożenia

- Wzrost liczby osób bezrobotnych (m.in. z powodu pogorszenia sytuacji gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19).
- Wysokie koszty pracodawców.
- Zjawisko nielegalnego zatrudnienia.
- Brak perspektyw zawodowych szczególnie dla ludzi młodych.

EDUKACJA

Mocne strony

- Zwarta i równomiernie rozmieszczona sieć przedszkoli i szkół podstawowych.
- Funkcjonowanie dwóch szkół ponadpodstawowych.
- Działalność filii Wyższej Szkoły Bezpieczeństwa z siedzibą w Poznaniu.
- Dobrze oceniana przez mieszkańców oferta edukacyjna na terenie gminy.
- Dobrze rozwinięta baza sportowa i kulturalna.

Słabe strony

- Ograniczona ilość miejsc w żłobkach.
- Nauka zdalna z uwagi na trwającą sytuację epidemiologiczną.

Szanse

- Prowadzenie działań mających na celu podnoszenie poziomu nauczania (szkolenia kadry pedagogicznej, doposażenie placówek oświatowych w pomoce dydaktyczne i edukacyjne).
- Dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego.

Zagrożenia

- Spadek poziomu nauczania.
- Niechęć do kontynuacji nauki po ukończeniu szkoły średniej.

PROBLEMY OSÓB STARSZYCH, NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Mocne strony

- Zaangażowanie pracowników OPS w pomoc osobom starszym i niepełnosprawnym.
- Świadczenia dla osób niepełnosprawnych.
- Programy wsparcia dla osób starszych realizowane przez OPS (Ogólnopolska Karta Seniora, Koperta Życia, Akcja książka z dostawą do domu, Teleopieka).
- Dostrzeganie problemów osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.
- Dostępność programów aktywizacji zawodowej i społecznej dla osób niepełnosprawnych.
- Działalność Fundacji i Stowarzyszeń wspierających osoby starsze i niepełnosprawne.

Słabe strony
<ul style="list-style-type: none">• Istniejące bariery architektoniczne.• Problemy komunikacyjne (brak transportu).• Niewystarczająca liczba pracowników świadczących opiekę i wsparcie dla osób starszych i niepełnosprawnych (usługi opiekuńcze, środowiskowe).• Ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych.• Brak zorganizowanych form czasu wolnego, dostępu do kultury, miejsc do spotkań (np. klub seniora, dzienny dom opieki)• Niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, deficyt zakładów pracy chronionej.• Nisko oceniane przez mieszkańców działania gminy na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.
Szanse
<ul style="list-style-type: none">• Likwidowanie barier architektonicznych.• Zwiększenie dostępu do usług rehabilitacyjnych oraz opiekuńczych.• Realizacja programów aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych.• Realizacja projektów, spotkań integracyjnych, angażujących osoby starsze i niepełnosprawne w życie społeczne.• Monitorowanie sytuacji i potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.• Prowadzenie wolontariatu w zakresie pomocy osobom starszym (np. zakupy, spacer).• Wzrost świadomości społeczeństwa na temat sytuacji i potrzeb osób niepełnosprawnych.
Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none">• Postępujący proces starzenia się społeczeństwa.• Niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością• Niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych.• Niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych.• Izolacja i brak akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

W trakcie badania ankietowego mieszkańcy gminy Skoczów wskazali obszary, w ramach których podejmowane działania lub oferowane przez gminę wsparcie są ich zdaniem najbardziej niezadowolające. Respondenci mieli możliwość wskazania kilku obszarów stąd suma odpowiedzi jest wyższa niż 100%.

Najwyższy odsetek badanych wyraził niezadowolenie z działań gminy w zakresie zapewnienia opieki w żłobkach (38,58%), a kolejno wsparcia osób starszych (33,07%) i ochrony zdrowia (32,28%). Stosunkowo nisko zostały również ocenione działania ukierunkowane na przeciwdziałanie narkomanii (28,35%), pomoc osobom niepełnosprawnym (22,83%), przeciwdziałanie alkoholizmowi (22,05%) oraz zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży (20,47%).

Tabela 33. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?

38,58%	Zapewnienie opieki w żłobkach
33,07%	Wsparcie osób starszych
32,28%	Ochrona zdrowia
28,35%	Przeciwdziałanie narkomanii
22,83%	Pomoc osobom niepełnosprawnym
22,05%	Przeciwdziałanie alkoholizmowi
20,47%	Zapewnienie odpowiedniego poziomu edukacji dzieci i młodzieży
15,75%	Ograniczanie bezrobocia Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i ochrona ofiar przemocy w rodzinie Zapewnienie opieki przedszkolnej
10,24%	Wspieranie rodzin wielodzietnych
8,66%	Przeciwdziałanie ubóstwu
6,30%	Inne obszary wskazane przez mieszkańców
5,51%	Zapobieganie bezdomności

CELE STRATEGICZNE ORAZ KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu skupiona jest na wspieraniu rodziny, pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z uzależnieniami, przemocą domową, ubóstwem czy bezrobociem. Istotna jest także pomoc osobom niepełnosprawnym. Wypełnienie takiej misji wymaga wdrożenia celów strategicznych oraz operacyjnych wraz z kierunkami działań. Poniżej zostały one przedstawione w formie tabelarycznej. Do każdego celu operacyjnego wskazano kierunki działań zmierzające do jego realizacji, podmioty realizujące cel oraz prognozy zmian wynikające z ich realizacji.

1. CEL STRATEGICZNY- Wsparcie rodziny

Szacowany koszt zadania: 700 000,00zł

1.1 Pomoc rodzinom niewydolnym wychowawczo oraz opieka nad dzieckiem

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Edukacja rodzin skupiająca się na przekazywaniu właściwego modelu dotyczącego wypełniania ról rodzicielskich;
- Realizacja projektów obejmujących pomoc rodzinom mającym problemy w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- Praca socjalna w rodzinach wychowujących dzieci;
- Działanie asystentów rodziny (podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny, by mogli skutecznie pomagać rodzinom, które potrzebują tego wsparcia);
- Udzielanie wsparcia rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- Organizowanie programów integracyjnych oraz szkoleniowych skierowanych do rodzin dysfunkcyjnych, tworzenie grup samopomocowych.

1.2 Pomoc rodzinom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej z powodu wielodzietności lub samotnego rodzicielstwa

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Organizowanie programów integracyjnych i szkoleniowych skierowanych do rodzin wielodzietnych oraz rodzin niepełnych;
- Zapewnienie osobom samotnie wychowującym dziecko/dzieci szerszego dostępu do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (rodzinnego, psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego);
- Organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych /niepełnych.

➤ Utworzenie placówki wsparcia dziennego.
1.3 Zapewnianie dzieciom oraz młodzieży właściwego dostępu do kształcenia i wszechstronnego rozwoju
KIERUNKI DZIAŁANIA:
➤ Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży; ➤ Podnoszenie jakości i warunków kształcenia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich, modernizację placówek i ich wyposażenie w niezbędny sprzęt (w tym komputerowy) oraz programy edukacyjne; ➤ Zapewnienie pomocy specjalistycznej, wsparcia psychologicznego dla dzieci i młodzieży; ➤ Zapewnienie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży (poszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych).
1.4 Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz zdrowego stylu życia
KIERUNKI DZIAŁANIA:
➤ Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej; ➤ Organizacja spotkań animacyjnych i aktywizacyjnych; ➤ Zapewnianie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępności usług specjalistycznych.
OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:
Działanie ciągle w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027
PODMIOTY REALIZUJĄCE:
Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, ośrodki zdrowia z terenu gminy, psychologowie i terapeuci.
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:
Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.
PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:
✓ Liczba szkoleń oraz projektów skierowanych do rodziny;

- ✓ Liczba rodzin, które zostały objęte wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych;
- ✓ Liczba rodzin mających problemy opiekuńczo - wychowawcze, którym skutecznie udzielono pomocy;
- ✓ Liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe;
- ✓ Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć pozalekcyjnych;
- ✓ Liczba zorganizowanych programów integracyjnych dla rodzin wielodzietnych;
- ✓ Liczba inicjatyw z zakresu organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin wielodzietnych;
- ✓ Liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami opiekuńczo- wychowawczymi;
- Zwiększenie szans edukacyjnych (zarówno uczniów uzdolnionych, jak i tych mających problemy w nauce);
- Zwiększenie efektywności wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci;
- Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej, uzależnień oraz zdrowego stylu życia.

2. CEL STRATEGICZNY- Przeciwdziałanie ubóstwu i bezrobociu

Szacowany koszt zadania: 600 000,00 zł

2.1 Wsparcie dla osób i rodzin ubogich oraz zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Monitorowanie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców w gminie;
- Udzielanie wsparcia osobom będącym w ciężkiej sytuacji materialnej poprzez działanie pomocy finansowej i rzeczowej Ośrodka Pomocy Społecznej;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich;
- Zaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci pochodzących z rodzin ubogich poprzez organizowanie dożywiania w szkołach, wyposażenia ich w podręczniki, pomoce szkolne

czy odzież. Ponadto, zapewnianie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

2.2 Wsparcie dla osób bezrobotnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Monitorowanie skali zjawiska bezrobocia;
- Budowanie sieci współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rozwiązywania problemu bezrobocia;
- Działalność informacyjna dla osób bezrobotnych o możliwościach pomocowych, dostępnych formach wsparcia;
- Realizowanie szkoleń oraz warsztatów aktywizujących dla osób bezrobotnych;
- Organizowanie kursów mających na celu zwiększenie kwalifikacji osób bezrobotnych/nieaktywnych zawodowo;
- Zatrudnianie bezrobotnych w ramach aktywnych form, przeciwdziałania bezrobociu (roboty publiczne, prace interwencyjne, prace społecznie użyteczne, staże, przygotowanie zawodowe itp.).
- Doradztwo zawodowe (nauka umiejętnego wykorzystania własnych zasobów);
- Szczególne wsparcie na rynku pracy osób:
 - niepełnosprawnych,
 - młodych, dopiero wkraczających na rynek pracy,
 - bezrobotnych po 50 roku życia;
 - bezrobotnych, które utraciły zatrudnienie w wyniku pandemii Covid-19;
- Pomoc w utrzymaniu dotychczasowych miejsc pracy, wsparcie przedsiębiorców w ramach programów tzw. tarczy antykryzysowej wprowadzonej w związku z pandemią Covid-19;
- Podejmowanie działań skupiających się na pozyskaniu inwestorów mogących zapewnić nowe miejsca pracy na terenie gminy; wsparcie przedsiębiorczości;
- Organizowanie spotkań osób długotrwale bezrobotnych z potencjalnymi pracodawcami;
- Realizowanie spotkań, które mają na celu promowanie idei samozatrudnienia.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Powiatowy Urząd Pracy, Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe, świetlice.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa;
- ✓ Liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem;
- ✓ Liczba zorganizowanych szkoleń, praktyk oraz staży zawodowych;
- ✓ Liczba osób korzystających z poszczególnych form wsparcia;
- ✓ Liczba zorganizowanych spotkań z pracodawcami;
- ✓ Liczba opracowanych oraz realizowanych projektów dotyczących aktywizacji grup zagrożonych;
- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu bezrobocia;
- ✓ Liczba przedsiębiorców, którzy skorzystali ze wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej;
- ✓ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem ubóstwa;
- Zmniejszenie się liczby rodzin dotkniętych problemami ubóstwa;
- Zwiększenie się skuteczności wsparcia dla osób bezrobotnych;
- Zmniejszanie się bezrobocia poprzez wyrównywanie szans na rynku pracy czy stwarzanie możliwości nowych miejsc pracy;
- Zwiększanie się szans na rynku pracy poprzez podniesienie wiedzy i kwalifikacji w ramach kursów, szkoleń.

3. CEL STRATEGICZNY- Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie
Szacowany koszt zadania: 660 000,00 zł

3.1 Wsparcie dla osób i rodzin z problemami uzależnień

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii;
- Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zapewnienie wsparcia psychologicznego czy prawnego osobom uzależnionym od alkoholu/narkotyków oraz osobom współuzależnionym;
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień oraz dla współuzależnionych; wsparcie działalności Skoczowskiego Stowarzyszenie Abstynentów – Klub Jonasz, grup AA oraz Al-Anon;
- Motywowanie osób uzależnionych do podjęcia leczenia (GKRPA);
- Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym/narkomanii;
- Wsparcie działalności szkół, Policji, ośrodków zdrowia w profilaktyce uzależnień;
- Szkolenia dla pracowników socjalnych oraz członków GKRPA, realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania problemom uzależnień;
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce uzależnień, promocja trzeźwości i zdrowego trybu życia;
- Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w szkołach, klubach sportowych, szkołach, Miejskim Centrum Kultury, świetlicach.
- Ograniczenie promocji napojów alkoholowych skierowanej do młodzieży i dzieci;
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu uzależnień.

3.2 Wsparcie dla rodzin, w których występuje problem przemocy w rodzinie

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Zwiększanie skuteczności oraz dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie;
- Zagwarantowanie ochrony oraz udzielenia pomocy osobom, które doświadczają przemocy w rodzinie (m.in. pomoc materialna, prawna, zapewnienie mieszkania, opieka lekarska);

- Promowanie profilaktycznej działalności (informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej) obejmującej tematykę rozwiązywania problemów związanych z przemocą w rodzinie;
- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej oraz edukacyjno- korekcyjnej dla sprawców przemocy w rodzinie;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- Prowadzenie i udział w kampaniach edukacyjnych poświęconych tematyce przemocy w rodzinie;
- Zwiększanie kompetencji pracowników służb zajmujących się realizacją zadań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (szkolenia pracowników socjalnych, ZI, GKRPA);
- Podejmowanie działań mających na celu tworzenie grup wsparcia dla osób dotkniętych problemami przemocy w rodzinie;
- Wsparcie dla dzieci z rodzin, w których obecny jest problem przemocy w rodzinie;
- Realizowanie okresowej diagnozy problemów społecznych mającej na celu monitorowanie skali problemu przemocy w rodzinie.

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, psycholodzy, terapeuci, ośrodki zdrowia z terenu gminy, świetlice, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu uzależnień;
- ✓ Liczba osób skierowanych do GKRPA;
- ✓ Liczba realizowanych działań i programów profilaktycznych;
- ✓ Liczba zrealizowanych szkoleń dla pracowników służb realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom oraz przemocy w rodzinie;
- ✓ Liczba założonych Niebieskich Kart;

- ✓ Liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu występowania przemocy w rodzinie.

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu/narkotyków oraz współuzależnionych;
- Zwiększanie świadomości mieszkańców na temat skali problemów, które niosą za sobą uzależnienia;
- Zmniejszenie się liczby osób uzależnionych od alkoholu/narkotyków;
- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Zmniejszenie się liczby osób/rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat problemu przemocy w rodzinie.

4. CEL STRATEGICZNY- Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych
Szacowany koszt zadania: 600 000,00 zł

4.1 Likwidacja barier architektonicznych i społecznych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, diagnoza potrzeb;
- Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego osobom starszym i niepełnosprawnym przez Ośrodek Pomocy Społecznej
- Podejmowanie działań mających na celu likwidację barier architektonicznych;
- Zapewnienie dostępu do rehabilitacji i pomoc w zaopatrzeniu w sprzęt rehabilitacyjny;
- Zapewnienie pomocy psychologicznej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin;
- Organizacja opieki wytechnieniowej dla opiekunów osób niepełnosprawnych; tworzenie placówek wsparcia dziennego;
- Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które działają na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych;
- Podejmowanie działań polegających na organizacji aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne).
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego dla osób starszych (np. utworzenie klubu seniora, domu dziennego pobytu, organizacja spotkań integracyjnych).

4.2 Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych

KIERUNKI DZIAŁANIA:

- Zapewnienie możliwości udziału osób niepełnosprawnych w kursach/szkoleniach, których celem jest zwiększanie kwalifikacji w celu podjęcia pracy;
- Realizacja projektów, które przewidują wsparcie na rynku pracy osób niepełnosprawnych (m.in. z PFRON).

OKRES REALIZACJI DZIAŁAŃ:

Działanie ciągłe w okresie obowiązywania Strategii 2021-2027

PODMIOTY REALIZUJĄCE:

Urząd Miejski, Ośrodek Pomocy Społecznej, ośrodki zdrowia z terenu gminy, Powiatowy Urząd Pracy, placówki kulturalne, świetlice.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA:

Budżet samorządowy, fundusze krajowe, dotacje z budżetu Państwa, fundusze zewnętrzne (m.in. Unii Europejskiej), inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

PROPONOWANE WSKAŹNIKI MONITOROWANIA DZIAŁAŃ:

- ✓ Liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu niepełnosprawności;
- ✓ Liczba zrealizowanych inwestycji w celu likwidacji barier architektonicznych;
- ✓ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych;
- ✓ Liczba osób niepełnosprawnych uczestniczących w szkoleniach, kursach zawodowych, stażach.
- ✓ Liczba inicjatyw podejmowanych na rzecz aktywizacji społecznej osób starszych (imprezy, wycieczki, spotkania integracyjne).

PROGNOZOWANE ZMIANY:

- Zwiększenie skuteczności wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost świadomości mieszkańców na temat sytuacji oraz potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych;
- Wzrost aktywności osób niepełnosprawnych na rynku pracy i w życiu społecznym.
- Wzrost aktywności osób starszych w życiu społecznym.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Środki finansowe na realizację poszczególnych celów zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Skoczów, przeznaczane będą co roku, na podstawie planów budżetowych poszczególnych jednostek wyznaczonych do ich realizacji. Podstawowym źródłem finansowania działań będą środki pochodzące z budżetu gminy, jednak pełna realizacja Strategii nie będzie możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania. Zakłada się, iż środki na finansowanie poszczególnych działań w ramach Strategii pochodzić będą z następujących źródeł:

- środków własnych budżetu gminy,
- dotacji z budżetu państwa,
- środków z funduszy krajowych,
- środków finansowych z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Monitorowanie, a więc stała obserwacja oraz kontrola procesów i zjawisk opisanych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla gminy Skoczów na lata 2021-2027 jest koniecznym działaniem pozwalającym w sposób racjonalny ocenić jakość zaproponowanych zmian oraz sensowności ich wdrożenia. Celem monitoringu jest regularna ocena przyjętych założeń, osiąganych rezultatów i realizowanych działań. Proces monitorowania Strategii prowadzony będzie w sposób stały i ciągły poprzez następujące działania:

- zbieranie i analizę danych ilościowych i jakościowych wybranych mierników oceny,
- przygotowanie i przedkładanie raportów z przebiegu realizacji działań i projektów,
- ocenę osiągniętych rezultatów,
- ocenę aktualności strategii.

Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii, w tym m.in. oszacowanie możliwości zagrożeń, usprawnianie zarządzania, identyfikację słabych oraz mocnych stron czy wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działalności sektora publicznego.

Bazą informacji statystycznej będą przede wszystkim dane GUS oraz dane gromadzone przez jednostki i instytucje zaangażowane bezpośrednio w realizację działań w ramach Strategii m.in. Urząd Miejski w Skoczowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie, Powiatowy Urząd Pracy w Cieszynie.

Organem odpowiedzialnym za wdrażanie, monitoring oraz ewaluację Strategii Rozwiązywania Problemów społecznych gminy Skoczów będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Skoczowie.

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców gminy Skoczów w latach 2015-2019.....	18
Tabela 2. Przyrost naturalny w latach 2015-2019.....	19
Tabela 3. Placówki wychowania przedszkolnego na terenie gminy.....	20
Tabela 4. Szkoły podstawowe na terenie gminy.....	21
Tabela 5. Oferta gminy w zakresie opieki nad dziećmi.....	22
Tabela 6. Przepięstwa stwierdzone na terenie gminy w latach 2014-2019.....	25
Tabela 7. Działalność Miejskiego Centrum Kultury "Integrator" w 2019 roku.....	27
Tabela 8. Liczba osób pracujących w gminie Skoczów w latach 2016-2019.....	37
Tabela 9. Ocena ważności problemów społecznych występujących na terenie gminy Skoczów.....	40
Tabela 10. Rodziny korzystające ze świadczeń Ośrodka Pomocy Społecznej.....	43
Tabela 11. Korzystający ze świadczeń rodzinnych i wychowawczych w latach 2017-2019 ..	43
Tabela 12. Stan bezrobocia rejestrowanego w gminie Skoczów w latach 2016-2019.....	45
Tabela 13. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych.	46
Tabela 14. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2019.....	49
Tabela 15. Wnioski skierowane do Sądu o przymusowe leczenie odwykowe w latach 2017-2019.....	50
Tabela 16. Działalność Punktu Konsultacyjnego w roku 2019.....	50
Tabela 17. Działalność profilaktyczna skierowana do dzieci i młodzieży w roku 2019.....	51
Tabela 18. Nietrzeźwi kierowcy w latach 2017-2019.....	52
Tabela 19. Rodziny korzystające ze świadczeń OPS z powodu problemów alkoholowych w latach 2017-2019.....	53
Tabela 20. Podział mieszkańców ze względu na wiek.....	56
Tabela 21. Instrumenty finansowane ze środków PFRON.....	61
Tabela 22. Procedura „Niebieskie Karty” w roku 2019.....	69
Tabela 23. Osoby korzystające z pomocy Punktu Konsultacyjnego w roku 2019 z powodu przemocy w rodzinie.....	70
Tabela 24. W jakim wieku po raz pierwszy spróbowałeś/eś alkoholu?.....	75
Tabela 25. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się upić napojem alkoholowym?.....	76
Tabela 26. Z jakimi środkami odurzającymi miałaś/eś kontakt?.....	77
Tabela 27. Kontakt uczniów z środkami odurzającymi.....	78

Tabela 28. Postawy uczniów wobec dopalaczy	78
Tabela 29. Czy według Pani/Pana są w szkole uczniowie, którzy mieli już kontakt z wskazanymi substancjami psychoaktywnymi?	79
Tabela 30. Uczestnictwo w bójkach z rówieśnikami	85
Tabela 31. Zachowania przemocowe	85
Tabela 32. Doświadczenie konkretnych zachowań przemocowych	85
Tabela 33. W jakich Pani/Pana zdaniem obszarach działania podejmowane na terenie gminy bądź oferowane wsparcie są najbardziej niezadowolające?	96

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Gmina Skoczów- sołectwa	17
--	----

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Podział mieszkańców na płeć- statystyki na rok 2019	18
Wykres 2. Produkcyjne grupy wieku- statystyki na rok 2019	19
Wykres 3. Jak ocenia Pani/Pan ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	22
Wykres 4. Jak ocenia Pani/Pan poziom opieki zdrowotnej w gminie?.....	24
Wykres 5. Jak ocenia Pani/Pan atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie?	31
Wykres 6. Jak ocenia Pani/Pan ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji?	33
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia działania podejmowane w gminie w zakresie organizacji i zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży?	34
Wykres 8. Czy według Pani/Pana oferta zajęć dodatkowych w szkole jest wystarczająca? ...	34
Wykres 9. Udział zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2016-2019.....	37
Wykres 10. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON w latach 2016-2019	39
Wykres 11. Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci i młodzieży dostrzega Pani/Pan najczęściej?.....	41
Wykres 12. Jak ocenia Pani/Pan ogólne warunki życia w gminie?	41
Wykres 13. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej w latach 2017-2019.....	43
Wykres 14. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	45
Wykres 15. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom niepełnosprawnym w gminie jest wystarczająca?.....	57

Wykres 16. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy dla osób starszych w gminie jest wystarczająca?	57
Wykres 17. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób z niepełnosprawnościami?.....	58
Wykres 18. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych?	59
Wykres 19. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	64
Wykres 20. Czy według Pani/Pana w szkole jest dużo uczniów, którzy potrzebują wsparcia socjalnego?	64
Wykres 21. Rodziny korzystające z pomocy społecznej z powodu bezdomności.....	66
Wykres 22. Czy zna Pani/Pan w swoim otoczeniu rodziny, w których stosowana jest przemoc w rodzinie?	70
Wykres 23. Jak najczęściej reaguje Pani/Pan na złe zachowanie dziecka?	71
Wykres 24. Czy zdarza się Pani/Panu używać siły fizycznej wobec dziecka?	72
Wykres 25. Czy rodzice mają prawo stosować kary cielesne wobec swoich dzieci, jeśli w ich przekonaniu zasłużyły sobie na to?	72
Wykres 26. Czy zna Pan/Pani rodziny, w których stosowane są kary cielesne wobec dzieci?	73
Wykres 27. Które z wymienionych zachowań było stosowane przez rodziców w stosunku do Ciebie?.....	74
Wykres 28. Spożywanie alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem.	76
Wykres 29. Czy kiedykolwiek miałeś/eś kontakt z środkami odurzającymi?	77
Wykres 30. Czy według Pani/Pana uczniowie mają łatwy dostęp do substancji psychoaktywnych?	79
Wykres 31. Jak ocenia Pani/Pan swój poziom wiedzy w zakresie rozpoznawania objawów odurzenia alkoholowego lub narkotykowego?.....	80
Wykres 32. Czy według Pani/Pana nauczyciele są przygotowani do udzielania pomocy uczniom, którzy wykazują skłonności do podejmowania zachowań ryzykownych?	80
Wykres 33. Czy według Pani/Pana wśród uczniów można zaobserwować niepokojące zachowania, które mogą sugerować np. problemy depresyjne, problemy z uzależnieniem? ..	81
Wykres 35. Czy w szkole spotyka się Pani/Pan z aktami agresji i przemocy wśród uczniów?	86

BIBLIOGRAFIA

Spis publikacji

1. *Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju (Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development)*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rozwoj/agenda-2030>
2. Chańska W., Kępka A., Kuczyńska S., Nowakowska U., *Przemoc w rodzinie a wymiar sprawiedliwości*, Fundacja Centrum Praw Kobiet, Warszawa 2005
3. Halemba. K, Izdebska. A, *Kary fizyczne w wychowaniu dzieci- uwarunkowania i konsekwencje*, *Dziecko krzywdzone* nr 3(28), 2009
4. Instytut Zdrowia Publicznego, Wydział Lekarski i Nauk o Zdrowiu Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach, *Praca zbiorowa Zdrowie i jego uwarunkowania. Problem narkomanii i narkotyków w Polsce. Rozmiar trendy i zjawiska*, Lublin 2017
5. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności- Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/czym-jest-zarządzanie-rozwojem>
6. *Projekt Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/rodzina/projekt-strategii-rozwoju-kapitalu-ludzkiego-do-roku-2020--z-perspektywa-do-2030-r>
7. *Sprawozdanie z działalności Miejskiego Centrum Kultury „Integrator” w Skoczowie za rok 2019*
8. *Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*; dostęp on-line: <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>
9. *Strategia Rozwoju Gminy Skoczów 2014-2020+*; dostęp on-line: <https://bip.skoczow.pl/strategia-rozwoju-gminy-skoczow#cnt>
10. *Strategia Rozwoju Powiatu Cieszyńskiego na lata 2017-2025*, dostęp on-line: <https://bip.powiat.cieszyn.pl/artukul/90/61/informacja-dotyczaca-strategii-rozwoju-powiatu-cieszynskiego-2017-2025>
11. *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Cieszyńskim na lata 2017-2025*, dostęp on-line: <http://www.pcprcieszyn.ox.pl/strategia>
12. *Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”*, dostęp on-line: https://slaskie.pl/content/1372921202_2013-07-04
13. Ulman. P, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego Instytut Psychologii, *Społeczne i rodzinne uwarunkowania uzależnień u dzieci i młodzieży*, 2011

Źródła internetowe

1. <https://bdl.stat.gov.pl>
2. <https://bip.skoczow.pl>
3. <https://bp.skoczow.pl>
4. <https://cieszyn.praca.gov.pl>
5. <https://www.gov.pl>
6. <http://isap.sejm.gov.pl>
7. <https://katowice.stat.gov.pl>
8. <http://mck.skoczow.pl>
9. <http://www.niebieskalinia.pl>
10. <http://www.parpa.pl>
11. <https://www.polskawliczbach.pl>
12. <https://pssecieszyn.pis.gov.pl>
13. <http://www.skoczow.pl>
14. <http://www.skoczow-sosir.pl>

UZASADNIENIE

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie pomocy społecznej należy między innymi opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Przedstawiona Strategia zawiera analizę danych z terenu Gminy w zakresie problemów społecznych jak również określa cele i zadania do zrealizowania w Gminie Skoczów na lata 2021-2027.

Z up. BURMISTRZA
Andrzej Bybnicki
Z-ca Burmistrza

Z-CA DYREKTORA
Ośrodka Pomocy Społecznej
Bogusław Paruch
Bogusław Paruch